

Nr 11

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1959/60 under elfte huvudtiteln, avseende anslagen inom inrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Inrikesdepartementet m. m.

1:o) **Inrikesdepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under elfte huvudtiteln (punkt 1, s. 1—3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för inrikesdepartementet, vilka påkallas av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Inrikesdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 503 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 479 000 kronor.

På grund av ökad arbetsbelastning på inrikesdepartementets regeringsrättsbyrå har regeringsrättssekreterartjänsten i Ae 26 alltsedan 1954 varit dubblerad. Under de senaste åren har härutöver en, tidvis två tjänstemän måst avdelas för föredragning i regeringsrätten. Då den nuvarande arbetsbördan på byrån torde bli bestående, förordas att ytterligare en regeringsrättssekreterartjänst i Ae 26 inrättas. Någon uppräknig av anslaget för ändamålet anser sig departementschefen icke böra förorda.

Handläggningen inom departementet av bl. a. civilförsvars-, brand-, utlännings- och apoteksärenden har sedan 1952 sammanförts till en särskild byrå under ledning av ett kansliråd. Dennes tjänst, som extraordinariesattes fr. o. m. den 1 juli 1956, anses fr. o. m. nästa budgetår böra överföras till ordinarie stat.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång på statssekreteraravdelningen utbytas mot en förste kansli-sekreterartjänst i Ae 23.

Vid anmälan av anslaget till Statsråden utan departement m. m.: Avlöningar (II ht, p. 1) har chefen för justitiedepartementet beräknat medel för avlöning av viss arbetskraft i statsrådsberedningen, för vilken arvodet f. n. bestrides från inrikesdepartementets anslagspost till ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft. Då sistberörda anslagspost emellertid visat sig för knappt tilltagen med hänsyn till bl. a. de många och omfattande utredningsförslag, som f. n. beredes i inrikesdepartementet, föreslår departementschefen, att anslagsposten likväl uppföres med oförändrat belopp, 196 000 kronor.

De nu framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen med 6 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. med i runt tal 10 000 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas vidare 8 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (6 000 + 10 000 + 8 000) 24 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till (1 479 000 + 24 000) 1 503 000 kronor. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad i det föregående anförts och föreslagits.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmält förslag om utbyte av en amanuens tjänst i reglerad beföringsgång mot en förste kanslisekreterartjänst i Ae 23. Vidare har utskottet i sitt utlåtande nr 2 tillstyrkt, att medel för avlöning av viss här avsedd arbetskraft i statsrådsberedningen i fortsättningen beräknas under anslaget till Statsråden utan departement m. m.: Avlöningar.

Då utskottet inte heller funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för inrikesdepartementet, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	47 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	597 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	196 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	481 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	173 800

6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	8 000
	Summa kronor 1 503 000;

c) till *Inrikesdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 503 000 kronor.

2:o) *Inrikesdepartementet*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 3 och 4) föreslagit riksdagen att till *Inrikesdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 145 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 180 000 kronor.

Från anslagsposten till reseersättningar bestrides numera även kostnader för tjänsteresor för befattningshavare vid beredskapsnämnden för psykologiskt försvar. På grund härav och med hänsyn till belastningen, som föregående budgetår uppgick till 31 468 kronor, föreslås att anslagsposten uppräknas med 5 000 kronor till 27 000 kronor.

I enlighet med vad chefen för finansdepartementet anfört vid anmälan av finansdepartementets omkostnadsanslag (VII ht, p. 2) bör vissa expenskostnader fr. o. m. nästa budgetår bestridas från nämnda anslag. På grund härav bör delposten till bränsle och lyse under förevarande anslag utgå, varvid anslaget minskas med 9 000 kronor, samt delposten till övriga expenser, expenser för eget behov, nedräknas med 6 000 kronor.

Anslagsposten till vissa omkostnader för beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, krigsspel och kurser m. m., har av nämnden föreslagits uppräknad från 72 000 till 98 000 kronor eller — därest den under departementets avlöningsanslag berörda framställningen om anställande av en amanuens icke bifalles — till 110 000 kronor, framför allt för att möjliggöra utvidgning av nämndens opinionsundersökningar, bl. a. med en större undersökning i Stockholm. För egen del finner sig departementschefen i rådande statsfinansiella läge böra föreslå en begränsning av nämndens utbildnings- och undersökningsverksamhet under nästa budgetår och förordar därför en nedräkning av förevarande anslagspost med 25 000 till 47 000 kronor. Det anses få ankomma på nämnden att med utgångspunkt från hittills vunna erfarenheter och utan avseende på de bedömningar som gjordes vid nämndens inrättande avgöra, vilka inskränkningar i verksamheten som hör föranledas härav.

I övrigt beräknas oförändrat medelsbehov under anslaget.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundelin* (I: 267) och den andra inom andra kammaren av herr *Ståhl m. fl.* (II: 329), har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, bil. 13, under förevarande

punkt för budgetåret 1959/60 måtte anvisa ett förslagsanslag av 130 500 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 248.

Utskottet. Ifrågavarande motioner utgör ett led i en av samma motionärer framlagd plan för en generell minskning med tio procent av vissa i statsverkspropositionen under olika huvudtitlar upptagna omkostnadsanslag. Utskottet har i tidigare sammanhang förklarat sig icke kunna tillstyrka en sådan metod för anslagsminskning. I enlighet härmed avstyrker utskottet jämväl förevarande motioner.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet i förevarande sammanhang,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 267 och II: 329, i vad de berör förevarande anslag, till *Inrikesdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 145 000 kronor.

3:o) **Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 4), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

4:o) **Medicinalstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 5—17) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinalstyrelsen, vilka påkallas av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Medicinalstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 043 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 936 000 kronor.

Den fortgående snabba utvecklingen på hälso- och sjukvårdens område har naturligen medfört, att nya arbetsuppgifter kommit att åvila medicinalstyrelsen såsom det högsta ledande och samordnande organet på området och att arbetsbelastningen hos styrelsen stigit i takt därmed. Särskilt inom vissa byråer har arbetsuppgifterna ökat kraftigt.

Med hänsyn till den stegrade arbetsbelastningen på medicinalbyråns avdelning för ärenden rörande utländska läkares arbetsförhållanden och då

antalet ärenden på avdelningen kan väntas fortsätta att öka efter den överföring till Sverige av ytterligare österrikiska läkare, som nu förberedes, förordar departementschefen, att arbetstiden för föredraganden i dessa ärenden bestämmas till två timmar per dag och att årsarvodet härvid höjes till 10 200 kronor. Vidare tillstyrkes att kanslibiträdestjänsten i Ag 7 på samma avdelning utbytes mot en kontoristtjänst i Ag 9.

Medicinalstyrelsen har hemställt, att en biträdande byråinspektör får anställas vid sjukhusbyråns sjuksköterskeavdelning för handläggning av ärenden rörande sjuksköterskeutbildningen m. m. I anslutning härtill anmäler departementschefen, att medicinalstyrelsen till fullgörande av ett av Kungl. Maj:t meddelat uppdrag i maj 1958 framlagt förslag rörande vidareutbildningen efter genomgång av laborantskola av laboratoriebiträdespersonal för sjukhuslaboratorier och andra inom hälso- och sjukvården verk samma laboratorier. Förslaget, som varit föremål för remissbehandling, innebär i huvudsak anordnande av en 12 månaders teoretisk-praktisk vidareutbildning genom respektive huvudmäns försorg, fördelad på tre utbildningslinjer. Jämsides med den praktiska utbildningen skulle meddelas fortlöpande, helst lektionsvis anordnad, teoretisk undervisning. Tillsynen över den praktiska vidareutbildningen skall enligt förslaget åvila medicinalstyrelsen, medan tillsynen över laborantskolan utövas av överstyrelsen för yrkesutbildning. Då det anses angeläget, att ett intimt samarbete etableras mellan dels de båda tillsynsmyndigheterna, dels ock laborantskolorna och de laboratorier, där eleverna får sin praktiska utbildning, föreslår medicinalstyrelsen, att en konsulentbefattning i lönegrad Ae 19 inrättas för handläggning av ärenden rörande utbildning av laboranter. Tjänsten, vars innehavare skulle tjänstgöra hos såväl medicinalstyrelsen som överstyrelsen för yrkesutbildning, föreslås skola knytas till överstyrelsen.

Förslagen, som vid remissbehandlingen i vissa hänseenden utsatts för kritik, är f. n. föremål för prövning inom inrikesdepartementet. Departementschefen är därför f. n. icke beredd att taga ställning till frågan, hur utbildningen närmare bör utformas. Då endast ett relativt ringa antal elever under innevarande budgetår genomgår laborantskola, anses emellertid, såvitt nu kan bedömas, någon teoretisk undervisning i samband med vidareutbildning vid statliga institutioner knappast bli aktuell för nästa budgetår. Skulle så undantagsvis bli fallet, torde de därmed förenade kostnaderna kunna rymmas inom ramen för de för vederbörande institutioner anvisade medlen. Någon medelsanvisning i särskild ordning för sådant ändamål synes sålunda icke erforderlig. Under dessa förhållanden anses förevarande utbildningsfråga nu icke behöva underställas riksdagen. Departementschefen avser att framdeles, sedan ärendets beredning avslutats, anmäla frågan för Kungl. Maj:t.

Emellertid anses det uppenbart att, hur utbildningen än må komma att

utformas, den centrala planläggningen och samordningen av laborantutbildningen kommer att kräva ett relativt omfattande arbete hos tillsynsorganen, avseende bl. a. upprättande av normalplaner för undervisningen, fördelningen av laborantskolornas elever på olika laboratorier, organiserandet av den teoretiska undervisningen, eventuellt i form av läskurser, m. m. Därför förordas att en tjänst fr. o. m. nästa budgetår inrättas för ändamålet. Denna anses tills vidare böra placeras hos medicinalstyrelsen, men befattningshavaren bör ha till uppgift att handlägga ärenden rörande laborantutbildningen även hos överstyrelsen för yrkesutbildning. För ändamålet föreslås en tjänst såsom biträdande byråinspektör i lönegrad Ae 17. Därjämte bör det åligga befattningshavaren att å sjuksköterskeavdelningen biträda vid handläggningen av sjuksköterskeärenden.

Den av medicinalstyrelsen föreslagna omorganisationen av arbetet på tandvårdsbyrån, innebärande att vissa kvalificerade odontologiska ärenden överflyttas till en specialföredragande i odontologisk profylaktik och att den nuvarande byråtandläkartjänsten i Ae 23 utbytes mot en förste byråsekreterartjänst, anser sig departementschefen i princip kunna tillstyrka. Dock kan han icke förorda, att föredragandens arvode bestämmes till högre belopp än 10 000 kronor för år. I enlighet med statens lönenämnds förslag anses vidare förste byråsekreterartjänsten böra placeras i lönegrad Ag 21. Då byråtandläkartjänsten f. n. är vakant, föreslås att den indrages.

För fullföljande av det åt styrelsen lämnade uppdraget att verkställa en översyn i rationaliseringssyfte av blankettbeståndet inom medicinalväsendets område föreslås att den på lag- och utredningsbyrån för innevarande budgetår medgivna förslårkningen får bibehållas ännu ett år.

Sedan medicinalstyrelsens cancerregister nu varit i verksamhet under ett år, kan den statistiska bearbetningen av materialet börja. Registret har emellertid redan nu visat sig vara underbemannat, och en personalförstärkning anses vara ofrånkomlig. Departementschefen föreslår därför förstärkning av den statistiska avdelningen med en aktuarie i reglerad befordringsgång i utbyte mot nuvarande deltidsanställda amanuens samt med ett kanslibitråde i Ae 7 och ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

För att bereda materialförvaltaren avlastning främst med arkivets skötsel föreslår departementschefen, att en expeditionsvaktjänst i Ag 7 med halvtidstjänstgöring inrättas.

Vidare föreslås att arvodet till en av föredragandena i barnvårdsärenden i samband med minskning av dennes tjänstgöringstid minskas från 15 300 kronor till 5 100 kronor.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal bör två kontorsbiträden i Ae 5 beredas ordinarie tjänster i Ao 5. Vidare bör fyra vakanta kontorsbiträdestjänster i Ao 5, som ej tages i anspråk för ordinariesättningen, avföras från personalförteckningen och medlen för dessa överföras till icke-ordinarieposten.

Den kraftigt stegrade arbetsbelastningen på medicinalbyrån nödvändiggör en organisationsförändring i syfte att bereda byrådirektören lättnad i arbetsbördan. Då detta syfte anses böra ernås genom överföring av arbetsuppgifter på underställd personal, tillstyrker departementschefen, att förste byråsekreterartjänsten i Ao 21 på byrån uppflyttas till Ao 23 och att en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång utbytes mot en kontorskrivartjänst i Ae 13.

Med hänsyn till nu föreslagna personalförstärkningar m. m. beräknas för vikariats- och övertidsersättningar en ökning av medelsanvisningen med 8 300 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits erfordras en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med 63 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för uppflyttningar i reglerad befordringsgång för amanuens- och biträdespersonal samt löneklassuppflyttningar med i runt tal 22 000 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas 22 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (63 000 + 22 000 + 22 000) 107 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till (3 936 000 + 107 000) 4 043 000 kronor. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad i det föregående anförts och föreslagits.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Birke* och *Sveningsson* (I: 144) och den andra inom andra kammaren av herrar *Bengtsson* i Göteborg och *Lothigius* (II: 191), har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen vid behandlingen av förevarande punkt måtte till Medicinalstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor samt vidtaga härav föranledda ändringar i föreslagen avlöningsstat för styrelsen.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen I: 144.

Utskottet. Av medicinalstyrelsens anslagsframställning för nästkommande budgetår framgår, att tandvårdsbyråns arbetsbörda i vissa hänseenden visat sig svärbemästrad med nuvarande organisation. Utskottet anser därför, att den av departementschefen skisserade organisationen, vilken prövats en tid och därvid fungerat tillfredsställande, bör genomföras. Däremot innebär motionärernas förslag en försvagning av avdelningens kapacitet, vilken utskottet icke kan förorda. Utskottet, som vidare med hänsyn till arbetsbelastningen på vissa avdelningar icke vill motsätta sig den begränsade förstärkning av biträdespersonalen som i propositionen förordas, avstyrker därför motionerna I: 144 och II: 191, i vad de berör förevarande anslag.

Då utskottet i övrigt icke funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 144 och II: 191, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinalstyrelsen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 408 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	399 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 720 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	494 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	22 000

Summa kronor 4 043 000;

c) till *Medicinalstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 043 000 kronor.

5:o) **Medicinalstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 17—22) föreslagit riksdagen att till Medicinalstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 543 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 579 000 kronor.

Anslagsposten till sjukvård m. m. anses böra sänkas med 2 000 kronor till 14 000 kronor.

Under anslagsposten till reseersättningar tillstyrkes främst med hänsyn till höjningen av järnvägstaxorna av styrelsen föreslagen uppräknning med 4 000 kronor till 100 000 kronor.

På grund av belastningen under de senaste budgetåren förordas att anslagsposten till traktamenten åt vissa vikarier för befattningshavare inom medicinalstyrelsen uppföres med 30 000 kronor, innebärande en höjning med 5 000 kronor.

Under posten till övriga expenser, expenser för eget behov, beräknas oförändrad medelsanvisning till skrivmaterialier, papper och blankettryck samt en höjning med 2 000 kronor för telegram, telefon och annonsering. Statskontoret har framhållit, att styrelsen icke infört varannandagsstädning av lokalerna. Enligt vad departementschefen inhämtat lägger gällande städ-

ningsavtal hinder härför f. n. Då departementschefen förutsätter, att styrelsen låter genomföra varannandagsstädning av lokalerna, så snart förhållandena det medger, anser han sig icke böra förorda någon höjning av beloppet till renhållning och städning för nästa budgetår. Under posten till inköp och underhåll av inventarier föreslås oförändrat belopp, 45 000 kronor, varvid beräknas 3 000 kronor för fortsatt förnyelse av det äldre skrivmaskinsbeståndet och 6 000 kronor för anskaffande av en adressmaskin. Posten till bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m. anses med hänsyn till belastningen böra nedräknas med 2 000 kronor. På grund av det anförda bör posten till övriga expenser, expenser för eget behov, uppföras med oförändrat belopp, 276 000 kronor.

Vad härefter angår anslagsposten till publikationstryck har departementschefen intet att erinra mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för tryckning av de publikationer, som styrelsen utan särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t må utgiva, samt för inköp av särtryck ur den av apotekens kontrollaboratorium utgivna förteckningen över specialiteter m. m., 61 500 resp. 16 500 kronor. För tryckning av hälsovårdsaffischer och tryck för utlandskontakterna beräknas oförändrat belopp, 4 000 kronor.

Vidare föreslås att för tryckning av en författningshandbok för sjuksköterskor anvisas 30 000 kronor. Då Svensk sjuksköterskeförening förklarat sig villig att för de färdigställda exemplaren erlægga ett engångsbelopp av 40 000 kronor, ökas inkomsterna under posten till särskilda uppbördsmedel för nästa budgetår med sistnämnda belopp.

För fortsatt upplysnings- och propagandaverksamhet i kariesförebyggande syfte beräknas oförändrat belopp, 30 000 kronor.

På grund av vad sålunda föreslagits bör anslagsposten till publikationstryck uppföras med (61 500 + 16 500 + 4 000 + 30 000 + 30 000) 142 000 (— 12 000) kronor.

I de under punkten 2 nämnda likalydande motionerna I: 267 (av herr *Sundelin*) och II: 329 (av herr *Ståhl m. fl.*) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, bil. 13, under förevarande punkt för budgetåret 1959/60 måtte anvisa ett förslagsanslag av 488 700 kronor.

Utskottet avstyrker — av samma skäl som utskottet anfört under punkten 2 — förevarande motioner, jämväl i vad de avser detta anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 267 och II: 329, i vad de berör förevarande anslag, till *Medicinalstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 543 000 kronor.

6:o) Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 22—27) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 493 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 492 000 kronor.

Planläggningsarbetet beträffande den försvarsbiologiska beredskapen har hittills icke kunnat ägnas erforderlig uppmärksamhet, enär nämnden f. n. saknar personal för dylika uppgifter. Departementschefen förordar därför inrättande av en tjänst för en läkarföredragande i hälsovårdsärenden med ett årsarvode av 10 200 kronor, motsvarande en daglig tjänstgöringstid av två timmar.

Å andra sidan nedräknas beloppet för ersättning till tillfällig arbetskraft med 10 200 kronor.

Mot nämndens beräkning av medelsbehovet till arvoden åt ledamöter i rådet för skydd mot biologisk krigföring, innebärande en minskning med 3 000 kronor, har departementschefen icke någon erinran.

Med hänsyn till det betydande värde, som den av nämnden lagerhållna sjukvårdsmaterielen representerar, är det angeläget, att den centrala materiebokföringen hos nämnden ej eftersättes. Då upphandlings- och organisationsbyråns personal härför visat sig otillräcklig, förordas att densamma förstärkes med ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång med halvtidstjänstgöring.

Under nästföljande punkt föreslås en övergång till hålkortssystem beträffande sjuksköterskeregistret. Enligt nämndens beräkningar skulle personalen å registret efter omläggningen kunna minskas med två å tre kontorsbiträden. Då omläggningen beräknas kräva större delen av nästa budgetår, har dock någon personalindragning nu ej föreslagits. För egen del räknar departementschefen emellertid med att en successiv personalbesparing skall kunna taga sin början redan under nästa budgetår, varför anslaget anses böra nedräknas med belopp motsvarande avlöning till ett kontorsbiträde.

Vid bifall till vad nu förordats bör anslaget nedräknas med 8 000 kronor. Å andra sidan bör anslaget på grund av automatisk utgiftsstegring för löneklassuppflyttningar m. m. höjas med i runt tal 6 500 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas vidare 2 500 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med ($- 8\,000 + 6\,500 + 2\,500$) 1 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till $(492\,000 + 1\,000)$ 493 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	86 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	351 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 500

Summa kronor 493 000;

b) till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 493 000 kronor.

7:o) *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 27—30) föreslagit riksdagen att till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 82 900 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 49 500 kronor.

Med hänsyn till taxehöjningen å järnvägarna och för att möjliggöra intensifiering av förrådsinspektionerna föreslås att anslagsposten till reseersättningar uppräknas med 2 000 kronor till 14 000 kronor.

Delposten till bränsle, lyse och vatten anses på grund av belastningen böra höjas med 400 kronor och sålunda uppföras med 1 300 kronor.

Den sedan år 1956 bedrivna försöksverksamheten rörande hålkortsregistrering av sjuksköterskepersonal, vilken omfattat cirka 7 000 icke yrkesverksamma sjuksköterskor, har nu i huvudsak slutförts. Enligt vad sjukvårdsberedskapsnämnden anfört har försöksverksamheten visat, att hålkortsregistreringen innebär en väsentlig rationalisering av registrerings- och krigsplaceringsarbetet samt dessutom på längre sikt medför besparingar. På grund härav ansluter sig departementschefen till nämndens förslag, att hela sjuksköterskeregistret nu överföres till hålkortssystem utan avvaktan på resultatet av den fortsatta utredningen i fråga om hur den centrala registreringen av övrig medicinalpersonal bör anordnas.

I samband med omläggningen av sjuksköterskeregistret uppkommer emellertid vissa kostnader, delvis av engångsnatur, vilka under det första året icke kompenseras av besparingar på personalsidan. Under posten till expenser för eget behov erfordras sålunda medel för anskaffning av förvarings-skåp m. m., årshyra för en posteringsmaskin samt blankettryck. Mot sjukvårdsberedskapsnämndens beräkning av medelsbehovet härför, sammanlagt 7 000 kronor, har departementschefen ej något att erinra. Expensposten anses sålunda böra uppräknas med detta belopp, varav 3 300 kronor avses för engångsanskaffning.

Såsom berörts vid anmälan av medicinalstyrelsens omkostnadsanslag (p. 5), har medel för täckande av de med försöksregistreringen förenade kostnaderna hittills anvisats under nämnda anslag. Departementschefen föreslår, att samtliga omkostnader för sjuksköterskeregistret i samband med övergången till hålkortssystem skall bestridas från förevarande anslag. En särskild anslagspost till hålkortsarbeten bör härvid uppföras i omkostnadsstaten. I enlighet med vad nämnden förordat beräknas under denna post 11 000 kronor till engångskostnader för uppläggning av sjuksköterskeregistret å hålkort och 13 000 kronor till årlig ersättning till statistiska centralbyrån för den löpande bearbetningen av registret m. m. Anslagsposten bör alltså för nästa budgetår uppföras med 24 000 kronor.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår höjas med (2 000 + 400 + 7 000 + 24 000) 33 400 kronor och bestämmas till (49 500 + 33 400) 82 900 kronor.

I de under punkten 2 nämnda likalydande motionerna I: 267 (av herr *Sundelin*) och II: 329 (av herr *Ståhl m. fl.*) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, bil. 13, under förevarande punkt för budgetåret 1959/60 måtte anvisa ett förslagsanslag av 74 600 kronor.

Utskottet. Av skäl som utskottet anfört under punkten 2 avstyrker utskottet förevarande motioner, jämväl i vad de avser detta anslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 267 och II: 329, i vad de berör förevarande anslag, till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 82 900 kronor.

8:o) **Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 30—33), vilket innebär en ökning av medelsanvisningen med 86 000 kronor främst på grund av ökade lokalutrymmen och höjda hyreskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 428 000 kronor.

9:o) **Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 33—42) föreslagit riksdagen att till Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 000 000 kronor.

Enligt gällande planläggning uppgår antalet vårdplatser vid beredskapssjukhusen till omkring 116 000, av vilka omkring 45 000 är belägna i anslutning till tätorter, som planlagts för slutlig utrymning, d. v. s. sådana tätorter vilka i en krigssituation i första hand kan komma att utsättas för tyngre anfall. I samband med pågående översyn av planläggningen för beredskapssjukhusen i anslutning till civilförsvarets utrymningsplanläggning beräknas emellertid vårdresurserna kring de större städerna komma att minska väsentligt, sannolikt till omkring 35 000 vårdplatser.

Vid sidan av beredskapssjukhusorganisationen har civilförsvaret vissa möjligheter att omhändertaga svårt skadade vid förbandsstationer och förbandsplatser. 1953 års civilförvarsutredning har föreslagit, att förbandsstationer med uppgift att lämna en första livräddande behandling av krigsskadade skall organiseras med en sammanlagd vårdkapacitet av omkring 40 000 personer, medan förbandsplatserna beräknats få en kapacitet av omkring 12 500 personer.

För den händelse vårt land skulle utsättas för angrepp, där de moderna förstörelsevapnen kommer till användning, måste antalet offer bland civilbefolkningen befaras bli betydande. Särskilt efter ett överraskande kärnvapenfall mot våra största tätorter kan förlusterna bli katastrofala. Ehuru självfallet några säkra beräkningar av antalet döda och skadade icke kan framläggas, visar dock gjorda krigsskadeprognoser, att antalet svårt skadade, som efter ett atomvapenfall mot våra största tätorter räddas ur skyddsrum, byggnader eller på gatorna, kan komma att uppgå till flera tiotusental.

Det är uppenbart, att beredskapssjukhusens och civilförsvarets sjukvårdande resurser i ett sådant läge kommer att visa sig helt otillräckliga, i synnerhet för tätorternas del. Departementschefen anser det därför ofrånkomligt, att en kompletterande organisation för omhändertagande och elementär vård av krigsskadade planlägges och uppbygges.

Enligt det föreliggande förslaget skall planläggas en organisation av sjukhärbargen med uppgift att under krigsförhållanden i första hand *dels* bereda avvaktande vård åt svårt skadade, som är i behov av sjukhusvård men som icke omedelbart kan mottagas på beredskapssjukhus, *dels* giva smärt-

stillande behandling m. m. åt svårt skadade, som i det rådande läget icke kan räddas till livet, *dels ock* bedriva konvalescentvård av sådana patienter, som tidigare vårdats på beredskapssjukhus men som icke kan utskrivas direkt. Utrustning av enklare slag föreslås skola anskaffas i fred för totalt 110 000 vårdplatser, varav 70 000 i en första etapp under tre år främst för sjukhärbärgen i anslutning till tätorter, som planlagts skola slutligt utrymmas.

Härjämte föreslås att lokalrekognoscering företages genom länsstyrelsernas försorg samt att förberedelser vidtages för att tillgodose personalbehovet genom utbildning av samariter i Svenska röda korsets regi.

För egen del kan departementschefen ansluta sig till förslaget rörande en organisation av sjukhärbärgen i krig med de uppgifter och av i huvudsak den omfattning som sjukvårdsberedskapsnämnden förordat. Då departementschefen delar nämndens uppfattning, att behovet av vårdmöjligheter kommer att vara mest trängande för befolkningen i de större städerna, förordar han, att man i första hand siktar till att fylla utrustnings- och utbildningsbehoven för de 70 000 vårdplatser, som beräknats erforderliga i anslutning till dessa tätorter. Däremot är han icke beredd föreslå, att statsmakterna nu binder sig för en viss utbyggnadstakt i fråga om utrustningsanskaffning och utbildning av personal. Dessa frågor anses få prövas vid den årliga budgetbehandlingen mot bakgrunden av de ekonomiska förutsättningarna och det internationella läget.

I medicinskt hänseende bör sjukhärbärge vara underställt chefläkaren vid närbeläget beredskapssjukhus, som bör vara skyldig att ställa sjuksköterskor till förfogande. Detta bör beaktas vid krigsplaceringen av sjuksköterskor, så att vid beredskapssjukhus placeras erforderligt antal sköterskor för att tillgodose även sjukhärbärgesorganisationens behov. Det kan emellertid förutsättas, att tillgången på sjukvårdspersonal i ett läge, då sjukhärbärgen skall upprättas, likväl kan vara otillräcklig vid beredskapssjukhusen, varför chefläkaren måste ges viss frihet vid fördelningen av de tillgängliga resurserna. I detta sammanhang understrykes, att vården vid sjukhärbärge måste begränsas till det absolut nödvändiga och att de vårdade därför ej kan påräkna det individuella omhändertagande och de behandlingsmetoder som står till buds vid beredskapssjukhusen.

Vad angår civilt försvarets medverkan vid upprättandet av sjukhärbärgen har olika uppfattningar kommit till uttryck i yttrandena över det föreliggande förslaget, varför sjukvårdsberedskapsnämnden hemställt, att denna fråga skall ytterligare utredas. Med anledning härav framhåller departementschefen följande.

I princip anser han, att civilt försvaret icke bör belastas med några uppgifter i samband med den fredsmässiga planläggningen av sjukhärbärgesorganisationen eller verksamhetens igångsättande och drift i krig, som med fördel kan omhändervhas av andra organ. Sålunda bör upphandlingen och

förrådshållningen av utrustningen ankomma på sjukvårdsberedskapsnämnden. Om utrustning upplägges i civilförsvaret tillhöriga förråd, är härvid av underordnad betydelse och påverkar icke nämndens primära ansvar för förrådshållningen. Rekognoscering och förteckning av lokaler bör utföras av länsstyrelserna i samråd med sjukvårdshuvudmännen, varvid dessa uppgifter bör ankomma på länsstyrelserna såsom regionala statliga organ oberoende av deras ställning som regionala civilförsvarsorgan. I samma egenskap bör länsstyrelserna träffa avtal med vederbörande lokala Röda korsdistrikt om utbildning på föreslaget sätt av samariter i proportion till antalet vårdplatser vid för sjukhärbärgen rekognoscerade lokaler.

Emellertid finns icke något vare sig statligt eller kommunalt organ vid sidan av civilförsvaret, på vilket sådana exekutiva befogenheter kan läggas som måste fordras för att sjukhärbärgen under de sannolikt kaotiska förhållandena efter ett atomvapenanfall mot viss plats skall kunna upprättas och verksamheten därstädes komma igång. Härför krävs ett lokalt organ med vidsträckt befogenhet att på platsen utan omgång taga i anspråk lokaler, rekvirera fordon för transport av utrustning till dessa från förråden samt uttaga personal för upprättande av och igångsättande av verksamheten vid sjukhärbärgena. Det är enligt departementschefens mening av praktiska skäl ofrånkomligt, att dessa uppgifter ålägges civilförsvarets lokala ledningsorgan, d. v. s. civilförsvarschefen. I detta inledningsskede anses det också få ankomma på civilförsvaret att — som ett led i dess uppgift att täcka omedelbart behov av husrum och utspisning av utbombade — medverka vid utspisning vid sjukhärbärgena.

Sedan sjukhärbärge upprättats, bör verksamheten så snart som möjligt övertagas av vederbörande beredskapssjukhus. Som förut nämnts bör vården stå under överinseende av chefläkaren därstädes, som har att tillhandahålla sjukvårdspersonal.

Då sålunda olika myndigheter skall åläggas skyldigheter i samband med sjukhärbärgenas upprättande och drift, är det av största vikt, att ansvarsfördelningen dem emellan klart preciseras. Det bör ankomma på sjukvårdsberedskapsnämnden och civilförsvarsstyrelsen i samråd att närmare överväga, hur dessa frågor skall lösas, samt inkomma med förslag härutinnan.

Kostnaderna för utrustning till sjukhärbärgena har beräknats till cirka 144 kronor per vårdplats eller totalt för 70 000 platser omkring 10,1 miljoner kronor. För utbildning av cirka 7 000 samariter genom Svenska röda korsets försorg har föreslagits statsbidrag med 75 procent av totalkostnaden eller i runt tal 190 000 kronor. Till kostnader för förrådsinredning beräknas vidare 350 000 kronor. Härtill kommer icke närmare specificerade kostnader för byggande av förråd samt viss komplettering av beredskapssjukhusens förbands- och läkemedelsutrustning. Löpande årskostnad för förrådshållningen vid full utbyggnad uppskattas till högst 70 000 kronor. För utbildning av samariter för att täcka personalavgången m. m. beräknas

statsbidrag till Röda korset framdeles bli erforderligt med 25 000 kronor per år.

Mot de framlagda kostnadsberäkningarna har departementschefen i huvudsak intet att erinra. Det viktigaste i dagens läge är emellertid enligt hans mening, att principbeslut fattas rörande sjukhärbärgesorganisationens omfattning och uppgifter samt ansvarsfördelningen mellan berörda organ, så att lokalrekognoscering och utbildning av samariter kan igångsättas. På grund härav och mot bakgrunden av det statsfinansiella läget anser han sig för nästa budgetår endast böra föreslå en mera begränsad medelsanvisning för anskaffande av utrustning för sjukhärbärgen. Med hänsyn tagen även till de övriga angelägna utgiftsändamål, som bör tillgodoses från förevarande anslag, kan han därför endast tillstyrka, att för påbörjande av utrustningsanskaffningen anvisas 480 000 kronor, möjliggörande materielanskaffning för drygt 3 300 vårdplatser.

Till statsbidrag till Röda korset enligt av sjukvårdsberedskapsnämnden föreslagna grunder för utbildning av samariter förordas en till 45 000 kronor begränsad medelsanvisning.

Medel för täckande av kostnader för förrådshållning av sjukhärbärgesmaterielen för nästa budgetår har beräknats under föregående anslag. För hyllinredning m. m. i förråden beräknas emellertid under förevarande anslag för nästa budgetår 14 000 kronor.

Vad härefter angår utrustningsanskaffningen till beredskapssjukhus har hittills anvisats medel för utrustning av 104 800 vårdplatser av de cirka 110 000, för vilka enligt gällande planläggning utrustning beräknats behöva anskaffas. Med hänsyn till den beredskap på området, som hittillsvarande anskaffning möjliggör, och till vad som i det föregående anförts och föreslagits beträffande sjukhärbärgesorganisationen har departementschefen ansett det försvarligt att göra ett tillfälligt uppehåll i upphandlingsverksamheten för beredskapssjukhusens del. Han föreslår sålunda ingen medelsanvisning för ändamålet för nästa budgetår.

Den successivt ökade upplagringen av utrustning för beredskapssjukhusen nödvändiggör, att ytterligare förrådslokaler anskaffas. Då hela utrymmesbehovet ej kan täckas genom förhyrningar, förordas att medel anvisas för uppförande av ytterligare en byggnad för centralförråd. Kostnaden för denna anses i enlighet med nämndens förslag böra beräknas till 320 000 kronor.

Till hyllinredning i det nya centralförrådet anvisas 13 000 kronor.

Slutligen tillstyrkes att till kostnadsersättningar åt sjukhushuvudmännen vid större omplaneringar av beredskapssjukhus m. m. anvisas samma belopp som för innevarande budgetår eller 50 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle medelsbehovet för nästa budgetår uppgå till (480 000 + 45 000 + 14 000 + 320 000 + 13 000 + 50 000)

922 000 kronor. Enligt vad nämnden upplyst fanns emellertid vid utgången av budgetåret 1957/58 obundna medel under anslaget å 353 000 kronor. I detta sammanhang erinras om att Kungl. Maj:t genom beslut den 21 november 1958 medgivit nämnden att av sistnämnda belopp disponera högst 31 000 kronor för reparationsarbeten i en för förrådsändamål nyttjad barackbyggnad vid S:t Olofs sjukhus i Visby. Av beloppet återstår sålunda (353 000 — 31 000) 322 000 kronor. På grund härav anses anslaget för nästa budgetår böra uppföras med (922 000 — 322 000) 600 000 kronor. I jämförelse med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en minskning av anslaget med 1 400 000 kronor.

Departementschefen finner icke anledning att på grund av den föreslagna utvidgningen av användningsändamålet föreslå ändrad rubricering av anslaget.

I de under punkten 4 nämnda likalydande motionerna I: 144 (av herrar *Birke* och *Sveningsson*) och II: 191 (av herrar *Bengtsson* i Göteborg och *Lothigius*) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen vid behandlingen av förevarande punkt måtte till Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 280 000 kronor.

Utskottet. I förevarande sammanhang framlägges principförslag rörande planläggning av en organisation av sjukhärbärgen med uppgift att i samband med katastrofförluster bereda avvaktande och annan enklare vård åt krigsskadade. Totalt avser förslaget utrustning av cirka 110 000 vårdplatser, varav 70 000 i en första etapp till en kostnad av omkring 10,1 miljoner kronor. Utskottet har vid sin granskning av förslaget, vilket upptar en utrustningskostnad per vårdplats av 144 kronor mot för närvarande 875 kronor för beredskapssjukhusens del, icke funnit anledning till erinran mot att detta lägges till grund för planläggningen. Utskottet vill emellertid understryka, att statsmakterna icke nu bör binda sig för en viss utbyggnadstakt i fråga om utrustningsanskaffning och utbildning av personal. Dessa frågor torde, såsom departementschefen förutsatt, böra prövas vid den årliga budgetbehandlingen mot bakgrunden av de ekonomiska förutsättningarna och det internationella läget.

Med hänsyn till behovet av medel för den nu föreslagna sjukhärbärgesorganisationen och till den beredskap, som hittillsvarande anskaffning av utrustning för beredskapssjukhusen innebär, finner utskottet försvarligt att, såsom departementschefen förordat, göra ett uppehåll i upphandlingsverksamheten i övrigt. Härför talar enligt utskottets mening även den förbättrade kontroll av förrådshållningen som ett sådant uppehåll möjliggör.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår framhåller sjukvårdsbered-

skapsnämnden, att det totala behovet av förrådslokaler för närvarande uppgår till cirka 60 000 kvm, medan det disponibla förrådsutrymmet utgör omkring 54 000 kvm. Då det beräknas vara möjligt att genom förhyrningar anskaffa utrymmen om cirka 3 600 kvm, föreslår nämnden att två nya förråd om cirka 1 200 kvm uppföres till en kostnad av sammanlagt 640 000 kronor. Departementschefen förordar, att medel i förevarande sammanhang beräknas för uppförande av en förrådsbyggnad. Med hänsyn till det statsfinansiella läget bör enligt motionerna I: 144 och II: 191 någon sådan byggnad icke uppföras.

Utskottet, som förutsätter att alla ansträngningar gjorts för att tillgodose föreliggande lokalbehov genom förhyrningar, har för sin del — främst med hänsyn till det värde som den av sjukvårdsberedskapsnämnden lagerhållna materielen representerar — icke funnit anledning till erinran mot departementschefens förslag i detta hänseende. Utskottet avstyrker således förenämnda motioner, i vad de berör förevarande anslag.

Då utskottet i övrigt icke funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 144 och II: 191, såvitt nu är i fråga, till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

10:o) **Sinnessjuknämnden: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 43), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sinnessjuknämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ..	11 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	14 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> ..	1 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> ..	100
Summa kronor	28 000;

b) till *Sinnessjuknämnden: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

11:o) **Sinnessjuknämnden: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 43 och 44), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sinnessjuknämnden: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

12:o) **Strålskyddsverksamhet m. m.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, s. 44—52) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för strålskyddsverksamhet m. m., som föranledes av vad departementschefen förordad, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för strålskyddsverksamhet m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Strålskyddsverksamhet m. m.: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 978 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 840 000 kronor.

I samband med riksdagsbehandlingen föregående år av det i propositionen nr 73/1958 framlagda, i statsverkspropositionen B (XI ht, p. 1) upprepade förslaget till omorganisation av radiofysiska institutionen m. m. yrkades motionsvis inrättande av tre tjänster för den klinisk-fysikaliska avdelningen — en fysikertjänst i Ag 23 och två förste assistenttjänster i Ae 19 resp. Ao 17 — i syfte att möjliggöra fortsatt anställning för viss med forskningsmedel avlönad personal. I sitt utlåtande nr B 41 anförde statsutskottet att, såvitt utskottet kunnat utröna, dessa tre tjänstemän fullgjorde rent sjukvårdande uppgifter. Fastän någon skarp gräns mellan forskningen och den löpande verksamheten icke kunde dragas, fann utskottet därför naturligt, att medel för verksamheten — efter prövning i vanlig ordning av här avsedda tjänster — av Kungl. Maj:t beräknades under strålskyddsanslaget fr. o. m. budgetåret 1959/60. Enligt vad som inhämtats har forskningsmedel beviljats för avlönande av ifrågavarande personer för innevarande budgetår. Möjligheter torde också finnas att med forskningsmedel bestrida avlöningskostnaderna för en av dem under nästa budgetår. Med hänsyn härtill inskränker sig departementschefen till att föreslå inrättande av två tjänster, nämligen en såsom fysiker i Ag 23 och en såsom assistent i Ae 17 vid avdelningen, den senare tjänsten personlig för ingenjör L. I. Jonsson.

Ett förslag om ytterligare förstärkning av den klinisk-fysikaliska avdelningen med en fysiker, tillika biträdande avdelningsföreståndare, kan departementschefen icke biträda. Då emellertid starkt behov föreligger av en kvalificerad befattningshavare, som kan avlasta avdelningsföreståndaren vissa mättnings- och utredningsuppgifter samt förestå det fysikaliska arbetet

vid radiumhemmet vid avdelningsföreståndarens bortovaro, förordas att en fysikertjänst i Ae 23 vid avdelningen utbytes mot en tjänst som förste fysiker i Ae 24, vilken tillika skall vara biträdande avdelningsföreståndare.

Vid anmälan av propositionen nr 73/1958 anförde departementschefen, att atomkommittén förklarar sig villig att för innevarande budgetår svara för verksamheten vid radiofysiska institutionens mätlaboratorium för bl. a. undersökningar av radioaktivitet i luft, vätskor och fasta kroppar, varför han icke ansåg sig ha anledning att då närmare pröva av 1951 års strålskyddskommitté framlagda personalförslag i denna del. Då radioaktivitetsmätningar av detta slag är av den största betydelse för strålskyddsverksamheten, förordas nu att den härför anlitate personalen i viss omfattning överföres till statstjänst. Sålunda tillstyrkes att för ändamålet en fysikertjänst i Ae 23 och en ingenjörstjänst i Ae 15 inrättas vid institutionen. Det bör enligt departementschefens mening övervägas att framdeles inordna berörda mätverksamhet under den kärnfysikaliska avdelningen. I nuvarande utvecklingsbetonade skede anses det emellertid lämpligt, att verksamheten ställes under institutionsföreståndarens direkta ledning. Detta hindrar givetvis icke, att tillsynsavdelningarna skall äga påkalla biträde med sådana mätningar som erfordras för deras uppgifter inom strålskyddsverksamheten.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordas att assistenttjänsten i högst Ae 13 vid kärnfysikaliska avdelningen uppflyttas till Ae 15.

Vad härefter angår ett av strålskyddsnämnden framlagt förslag rörande upprättande av ökat antal stationer för registrering av joniserande strålning och radioaktivt stoff erinras om att tidigare av föreståndaren för radiofysiska institutionen framfört förslag i ämnet berördes i propositionen nr 73/1958 och att därvid uttalades att det borde ankomma på strålskyddsnämnden såsom samordnande organ för olika beredskapsåtgärder på strålskyddsområdet att överväga frågan ytterligare samt härvid undersöka bl. a. hur olika intressen på området kunde samordnas och hur tätt mätstationerna borde ligga. I anledning av väckta motioner i frågan anförde statsutskottet i sitt förenämnda utlåtande bl. a., att utskottet, som anslöt sig till departementschefens uttalande, förutsatte, att Kungl. Maj:t med hänsyn till frågans stora betydelse noga följde utvecklingen och, om så skulle visa sig nödvändigt, vidtog åtgärder för att riksdagen skulle kunna i särskild ordning besluta om erforderlig medelsanvisning.

Strålskyddsnämndens nu framförda förslag i ämnet innebär, att antalet stationer för mätning av γ -strålning i en första etapp begränsas till 25 spridda över hela landet, medan ett i det tidigare förslaget förordat tätare nät av sådana stationer inom våra viktigare jordbruksområden och i eller invid de största städerna bör ifrågakomma först i senare etapp. Härutöver föreslås två provstationer för registrering av radioaktivt stoff i luften mot tidigare föreslagna tio. I fråga om stationernas antal ansluter sig förslaget

nära till vad som förordades av försvarets forskningsanstalt och atomkommittén i remissyttranden över den tidigare framställningen.

För egen del framhåller departementschefen starkt angelägenheten av att systematiska mätningar av radioaktiviteten i landets olika delar med det snaraste kommer till stånd, så att erforderliga skyddsåtgärder kan vidtagas för den händelse en ur hälsosynpunkt riskabel ökning av strålnivån skulle uppstå till följd av reaktorolyckor eller kärnvapenprov. Det bör ankomma på strålskyddsnämnden att i samråd med Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut fatta beslut rörande mätstationernas placering i anslutning till institutets observationsstationer. Ett intimt samarbete bör också eftersträvas mellan radiofysiska institutionen samt försvarets forskningsanstalt och andra av frågan intresserade myndigheter i syfte att undvika dubbelarbete i fråga om registreringsverksamheten på området och för att berörda organ fortlöpande skall hållas orienterade om resultatet av verksamheten.

Strålskyddsnämndens beräkning av kostnaderna för tillverkning av mätinstrumenten, som avses äga rum vid radiofysiska institutionen, samt driftkostnaderna för budgetåret 1959/60, sammanlagt 120 000 kronor, anser sig departementschefen böra godtaga. För arvodesanställning av personal för framställning av apparaturen samt för central bearbetning och tillsyn från institutionens sida under nästa budgetår beräknas under icke-ordinarieposten 25 000 kronor. I detta sammanhang framhålles att departementschefen förutsätter att personalen vid institutionens mätlaboratorier, för vilken i det föregående i viss omfattning föreslagits inrättande av tjänster, i varje fall sedan registreringsverksamheten mera allmänt kommit i gång skall medverka vid bearbetningen av materialet. Medel för materialkostnader och övriga med verksamheten förenade omkostnader beräknas under nästföljande punkt.

Vad sålunda föreslagits föranleder en ökning av medelsanvisningen under förevarande anslag för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med 127 600 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. med omkring 4 700 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas vidare 5 700 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med $(127\,600 + 4\,700 + 5\,700)$ 138 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till $(840\,000 + 138\,000)$ 978 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad i det föregående anförts och föreslagits.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmält förslag om uppflyttning av en assistenttjänst från Ae 13 till Ae 15.

Såsom departementschefen framhållit har utskottet vidare i sitt föregående år avgivna, av riksdagen likaledes godkända utlåtande nr B 41 funnit naturligt, att lönekostnaderna för viss med forskningsmedel avlönad personal på den kliniskt-fysikaliska avdelningen fr. o. m. budgetåret 1959/60 beräknades under förevarande anslag. Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av två nya tjänster för avdelningen överensstämmer således med vad utskottet i sagda utlåtande anfört.

Utskottet finner sig vidare, med hänsyn till vad departementschefen anfört angående radioaktivitetsmätningarnas betydelse för strålskyddsverksamheten, böra tillstyrka, att den härför anlitade personalen i viss omfattning överföres till statstjänst.

Vidkommande frågan om upprättande av ett antal stationer för registrering av joniserande strålning och radioaktivt stoft har utskottet i sitt förenämnda utlåtande i anledning av väckta motioner förutsatt, att Kungl. Maj:t noga följde utvecklingen och om så skulle visa sig nödvändigt, vidtog åtgärder för att riksdagen skulle kunna i särskild ordning besluta om erforderlig medelsanvisning. Mot det nu framlagda förslaget, vilket innebär, att antalet stationer tills vidare begränsas i förhållande till vad i sagda motioner förordats, har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer utskottet, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för strålskyddsverksamhet m. m., som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för strålskyddsverksamhet m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	164 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	652 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	117 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 700

Summa kronor 978 000;

c) till *Strålskyddsverksamhet m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 978 000 kronor.

13:o) Strålskyddsverksamhet m. m.: Omkostnader. Kungl. Maj:t har (punkt 13, s. 52 och 53) föreslagit riksdagen att till Strålskyddsverksamhet m. m.: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 228 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 145 000 kronor.

Radiofysiska institutionens omkostnadsmedel har i samband med den av 1958 års riksdag beslutade omorganisationen (prop. nr 73, statsverkspropositionen B, XI ht, p. 1, statsutsk. utl. nr B 41, riksd. skr. nr B 61) utbrutits ur karolinska sjukhusets omkostnadsstat. Då närmare erfarenheter saknas rörande medelsbehovet under de skilda anslagsposterna, anses flertalet av dessa böra uppföras med oförändrat belopp.

Under delposten till inköp och underhåll av inventarier och instrument har för innevarande budgetår beräknats 27 000 kronor för inköp av en röntgenapparat för 10—100 kV till den klinisk-fysikaliska avdelningen. Enligt vad som under hand inhämtats, är det för avdelningens arbete mest angeläget, att den för nästa budgetår begärda röntgenapparaten för 300 kV anskaffas. Departementschefen föreslår, att medel nu beräknas för anskaffande av den större apparaten, varvid beloppet å 27 000 kronor, som ännu icke disponerats, får utnyttjas för likviden av denna. Härvid erfordras för nästa budgetår (65 000—27 000) 38 000 kronor. För smärre nyanskaffningar och löpande underhåll förordas oförändrat belopp, 18 000 kronor. Posten bör alltså uppföras med (38 000 + 18 000) 56 000 kronor, innebärande en minskning med 12 000 kronor.

Vid anmälan under föregående punkt av avlöningsanslaget till strålskyddsverksamhet m. m. har förordats upprättande av ett nät av stationer för registrering av joniserande strålning och radioaktivt stoft och därvid ansetts kunna godtagas den beräknade totalkostnaden härför för nästa budgetår, 120 000 kronor. I enlighet med vad därvid anförts bör materialkostnader och övriga med verksamheten förenade omkostnader bestridas från förevarande anslag. Till materialkostnader för tillverkning av instrumenten samt löpande omkostnader för nästa budgetår beräknas 90 000 kronor. Vidare anses från detta anslag böra bestridas ersättning till de meteorologiska stationer, till vilka mätverksamheten förlägges. Mot strålskyddsnämndens beräkning av kostnaderna härför, 5 000 kronor, har departementschefen ej något att erinra.

På grund av vad sålunda föreslagits bör anslaget uppräknas med (— 12 000 + 90 000 + 5 000) 83 000 kronor och alltså bestämmas till (145 000 + 83 000) 228 000 kronor.

Utskottet, som under nästföregående punkt tillstyrkt inrättandet av ett nät av mätstationer för radioaktivitet, har icke heller funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Strålskyddsverksamhet m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 228 000 kronor.

14:o) **Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 53—64) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens bakteriologiska laboratorium, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 831 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 675 000 kronor.

Laboratoriets tillverkning av poliovaccin har under budgetåret 1957/58 fortskridit programenligt. Produktionen uppgick för budgetåret till 1 655 liter, varigenom det blivit möjligt att genomföra samtliga polioympningar inom landet under år 1958 med inhemskt vaccin. Alltsedan den 1 november 1957 har laboratoriet upprätthållit en produktionstakt, motsvarande 3 000 liter vaccin per år. Med hänsyn till den berörda produktionsvolymen, som inneburit en stark press ej endast på de direkt för produktionen verk samma enheterna inom laboratoriet utan även på vissa serviceenheter, såsom diskavdelningen, påfyllningssektionen, serumexpeditionen och djurstallarna, har det blivit ofrånkomligt att under föregående och innevarande budgetår förstärka personalen på vissa avdelningar. Departementschefen erinrar om att Kungl. Maj:t för budgetåret 1957/58 medgav, att sammanlagt 110 000 kronor fick disponeras för anställande av tillfällig personal för framställning av polioympämne och att Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 17 juli och den 7 november 1958 bemyndigat laboratoriet att för sådant ändamål disponera det belopp å 75 000 kronor, som under icke-ordinarieposten för innevarande budgetår ställts till Kungl. Maj:ts förfogande för att möta uppkommande behov av personalförstärkningar.

I anslagsframställningen för nästa budgetår har laboratoriets styrelse hemställt, att tjänster inrättas för bl. a. i huvudsak den personal som laboratoriet sålunda medgivits ha anställd för poliovaccinframställningen under innevarande budgetår. För egen del finner departementschefen önskvärt, att en sådan produktionstakt kan upprätthållas även under nästa budgetår, att vaccin kan tillhandahållas för att ympa ej endast dem som omfattas av det program för organiserade ympningar, varom förslag framlägges i det följande vid anmälan av anslaget till skyddsympning mot polio, utan i så stor utsträckning som möjligt även dem, som önskar enskilt undergå ympning. I detta sammanhang erinras om att Kungl. Maj:t genom beslut den 18 april 1958 föreskrivit, att för ympning av personer, födda år 1940 eller tidigare,

skall uttagas avgift för vaccinet i princip täckande framställningskostnaden. På grund av det anförda anser sig departementschefen böra föreslå inrättande av tjänster för tre djurskötare i Ag 7 och två biträden i högst Ag 4 vid virusavdelningen samt en institutionsvaktmästare i Ae 8 och ett kanslibitråde i Ag 7 vid ekonomiavdelningen, den sistnämnda befattningshavaren med uppgift att biträda med registratorsgöromål vid laboratoriet.

Departementschefen anser sig ha anledning att räkna med att — genom den nu förordade förstärkningen av personalen och då poliovaccintillverkningen nu synes ha stabiliserats såväl i fråga om metodiken som till omfånget — ytterligare krav på personalökning för ändamålet ej kommer att aktualiseras för nästa budgetår. På grund härav synes det tillfyllest, att det belopp, som beräknas för att möta oförutsedda personalbehov och som må disponeras först efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t, upptages till 25 000 kronor.

Vad styrelsen anført rörande arbetsbelastningen på kemiska laboratoriet har övertygat departementschefen om nödvändigheten att förstärka den arbetsgrupp, som utför serviceuppgifter åt fackavdelningarna. Det förordas att en tjänst som laboratoriebitråde i högst Ae 9 inrättas för ändamålet.

Enär den arvodestjänst för en ingenjör, som inrättats för bitråde med vissa planeringsuppgifter, kunnat besättas först fr. o. m. den 1 november 1958, tillstyrkes att tjänsten får bibehållas även under nästa budgetår.

Beträffande förslagen till tjänsteförändringar förordas att laboratorstjänsten i Ag 24 vid diagnostiska avdelningen extraordinariesättes samt att ett extra kontorsbitråde för poliovaccinframställningen anställs i reglerad befordringsgång. Härjämte bör i enlighet med grunderna för nämnda befordringsgång två kontorsbiträden i Ae 5 överföras på ordinarie stat.

Vidare föreslås att vid serologiska avdelningens kemiska sektion inrättas en tjänst för vaktmästare i Ae 7 och att en tjänst för bitråde i Ae 4 utgår.

Vad styrelsen anført rörande den immunologiska tumörforskning, som med anslag från riksföreningen mot cancer och Wallenbergsstiftelsen bedrivs vid radiumhemmet och laboratoriet, ger departementschefen anledning erinra om vad han anförde vid anmälan av motsvarande anslag i 1958 års statsverksproposition. Ehuru han anser det angeläget, att de pågående försöken kan fullföljas, måste han alltjämt giva företräde åt sådana förslag, som avser upprätthållande av den löpande verksamheten vid laboratoriet. Det förutsättes, att forskningsmedel även i fortsättningen kommer att ställas till förfogande och departementschefen kan icke tillstyrka, att medel nu anvisas för ändamålet under detta anslag.

Med hänsyn till föreslagna personalförstärkningar och ändrade lönegrads- placeringar m. m. beräknas för vikariats- och övertidsersättningar en ökning av medelsanvisningen med 9 500 kronor.

Då enligt vad styrelsen påvisat sjukligheten bland laboratoriets personal är högre än vad som genomsnittligt torde förekomma vid andra institutioner

och då de löpande arbetsuppgifternas karaktär nödvändiggör, att vikarier insättes i relativt stor omfattning vid personalens bortovaro, har de medel, som står till förfogande för vikariats- och övertidsersättningar, visat sig knappt tilltagna. För att undvika överskridanden bör anslaget därför uppräknas. I princip anses intet vara att erinra mot styrelsens beräkning av medelsbehovet härutinnan. Då emellertid medel fr. o. m. innevarande budgetår beräknats under anslaget för nio tjänstemän, som för budgetåret 1957/58 redovisats såsom övertaliga arbetskrafter, och den av styrelsen beräknade genomsnittliga grundlönen synes ligga alltför högt, föreslås att uppräknningen begränsas till 70 000 kronor.

De nu framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrad lönegradsplacering m. m. med i runt tal 128 000 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas vidare 28 000 kronor. Anslaget bör alltså uppräknas med $(128\ 000 + 28\ 000)$ 156 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till $(4\ 675\ 000 + 156\ 000)$ 4 831 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad i det föregående anförts och föreslagits.

Utskottet vill erinra om att utredning pågår rörande organisationen av den vid laboratoriet bedrivna preparattillverkningen m. m., varvid bl. a., undersökes, huruvida framställningen av visst eller vissa preparat med fördel kan och bör ske utanför laboratoriet. I avvaktan på resultatet av utredningen och innan poliovacinframställningens omfång på längre sikt kan säkrare bedömas bör enligt utskottets mening viss återhållsamhet iakttagas med inrättandet av nya tjänster. Mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, vilket i huvudsak innebär, att tjänster på extra ordinarie och extra stat inrättas för viss personal, som laboratoriet tidigare medgivits ha anställd under innevarande budgetår för poliovacintillverkningen, har emellertid utskottet från dessa utgångspunkter icke funnit anledning till erinran, särskilt med hänsyn till önskvärldheten av att ett ympningsprogram av den omfattning, som departementschefen i annat sammanhang föreslår, skall kunna genomföras under budgetåret 1959/60.

Utskottet, som tidigare understrukt, att överskridanden av den i laboratoriets avlöningsstat upptagna anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal icke bör medges annat än i fall av helt oförutsebara omständigheter, utgår i likhet med departementschefen ifrån att ytterligare krav på personalökning icke kommer att aktualiseras för nästa budgetår. Vid sådant förhållande har utskottet intet att erinra mot att medelsreserven under anslaget för nästa budgetår minskas från 75 000 kronor till 25 000 kronor.

Vad departementschefen i övrigt anförts och föreslagits har icke heller för-
anlett någon erinran från utskottets sida.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens bakteriologiska laboratorium, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	689 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	85 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 380 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	649 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	28 000
	Summa kronor 4 831 000;

c) till *Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 831 000 kronor.

15:o) **Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 64—68), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 136 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 244 000 kronor.

16:o) **Inredning och utrustning av virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 69 och 70) föreslagit riksdagen att till Inredning och utrustning av virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor.

Nybyggnaden för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium

och virusinstitution vid karolinska institutet beräknas bli färdig i juni 1960. För inredning och utrustning av virusavdelningen har i 1956 års statsverksproposition (XI ht, p. 15) beräknats en totalkostnad av 1 440 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 13 januari 1956 uppdragit åt 1954 års utrustningskommitté, som bl. a. omhänderhar motsvarande frågor för virusinstitutionens del, att jämväl handha inredning och utrustning av virusavdelningen, varvid kommittén ålagts att tillvarataga alla möjligheter till besparingar.

Hittills har för utrustningen anvisats tillhoppa 800 200 kronor, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigats att sedan utrustningsgranskningen avslutats medgiva utläggande av beställningar inom ramen för en totalsumma av 1 440 000 kronor. Det återstående medelsbehovet utgör sålunda omkring 640 000 kronor. Med hänsyn till tidpunkten för byggnadens färdigställande torde icke hela detta belopp behöva anvisas för nästa budgetår. För egen del anser departementschefen tillfyllest, om anslaget uppföres med 300 000 kronor.

Utrustningskommittén har i anslagsframställningen för nästa budgetår reserverat sig för möjligheten, att den beräknade kostnadsramen på grund av inträffade prisstegringar m. m. kommer att visa sig ej hållbar. Med anledning härav framhåller departementschefen angelägenheten av att utrustningsanskaffningen planlägges och dimensioneras på sådant sätt, att den nuvarande kostnadsramen hålles.

Utskottet vill erinra om att utrustningen för den nya virusavdelningen vid statens bakteriologiska laboratorium ursprungligen (proposition nr 128/1954) kostnadsberäknades till sammanlagt 688 000 kronor. På förslag av Kungl. Maj:t i 1956 års statsverksproposition (XI ht, p. 15) har emellertid riksdagen medgivit, att Kungl. Maj:t finge bemyndiga utrustningskommittén att inom ett totalbelopp av 1 440 000 kronor utlägga beställningar på ytterligare erforderlig materiel. Kommittén har nu anmält, att också sistnämnda kostnadsram kan komma att visa sig icke hållbar. Även om utskottet inte förbiser, att inträffade prisstegringar, nytillkommen apparatur m. m. kan föranleda behov av ytterligare medel för ändamålet, vill utskottet mot bakgrunden av det anförda noga understryka departementschefens uttalande rörande angelägenheten av att utrustningen planlägges och dimensioneras på sådant sätt, att den nuvarande kostnadsramen hålles.

Med utgångspunkt från sistnämnda ram utgör det återstående medelsbehovet 640 000 kronor. Mot departementschefens förslag att härav för nästa budgetår anvisas 300 000 kronor har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Inredning och utrustning av virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

17:o) Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 70—75) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens rättskemiska laboratorium, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens rättskemiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 081 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 037 000 kronor.

På grund av den starkt ökade arbetsbelastningen vid den blodgrupps-serologiska avdelningen föreligger risk för att undersökningar av de inkomna proven vid såväl den kliniska som den rättsserologiska sektionen i menlig grad försenas. Innan förutsättningarna klarlagts för att i enlighet med de förslag, som framlagts i det nyligen avgivna betänkandet angående regionsjukvården (SOU 1958:26), genom blodgivarcentraler vid regionsjukhus få till stånd en ökad decentralisering av den kliniska sektionens verksamhet, är departementschefen dock endast beredd att föreslå en begränsad personalförstärkning vid nämnda sektion.

För att förste laboratorieassistenten vid den kliniska sektionen skall avlastas arbetet med löpande blodundersökningar och beredas möjlighet att i större utsträckning biträda vid undervisningen vid sektionen, förordas att denna förstärkes med en laboratoriebiträdestjänst i högst Ag 9.

För den rättsserologiska sektionens del anser sig departementschefen med hänsyn till angelägenheten av att domstolarnas handläggning av faderskapsärenden icke oskäligt fördröjes i väntan på laboratoriets utlåtanden i sådana ärenden, höra förordas en förstärkning med ett laboratoriebiträde i högst Ae 9.

Under senare år har domstolar och åklagare i stigande omfattning hänvänt sig till laboratoriet med begäran om yttrande rörande för rattfylleri misstänkta personers alkoholpåverkan i vissa fall. För handläggning av dessa ärenden åtnjuter avdelningsföreståndaren för kemiska avdelningen i egenskap av expert åt medicinalstyrelsens rättsmedicinska nämnd enligt Kungl. Maj:ts beslut den 27 juni 1957 särskild ersättning med högst 6 000 kronor för år från styrelsens avlöningsanslag. På grund av de ofta mycket vanskliga ställningstaganden, som bedömningen av dessa frågor medför, har emellertid avdelningsföreståndaren hemställt att där så påfordras få anlita ytterligare expertis. Det erinras om att Kungl. Maj:t med anledning härav den 28 mars 1958 medgivit, att högst 18 000 kronor av laboratoriets icke-ordinariepost för budgetåret 1957/58 finge disponeras för ersättning åt dylik expertis för tiden den 1 september 1957—den 30 juni 1958, samt att Kungl. Maj:t den 14 november 1958 ställt högst 15 000 kronor till förfogande för budgetåret 1958/59 för samma ändamål. Ersätt-

ningen har bestämts till högst 15 kronor för varje ärende, i vars handläggning experten deltagit. Då handläggningen av ifrågavarande ärenden fortsättningsvis bör få bedrivas på samma sätt som hittills, tillstyrker departementschefen, att experternas ersättning även framdeles får bestri- das från anslaget. Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår, 15 000 kronor, har departementschefen i och för sig ingen erinran. Eftersom kostnaderna hittills rymts inom ramen för icke-ordinarie- posten, anser han sig dock icke böra föreslå någon uppräknig av denna.

Beträffande kemisttjänsten i Ag 21 vid den toxikologiska sektionen före- slås att tjänstebemyndningen ändras till assistent och att för tjänsten i fråga om inplacering såsom extra ordinarie skall gälla vad som föreskrivits i Kungl. Maj:ts bestämmelser den 5 juni 1953 angående lönegradsplacering av assistenter vid bl. a. rättskemiska laboratoriet.

De nu framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar med i runt tal 27 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar med 10 600 kro- nor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas 6 400 kro- nor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (27 000 + 10 600 + 6 400) 44 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till (1 037 000 + 44 000) 1 081 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas den ändring, som på- kallas av vad i det föregående anförts och föreslagits.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts för- slag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens rättskemiska laborato- rium, som föranledes av vad departementschefen i stats- rådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens rättske- miska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. bud- getåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>för- slagsvis</i>	78 500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	853 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	142 200
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 400

Summa kronor 1 081 000;

c) till *Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 081 000 kronor.

18:o) *Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 75—77), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 97 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 402 000 kronor.

19:o) *Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 78—81), vilket innebär uppflyttning av en assistenttjänst i Ae 21 till tjänst såsom förste kemist i Ae 23 samt uppräknig av anslaget med 11 000 kronor med hänsyn till förändringar av automatisk karaktär, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens farmaceutiska laboratorium, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens farmaceutiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	97 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	450 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	76 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 000

Summa kronor 632 000;

c) till *Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 632 000 kronor.

20:o) *Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 81—83), vilket innebär en nedräknig av anslaget med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 185 000 kronor.

21:o) Svenska farmakopékommittén m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 83—85) föreslagit riksdagen att till Svenska farmakopékommittén m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 145 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 123 000 kronor.

Den hittillsvarande eftersläpningen från svensk sida i arbetet på en gemensam nordisk farmakopé har bidragit till att farmakopéförslaget ej torde kunna färdigställas till 1960 såsom förut bestämts. För att undvika fortsatta förseningar är det nödvändigt, att den svenska insatsen på området ökas genom att ytterligare arbetskraft ställes till farmakopékommitténs förfogande. Departementschefen förordar därför, att medel fr. o. m. nästa budgetår beräknas för anställning på heltid av kommitténs nuvarande deltidsanställda apotekare. Härigenom kommer kommittén att förfoga över — förutom sekreteraren, som tillika är laboratorieföreståndare — två heltidsanställda apotekare. Till jämförelse nämnes att vid de danska och norska farmakopélaboratorierna är anställda sex resp. fyra apotekare. Den nye apotekarens förmåner anses böra utgå efter samma grunder som tillämpas vid militärapoteket, inberäknat avgifter för pensionering. För ändamålet bör anslaget uppräknas med cirka 17 600 kronor.

Till ersättning åt svenska representanter för mistade löneförmåner vid deltagande i den nordiska farmakopénämndens sammanträden föreslås att under förevarande anslag beräknas 3 000 kronor.

I övrigt anser sig departementschefen icke böra föreslå någon uppräkning av anslaget i annan mån än att han för Sveriges andel i de gemensamma kostnaderna för den nordiska farmakopénämnden beräknar en ökning av medelsanvisningen med 900 kronor till 25 200 kronor. Han förutsätter därvid, att det liksom hittills får ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera närmare bestämma andelens storlek.

Vad sålunda förordats föranleder en uppräkning av anslaget med (17 600 + 3 000 + 900) 21 500 kronor eller avrundat 22 000 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med (123 000 + 22 000) 145 000 kronor.

Utskottet, som i tidigare sammanhang ansett angeläget, att det nordiska samarbetet på farmakopéområdet icke blir lidande på grund av alltför obetydliga insatser från svensk sida, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Svenska farmakopékommittén m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 145 000 kronor.

22:o) Statens rättsläkarstationer: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 22, s. 85—88) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens rättsläkarstationer, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Statens rättsläkarstationer: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 515 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 508 000 kronor.

1956 års rättsläkarutredning har i juli 1958 framlagt betänkande med förslag rörande den antropologisk-genetiska undersökningsverksamheten. I betänkandet föreslås bl. a., att den centrala serviceverksamheten på området i avvaktan på resultatet av en utredning om rasbiologiska institutets organisation och arbetsförhållanden samt upprättandet av en statens rättsläkarstation i Uppsala tills vidare bibehålles som en enhet, anknuten till rättsläkarstationen vid Stockholm. Vidare behandlas utbildnings- och kompetensfrågor för antropologundersökare samt föreslås vissa personalförstärkningar och lönerregleringar vid den antropologisk-genetiska avdelningen vid rättsläkarstationen vid Stockholm. Betänkandet har varit föremål för sedvanlig remissbehandling, varvid förslagen i vissa hänseenden utsatts för kritik. I anslutning till sitt remissutlåtande har medicinalstyrelsen hemställt om personalförändringar vid avdelningen fr. o. m. nästa budgetår i huvudsaklig överensstämmelse med vad utredningen föreslagit.

Förslagen är f. n. föremål för överväganden inom inrikesdepartementet. Beträffande de föreslagna personalförstärkningarna framhålles, att dessa i första hand motiverats med en väntad ökning av antalet undersökningar som en följd av ändrade bevisregler i faderskapsärenden. Då ärvdabalks-sakkunnigas förslag om ändrade regler beträffande utomäktenskapliga barns arvsrätt och vidgade möjligheter till blodundersökning m. m. i faderskapsmål enligt beslut av 1958 års B-riksdag ej genomförts, anses emellertid någon mera betydande stegring av den antropologiska undersökningsverksamheten ej vara att vänta under nästa år. Departementschefen anser sig därför icke nu böra upptaga frågan om förstärkning av den antropologisk-genetiska avdelningen till närmare behandling.

Vad angår medicinalstyrelsens anslagsäskanden i övrigt förordas, i anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, att de båda kontorsbiträdestjänsterna vid rättsläkarstationen vid Stockholm utbytes mot kanslibiträdestjänster i Ae 7 resp. Ag 7.

Då de två nuvarande rättsläkarstipendierna å vardera 3 300 kronor visat sig för låga för att stimulera rekryteringen till rättsläkartjänsterna, föreslås att de båda stipendiebeloppen sammanslås till ett stipendium å 6 600 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits erfordras en ökning av medelsanvisningen med 1 900 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter 3 — *Bihang till riksdagens protokoll 1959. 6 saml. Nr 11*

beräknas 2 600 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar med i runt tal 2 500 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (1 900 + 2 600 + 2 500) 7 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till (508 000 + 7 000) 515 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmält förslag, att två kontorsbiträdestjänster utbytes mot kanslibitträdestjänster i Ae 7 respektive Ag 7.

Då utskottet icke heller funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts här framlagda förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens rättsläkarstationer, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	38 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	92 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	323 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	58 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 600

Summa kronor 515 000;

b) till *Statens rättsläkarstationer*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 515 000 kronor.

23:o) *Statens rättsläkarstationer*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 88—90), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens rättsläkarstationer*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kronor.

24:o) *Medikolegala besiktningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 91), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medikolegala besiktningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

25:o) Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 25, s. 91—94) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 16 200 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 16 100 000 kronor.

Kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket har i sitt betänkande angående hälsovård och öppen sjukvård i landstingsområdena (SOU 1958: 15) framlagt vittgående förslag till reformer och förstärkningar beträffande tjänsteläkarorganisationen. Vid sidan av den principiellt viktiga frågan om överförande av huvudmannaskapet för den öppna tjänsteläkarvården i landstingsområdena från staten till landstingen föreslås sålunda bl. a. en förstärkning av hälsovårdstillsynen på länsplanet genom omändring av den nuvarande förste provinsialläkarorganisationen till en länsläkarorganisation med vidgade arbetsuppgifter inom omgivningshygien, hälsouppllysning m. m. Vidare föreslås en utökning av tjänsteläkarkåren och i samband därmed modifieringar av nuvarande distriktsindelning samt inrättande av två- och flerläkardistrikt med gemensamma läkarstationer. Tjänsteläkarna föreslås också i väsentligt ökad utsträckning erhålla motagnings- och skrivhjälp. Dessutom förutsättes en förstärkning av distriktsvårdsorganisationen genom ökat antal distriktssköterskor och sjukgymnaster.

Kommittéförslagen är f. n. föremål för beredning inom inrikesdepartementet. Med hänsyn till deras genomgripande natur räknar departementschefen icke med att några reformförslag skall kunna genomföras i sådan tid, att de påverkar anslagsberäkningarna under provinsialläkarstaten för nästa budgetår. Medelsbehovet under förevarande anslag bör därför beräknas med utgångspunkt från nuvarande organisation.

Den 1 oktober 1958 hade distrikt inrättats för sammanlagt 592 av de på personalförteckningen uppförda 603 provinsialläkartjänsterna. Av dessa tjänster var enligt vad som inhämtats från medicinalstyrelsen, fränsett rutinvakanser, 83 utan ordinarie innehavare. Därav var 8 tjänster blockerade. Detta innebär, att antalet svärbesatta distrikt, d. v. s. distrikt där provinsialläkartjänsten ej kunnat besättas efter minst ett ledigförklarande, på ett år ökat med ett tiotal. Annan vikarie än provinsialläkare i angränsande distrikt fanns på 60 av de 83 vakanta tjänsterna.

Den svåra rekryteringssituationen liksom det föreliggande utredningsförslaget bör enligt departementschefens mening mana till stor försiktighet med

att inrätta nya provinsialläkardistrikt. F. n. finns en reserv av (603—592) 11 tjänster, för vilka motsvarande distrikt ännu icke inrättats. Inom denna ram finns utrymme för att i trängande fall inrätta nya distrikt och att omändra ett mindre antal extra provinsialläkardistrikt till ordinarie. Departementschefen anser därför, att ytterligare ordinarie provinsialläkartjänster icke bör inrättas för nästa budgetår.

Fr. o. m. budgetåret 1956/57 inrättades försöksvis tre tjänster såsom biträdjande provinsialläkare i lönegrad Ae 19. Med anledning av ett förslag av medicinalstyrelsen att utöka antalet sådana tjänster uttalades vid anmälan av motsvarande anslag i 1958 års statsverksproposition, att Kungl. Maj:t i och för sig torde vara oförhindrad att inrätta tjänster av förevarande slag och att det därför förutsattes, att det skulle finnas möjlighet att i enstaka fall efter särskild prövning inrätta biträdjande provinsialläkartjänster i distrikt, där utsikter att rekrytera tjänsterna ansåges föreligga och där det även i övrigt bedömdes lämpligt. Departementschefen erinrar om att Kungl. Maj:t sedermera förordnat om inrättande av två sådana tjänster försöksvis fr. o. m. den 1 juli 1958 resp. den 1 januari 1959.

I anslutning till ett av kommittén för hälso- och sjukvården i riket hösten 1957 framlagt förslag har medicinalstyrelsen nu hemställt, att 10 nya tjänster som biträdjande provinsialläkare skall inrättas nästa budgetår. Med anledning härav erinras om nyssberörda uttalande i 1958 års statsverksproposition. Departementschefen anser sig alltjämt icke böra föreslå något fixerat antal tjänster men är beredd att efter förslag av medicinalstyrelsen i enstaka fall föreslå Kungl. Maj:t inrättande av sådana i distrikt, där behov föreligger och rekryteringsmöjligheterna bedömes vara goda.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår räknas med avlöningar till 24 förste provinsialläkare och 575 provinsialläkare. Till grundlöner åt dessa befattningshavare kan medelsbehovet beräknas uppgå till $(24 \times 31\,392 + 575 \times 19\,000)$ 11 678 408 kronor, vilket belopp med hänsyn till de senaste årens underbelastning på ordinarieposten anses kunna avrundas nedåt till 11 500 000 kronor. Medel för de ersättningar till förste provinsialläkare för vissa expenser, som f. n. utgår från nämnda anslagspost, beräknas för budgetåret 1959/60 under nästföljande punkt. Enligt departementschefens förslag nedräknas sålunda ordinarieposten med 200 000 kronor.

Medelsbehovet under icke-ordinarieposten beräknas på grund av vad i det föregående anförts och med hänsyn till den höga belastningen för föregående budgetår till 2 700 000 (+ 200 000) kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter upptages 100 000 kronor.

Anslaget bör alltså uppräknas med $(- 200\,000 + 200\,000 + 100\,000)$ 100 000 kronor och bestämmas till $(16\,100\,000 + 100\,000)$ 16 200 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Utskottet. I avvaktan på ett ställningstagande till det av kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket avgivna betänkandet angående hälsovård och öppen sjukvård i landstingsområdena bör, såsom utskottet i tidigare sammanhang anfört, viss återhållsamhet iakttagas med inrättandet av nya ordinarie tjänster på detta område. Med beaktande jämväl av den svåra rekryteringssituationen kan utskottet därför ansluta sig till departementschefens uppfattning, att ytterligare sådana tjänster inte bör inrättas för nästa budgetår. I detta läge förutsätter utskottet även, att inrättandet av tjänster såsom biträdande provinsialläkare, varom Kungl. Maj:t bör vara förhindrad besluta, sker restriktivt.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän (förste provinsialläkare och provinsialläkare), <i>förslagsvis</i>	11 500 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	14 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 700 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 886 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	100 000
	<hr/>
	Summa kronor 16 200 000;

b) till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.:* *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 16 200 000 kronor.

26:o) **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 95—98), vilket innebär, att under denna rubrik upptages ett förslagsanslag, vilket skulle inrymma för innevarande budgetår upptagna förslagsanslag till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Sjukvård och Reseersättningar ävensom vissa utgifter av expensnatur, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.:* *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

27:o) **Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 98 och 99) samt under erinran, att departementschefen för budgetåret 1959/60 beräknar, att antalet kvarstående statsbidragsberättigade extra distrikt kommer att uppgå till åtta och att ett mindre antal extra distrikt omändras till ordinarie, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

28:o) **Anställande av civila reservläkare.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, s. 99—101) föreslagit riksdagen att till Anställande av civila reservläkare för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 165 000 kronor.

I början av december 1958 var 27 av de 30 befattningarna som civila reservläkare besatta. Den sammanlagda tjänstgöringstid, som dittills fullgjorts å reservläkarbefattning, motsvarade drygt sju helårstjänster.

Med hänsyn till det stora antalet vakanser inom provinsialläkarorganisationen och svårigheterna att anskaffa semestervikarier för provinsialläkare anser departementschefen önskemålet om ökning av antalet civila reservläkare vara starkt berättigat. Såsom statskontoret framhållit, är det emellertid tveksamt, i vilken utsträckning ett ökat antal tjänster kan besättas. Det finns därför enligt departementschefens mening anledning att iakttaga en viss försiktighet i fråga om inrättandet av nya reservläkarbefattningar. För egen del anser sig departementschefen böra förordna en begränsad utökning av kåren för nästa budgetår med 15 nya tjänster till sammanlagt 45.

I detta sammanhang erinras om att möjligheterna f. n. prövas att på annan väg komma till rätta med de besvärande vakansproblemen inom provinsialläkarkåren. Genom beslut den 14 februari 1958 har Kungl. Maj:t sålunda bemyndigat chefen för armén att, i vad anginge värnpliktig uttagen för utbildning i specialtjänst såsom läkare vid armén, under vissa förutsättningar föreskriva avkortning av anbefalld s. k. fortsatt tjänstgöring från omkring 145 dagar till omkring 85 dagar beträffande värnpliktig, som efter förordnande av medicinalstyrelsen fullgjort vikariatstjänstgöring såsom provinsialläkare i svårbesatta distrikt inom Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län under 60 dagar i följd. Intresset från läkarnas sida för denna tjänstgöringsform är i stigande. Sålunda hade i början av december 1958 ett 60-tal läkare anmält sig hos medicinalstyrelsen för sådan vikariatstjänstgöring under år 1959. Detta innebär, att provinsialläkartjänster i svårbesatta norrlandsdistrikt i en omfattning motsvarande 10 helårstjänster på detta sätt kommer att kunna uppehållas med vikarie under året.

Då årsarvodet till reservläkare bestämts till 5 000 kronor, skulle för detta

ändamål erfordras (45 × 5 000) 225 000 kronor. För övriga utgifter, som skall bestridas av statsmedel, beräknas 25 000 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 250 000 kronor.

Utskottet. Såsom departementschefen anfört synes viss försiktighet i fråga om inrättandet av nya reservläkarbefattningar böra iakttagas med hänsyn till ovissheten, i vilken utsträckning dessa kan tillsättas. I det beträngda läge, vari provinsialläkarorganisationen befinner sig, tillstyrker emellertid utskottet, att reservläkarkåren erhåller en begränsad förstärkning på sätt departementschefen förordad.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anställande av civila reservläkare* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

29:o) **Statens sinnessjukhus: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 101—134) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som påkallas av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Statens sinnessjukhus: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 149 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 140 500 000 kronor. Departementschefen anför inledningsvis följande rörande den statliga sinnessjukvården.

I sitt nyligen avlämnade betänkande (SOU 1958: 38) har mentalsjukvårdsdelegationen redogjort för det nuvarande läget inom mentalsjukvården. Delegationen har därvid bl. a. uttalat, att det inom denna vårdgren råder en krissituation och att förhållandena där sedan åtskilliga år tillbaka är sådana, att de ej på långt när motsvarar standarden inom andra sjukvårdsområden. Även om denna bild av mentalsjukvården som helhet betraktad kanske synes väl mörk, vill jag dock även för egen del understryka, att det i flera avseenden alljämt råder otillfredsställande vårdförhållanden på detta område. Den snabba medicinska utvecklingen inom den somatiska sjukvården och de utomordentliga framstegen på detta område har otvivelaktigt i särskilt hög grad dragit uppmärksamheten till sig och måhända lett till att mentalsjukvården tidigare i viss mån kommit i bakgrunden. Delvis torde detta ha sin förklaring i att den medicinska forskningen på mentalsjukvårdens område hittills icke givit samma påtagliga resultat. De framsteg som gjorts har vidare icke kunnat helt tillgodogöras på grund av bristande personella och materiella resurser.

Under de allra senaste åren har emellertid framstegen inom den psykiatriska vetenskapen och de moderna behandlingsmetoderna ställt mentalsjuk-

vården i en ny dager och skapat förhoppningar om att i betydligt större utsträckning än tidigare kunna varaktigt bota många av de människor, som drabbas av psykisk sjukdom. Den av medicinalstyrelsen inledningsvis lämnade redogörelsen belyser den förändring av verksamheten — såväl kvantitativt som kvalitativt — som ägt rum. Antalet intagningar på statens sinnessjukhus har sålunda ökat från 8 797 år 1950 till 13 550 år 1957. I procent av medelbeläggningen utgjorde intagningarna nyssnämnda år 39 resp. 57 procent (vid primärsjukhusen 67 procent). Denna mycket betydande stegring av antalet intagna patienter har varit möjlig dels genom tillkomsten av nya vårdplatser och dels genom att en mycket stor del av patienterna kunnat förbättras och skrivas ut. Den kraftiga ökningen av patientomsättningen har möjliggjorts bl. a. genom den förbättrade medikamentösa terapin. Då härigenom ett växande antal patienter kunnat utskrivas, har platser friställts som kunnat utnyttjas för ett klientel med kortare vårdtider. En förskjutning av patientklientelet i riktning mot mera akuta sjukdomstillstånd har sålunda ägt rum. Anmärkningsvärt är att år 1956 icke mindre än drygt 48 procent av patienterna intogs efter egen ansökan mot knappt 37 procent år 1940. Å andra sidan har samtidigt de svårbehandlade ålderspsykoserna ökat, en utveckling, som torde komma att ytterligare markeras under de närmaste åren.

Det är uppenbart att denna utveckling ställt och kommer att ställa betydande anspråk på sinnessjukhusens såväl materiella som personella resurser av alla slag. Sedan flera år tillbaka pågår också en betydande upprustning på dessa områden. En av målsättningarna för denna upprustning har just varit att i möjligaste mån söka utjämna den förut berörda skillnaden mellan kroppssjukvård och mentalsjukvård, ett mål som det synes mig ytterst angeläget att snarast söka uppnå. Även om ännu mycket återstår att göra på mentalsjukvårdens område, vill jag dock erinra om de betydande insatser som gjorts under senare år. Enligt den vid 1950 års riksdag antagna och av 1956 års riksdag reviderade generalplanen skall sålunda byggnadsarbeten — innefattande såväl nya sinnessjukhus som upprustning av befintliga sjukhus — utföras för en sammanlagd kostnad (i 1954 års prisläge) av omkring 500 miljoner kronor för de egentliga sinnessjukhusen och 85 miljoner kronor för sjukhus för vård av psykiskt efterblivna. Av förstnämnda belopp har t. o. m. budgetåret 1958/59 anvisats i det närmaste hälften eller omkring 234 miljoner kronor, varav omkring 180 miljoner kronor för en upprustning av de befintliga sjukhusen. En viss eftersläpning i planens genomförande har emellertid — såsom redovisats senast för 1958 års riksdag — av olika skäl uppkommit.

Även i personellt hänseende har en betydande upprustning ägt rum. Under de första fem åren närmast efter antagandet av 1950 års generalplan för upprustning av sinnessjukhusen — alltså budgetåren 1950/51—1954/55 — tillkom sålunda 548 nya tjänster eller i genomsnitt cirka 110 tjänster per år. Av dessa var 14 läkartjänster. Under de fyra närmast följande budgetåren 1955/56—1958/59 tillkom resp. 316, 446, 418 och 390 eller sammanlagt 1 570 tjänster, d. v. s. nära 400 per år. Under dessa fyra år inrättades tillhoppa 56 läkartjänster. Av nämnda sammanlagt 2 118 tjänster hänförde sig omkring 1 290 eller knappt 61 procent till nytillkommande vårdplatser, däribland Gullberna sjukhus.

Under de senaste åren har också en kvalitativ upprustning ägt rum på personalsidan genom den av 1954 och 1958 års riksdagar beslutade omlägg-

ningen av sinnessjukvårdspersonalens utbildning. Den tvååriga grundutbildningen tog sålunda sin början våren 1956 och har numera — efter den vid 1958 års riksdag beslutade utökningen — en kapacitet av omkring 500 elever årligen. Vid 1958 års riksdag fattades också beslut i fråga om den högre utbildningen av sinnessjukvårdspersonal. Beslutet innebar bl. a. dels en fortsatt utbildning om cirka 22 månader, i huvudsak vid sjuksköterskeskola, för omkring 90 elever som genomgått grundutbildningen, dels ock en dubbling av specialutbildningen i sinnessjukvård för sjuksköterskeelever. Denna högre utbildning kommer att påbörjas under innevarande och nästa budgetår.

Trots de förbättringar i olika hänseenden som sålunda genomförts är emellertid förhållandena inom sinnessjukvården ännu icke tillfredsställande. Betydande insatser fordras alltså för en såväl personell som materiell upprustning, innan en godtagbar vårdstandard på detta område uppnåtts. Frågorna om den fortsatta upprustningen av byggnadsbeståndet m. m. kommer senare att i särskild proposition underställas riksdagens prövning. I det följande redovisar jag alltså den förstärkning av personalorganisationen, som bör genomföras under nästa budgetår. Jag vill därvid framhålla, att denna förstärkning med hänsyn till det statsfinansiella läget har ansetts böra begränsas till sådana personalförstärkningar, som bedömts vara särskilt angelägna.

Vad först angår *läkarpersonalen* framgår av medicinalstyrelsens skrivelse att antalet patienter per läkartjänst vid sinnessjukhusen numera, efter de förstärkningar som medgivits för innevarande budgetår, i genomsnitt uppgår för primärsjukhusen till cirka 110, för sekundärsjukhusen till 128 och för sjukhusen för psykiskt efterblivna till 155. Även om läkartätheten sålunda börjar närma sig och på vissa håll redan uppnått den av statens sjukhusutredning år 1948 uppställda normen en läkare på 100 å 125 patienter vid vårdavdelningarna, är emellertid läget ännu långt ifrån tillfredsställande. Redan för att uppnå en läkartäthet om en på 100 vid primärsjukhusen skulle erfordras en förstärkning med ytterligare minst 25 läkare. Inte ens en sådan läkartäthet kan emellertid enligt min uppfattning anses tillfredsställande. Som jämförelse kan framhållas att läkartätheten vid storsädernas sinnessjukhus under åren 1955—1957 utgjorde en på resp. 84, 74 och 65. Vidare har mentalsjukvårdsdelegationen i sitt förenämnda betänkande vid uppskattningen av läkarbehovet ansett sig böra räkna med en läkartäthet om en på 55 å 60 patienter. Mot bakgrunden härav och med hänsyn framför allt till de ökade möjligheter att behandla och bota patienterna som numera står till buds synes hittills tillämpade normer i fråga om läkartätheten böra omprövas.

Bortsett från nyss omnämnda förhållande lägger emellertid även rådande läkarbrist hinder i vägen för en i och för sig angelägen utökning av antalet läkartjänster. Den 1 oktober 1958 var sålunda av 202 tjänster för den egentliga sjukhusvården 80 eller 39,6 procent vakanta. Motsvarande procenttal var den 1 oktober 1956 och 1957 omkring 45 resp. 44. En viss förbättring har sålunda inträtt. Ungefär två tredjedelar av de vakanta tjänsterna uppehölls av vikarier, varav flertalet utgjordes av utländska läkare eller utländska medicine studerande. Med hänsyn till nu nämnda faktorer och med beaktande av de krav som på andra områden ställs på läkartillgången, har jag endast ansett mig kunna förorda, att 7 av de av medicinalstyrelsen för befintliga vårdplatser begärda 15 läkartjänsterna nu inrättas. Härutöver bör för

Falbygdens sjukhus — som beräknas bli färdigt under år 1961 — inrättas en överläkartjänst.

Även personaltäteten beträffande *sjukvårdspersonalen* börjar nu närma sig den norm, som år 1948 föreslogs av statens sjukhusutredning, nämligen en vårdtjänst på 2,8 patienter. Medelbeläggningen per sådan tjänst utgör f. n. i genomsnitt 3,1 på såväl manliga som kvinnliga vårdavdelningar vid primärsjukhusen. För att uppnå förstnämnda relationstal skulle erfordras ytterligare omkring 675 nya tjänster. Ett betydande behov av ytterligare tjänster för vårdpersonal föreligger sålunda. Medicinalstyrelsen har föreslagit, att 387 tjänster för vårdavdelningspersonal inrättas, av vilka dock 113 erfordras för den år 1958 genomförda arbetstidsförkortningen. Också bland vårdpersonalen föreligger emellertid ett betydande antal vakanta tjänster. Den 1 oktober 1958 var sålunda av 7 929 tjänster 2 368 eller närmare 30 procent vakanta. Av dessa måste omkring 800 hållas vakanta såsom utbildningsplatser för mentalsjukvårdseleverna. Praktiskt taget samtliga tjänster uppehölls emellertid av vikarier. Med hänsyn till det anförda och till svårigheterna att erhalla väl utbildad personal till såväl de nu vakanta som de nya tjänsterna, har jag endast ansett mig kunna tillstyrka en till sammanlagt 212 tjänster begränsad ökning av vårdavdelningspersonalen för befintliga vårdplatser. Härutöver bör den centrala sjukvårdspersonalen förstärkas med 17 tjänster. Antalet befattningar för sysselsättnings- och arbetsterapi, sjukgymnaster och socialkuratorer föreslås utökat med sammanlagt 16 tjänster. För nytillkommande vårdplatser bör härutöver inrättas sammanlagt 38 tjänster för sjukvårdspersonal.

I fråga om *kontorspersonalen* har medicinalstyrelsen framhållit, att brister inom denna organisation försvårar den ekonomiska förvaltningen samt hämmar läkare och annan överordnad sjukvårdspersonal i deras arbete. Med hänsyn härtill och då en kvalitativ förstärkning av personalen på sjukhuskontoren är synnerligen angelägen, kommer jag i det följande att föreslå bl. a. vissa tjänsteförändringar. Behovet av skrivhjälp till läkarpersonalen är synnerligen trängande. Jag vill som exempel nämna, att antalet överläkare och biträdande överläkare — bortsett från internmedicinerna — uppgår till 90 medan antalet kanslibiträden uppgår till endast 61. För återstående 29 överläkare m. fl., för de 6 internmedicinerna samt för 148 förste läkare och läkare finns endast sammanlagt omkring 40 kontorsbiträden. Jag kommer därför att förordna en förstärkning av kontorspersonalen för befintliga vårdplatser med tillhoppa 25 tjänster, varav 18 kanslibiträden. Härtill kommer 2 tjänster för Falbygdens sjukhus.

Den för innevarande budgetår medgivna förstärkningen av *ekonomipersonalen* avsåg i huvudsak att möjliggöra en successiv förbättring av koststandarden på sjukhusen och ingick som ett led i pågående försöksverksamhet i detta hänseende. Förstärkningen begränsades därför till 27 mot av medicinalstyrelsen föreslagna 112 tjänster. Kungl. Maj:t har nu genom beslut den 18 april 1958 uppdragit åt medicinalstyrelsen att i samråd med centrala sjukvårdsberedningen fullfölja de undersökningar rörande kostförhållandena m. m., som senast redovisats för 1958 års riksdag. I avbidan på resultatet av dessa undersökningar förordar jag en förstärkning av kökspersonalen med ytterligare 20 ekonomibiträden. Den utrustning av centralkökens maskinella utrustning m. m., som påbörjades budgetåret 1957/58, bör fullföljas. Under omkostnadsanslaget förordar jag sålunda i detta hänseende en medelsanvisning med 174 000 kronor. Såväl nu nämnda som övriga för-

slag om mindre förstärkning beträffande ekonomipersonalen uppvägs till stor del av personalminskningar till följd av nedläggandet av vissa bagerier och tvätterier m. m. Nettoökningen för befintliga vårdplatser stannar därför vid 12 tjänster, vartill kommer 1 för Falbygdens sjukhus.

Sammanfattningsvis innebär de av mig förordade förslagen i fråga om personalförstärkningar, att 330 nya tjänster inrättas mot 390 för innevarande budgetår. Av förstnämnda antal avses 42 för nytillkommande vårdplatser och 288 för befintliga platser, därav 113 för genomförandet av 1958 års arbetstidsförkortning.

Departementschefen övergår härefter till en närmare behandling av de av medicinalstyrelsen framförda förslagen.

Vad till en början angår frågan om *personal till följd av nytillkommande vårdplatser* torde det nya sjukhuset i Falköping — *Falbygdens sjukhus* — kunna beräknas vara helt färdigställt till hösten 1961. För utrustning och andra förberedande arbeten för sjukhuset anses omkring årsskiftet 1959/60 böra anställas 1 överläkare (sjukhuschef) i Bo 1, 1 sjukhusintendent i Ao 21, 1 maskinmästare i Ao 14 och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i Af 1—Ae 5. För arvoden till direktionsledamöter m. fl. bör beräknas omkring 2 300 kronor.

Paviljong M 59 vid *S:t Sigfrids sjukhus* torde icke komma att färdigställas i sådan tid att personal härför erfordras redan under budgetåret 1959/60.

För paviljong MK 1 vid *Furunäsets sjukhus* beräknas medel för 38 nya tjänster.

Sammanfattningsvis innebär alltså departementschefens förslag beträffande nytillkommande vårdplatser, att följande (4 + 38) 42 nya tjänster inrättas, nämligen 1 överläkare i Bo 1, 1 sjukhusintendent i Ao 21, 1 maskinmästare i Ao 14, 1 översköterska i Ao 10, 2 överskötare i Ao 10, 3 förste skötare i Ao 9, 29 skötare i Ao 8, 3 avdelningsbiträden i Ae 2/3 samt 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i Af 1—Ae 5.

I fråga om *personal för befintliga vårdplatser* föreslås följande.

Med avseende på *läkarpersonalen* anser departementschefen sig på förut anförda skäl icke kunna tillstyrka en förstärkning av den omfattning medicinalstyrelsen föreslagit. Med hänsyn till angelägenheten av att ytterligare sjukhus kan få tillgång till tjänster för intern-medicinska konsulter förordas en förstärkning i detta hänseende med 3 överläkartjänster i Be 1, närmast avsedda för S:ta Maria, Ryhovs och S:ta Gertruds sjukhus. Beträffande den slutna psykiatriska vården förordas en utökning av läkarpersonalen med 3 tjänster, nämligen med 1 förste läkare i Ae 24 med biträdande överläkares ställning vid Birgittas sjukhus, 1 förste läkare i Ao 24 vid Ulleråkers sjukhus och 1 förste läkare i Ae 24 vid Sidsjöns sjukhus. Vidare förordas att vid S:t Olofs sjukhus en tjänst som läkare i Ae 23 utbytes mot en tjänst som förste läkare i Ao 24 med biträdande överläkares ställning. Tjänsten bör kunna avses såväl för den slutna vården som för

familjevård och hjälpverksamhet. Slutligen bör den för familjevård och hjälpverksamhet avsedda läkarpersonalen — utöver vad förut anförts — utökas med 1 tjänst som förste läkare i Ao 24.

Departementschefens förslag beträffande läkarpersonalen innebär alltså — förutom angiven lönereglering — att följande 7 nya tjänster inrättas, nämligen 3 överläkare i Be 1, 2 förste läkare i Ao 24 och 2 förste läkare i Ae 24.

Vad härefter angår sjukvårdspersonalen erinrar departementschefen beträffande den *centrala sjukvårdspersonalen* att särskilda befattningar som ersättare för och biträden åt personalföreståndare och övrig uppsyningspersonal hittills inrättats vid nio sjukhus. Då vid vissa andra sjukhus stora svårigheter synes föreligga att bemästra arbetsbördan, förordas, att denna organisation förstärkes med ytterligare 3 tjänster som förste skötare eller översköterska i Ae 9.

Då en av överläkaravdelningarna vid S:t Lars' sjukhus saknar tjänst som uppsyningsman bör en sådan i Ao 11 inrättas där.

Personalen för de medicinska centra bör utökas med 1 tjänst som skötare vid Mariebergs sjukhus och 5 som avdelningsbiträde i Ae 2/3, av vilka 2 anses böra avses för Ulleråkers sjukhus.

Organisationen med överordnad sjukvårdspersonal för nattjänst är ännu icke utbyggd i erforderlig omfattning. Då tillgång till kvalificerad sjukvårdspersonal nattetid är nödvändig, förordas en förstärkning med 7 tjänster som översköterska i Ao 10. Departementschefen har därvid räknat med att Gådeå sjukhus och Psykiatriska sjukhuset tills vidare tillföres vartdera en halvtidstjänst för ändamålet.

Av förslagen i fråga om *vårdavdelningspersonalen* tillstyrkes en förstärkning av förmanspersonalen vid Restads sjukhus med 2 översköterskor i Ao 10 och 2 förste skötare i Ao 9, vid Birgittas sjukhus med 1 överskötare i Ao 10 och 1 förste skötare i Ao 9, vid Sundby sjukhus med 1 förste skötare i Ao 9 samt vid Sidsjöns sjukhus med 1 översköterska i Ao 10. Vid Västra Ny sjukhus bör en skötare i Ao 8 utbytas mot en förste skötare i Ao 9.

Personalen vid insulinavdelningen på Ulleråkers sjukhus bör i samband med omorganisation och utökning av avdelningen förstärkas med 6 skötare.

Vårdavdelningspersonalen i övrigt bör i enlighet med vad förut anförts utökas med sammanlagt (212 — 8 — 6) 198 tjänster, varav 113 för att genomföra 1958 års arbetstidsförkortning. Av nämnda 198 tjänster bör (113 + 55) 168 avses för skötare, därav omkring 40 för ökad nattövervakning, och återstående 30 för avdelningsbiträden. Såsom departementschefen anförde vid behandlingen av motsvarande fråga föregående år bör inrättandet av ytterligare tjänster såsom avdelningsbiträden kunna leda till en avlastning från sjukvårdspersonalen av mindre sjukvårdsbetonade arbetsuppgifter. Därvid understrykes emellertid angelägenheten av att en sådan avlastning leder till en motsvarande aktivisering av det egentliga sjukvårdande arbetet.

Beträffande *personalen för sysselsättnings- och arbetsterapi* framhåller departementschefen, att en fortsatt utökning och intensifiering av denna behandlingsform är av största betydelse, bl. a. för att kunna utnyttja de gynnsamma resultat, som de senaste åren nåtts genom förbättrad medikamentös och annan terapi. Det förordas därför, att denna personal utökas med sammanlagt 10 befattningshavare. För ändamålet bör sålunda tillkomma 1 arbetsterapeut i Ao 9 vid S:ta Annas sjukhus, 1 överskötare i Ao 9 gemensam för Rosöga och Ribbingelunds sekundäravdelningar samt 7 förste skötare i Ao 9, varav en för socioterapi vid Källshagens sjukhus. För att bereda en del psykiskt efterblivna patienter vid sistnämnda sjukhus tillfälle till viss arbetsträning och enklare yrkesutbildning bör försöksvis inrättas en tjänst som yrkesmästare i Ag 11. Med inrättande av en arbetsterapeuttjänst vid S:t Olofs sjukhus anses tills vidare böra anstå i avbidan på färdigställandet av beslutad terapibygnad.

För innevarande budgetår har för *psykologisk verksamhet* anvisats ett belopp om 60 000 kronor för avlönande av psykologer vid vissa sjukhus. Departementschefen förordar, att ett belopp av ytterligare 25 000 kronor ställes till medicinalstyrelsens förfogande för denna verksamhet. Beloppet bör liksom f. n. upptagas under anslaget till extra arbetskraft.

För *sjukgymnastisk verksamhet* föreslås inrättade 3 tjänster som sjukgymnast i Ae 10/12.

I fråga om *sociala kuratorer* tillstyrkes, att för tre av de sjukhus, som alltjämt saknar sådan befattningshavare, inrättas vardera en tjänst i Ae 12.

I fråga om personal för *familjevård och hjälpverksamhet* föreslås att vid S:t Sigfrids sjukhus 1 på *övergångsstat* uppförd tjänst som föreståndarinna i Ao 12 indrages fr. o. m. nästa budgetår och ersättes med disponibel tjänst som översköterska i Ao 10.

Sammanfattningsvis innebär departementschefens förslag beträffande *sjukvårdspersonalen för befintliga vårdplatser* sålunda — förutom angivna lönereglering — att följande 245 tjänster, varav 17 för central sjukvårdspersonal, skulle tillkomma, nämligen 3 sociala kuratorer i Ae 12, 1 yrkesmästare i Ag 11, 1 uppsyningsman i Ao 11, 3 sjukgymnaster i Ae 10/12, 3 översköterskor eller förste skötare i Ae 9, 10 översköterskor i Ao 10, 1 överskötare i Ao 10, 1 arbetsterapeut i Ao 9, 1 överskötare i Ao 9, 11 förste skötare i Ao 9, 100 skötare i Ao 8, 75 skötare i Ae 8 samt 35 avdelningsbiträden i Ae 2/3.

Å andra sidan skulle förenämnda på *övergångsstat* uppförda tjänst indragas.

Beträffande *kontorspersonalen* tillstyrkes, att en kontoristtjänst i Ae 9 på sjukhuskontoren vid vardera av Ulleråkers, S:t Lars', S:ta Maria, Ryhovs och Restads sjukhus utbytes mot en assistenttjänst i Ae 13. Vidare bör 1 kontoristtjänst i Ag 9 vid Birgittas sjukhus föras på extra ordinarie stat och 1 kontoristtjänst i Ag 9 nyinrättas.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid an-

målan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör vid de 17 största primärsjukhusen samt vid Källshagens sjukhus 18 kanslibiträdestjänster i Ao (Ae) 7 på sjukhuschefens expedition utbytas mot kontoristtjänster i Ao 9. För att tillgodose övriga läkares behov av skrivhjälp bör vidare inrättas 18 kanslibiträdestjänster i Ae 7. Kanslibiträdestjänsterna bör tilldelas de överläkare eller biträdande överläkare, som saknar sådan biträdes-hjälp, men befattningshavarna bör givetvis i möjligaste mån biträda även övriga läkare vid respektive sjukhus. För att täcka i övrigt föreliggande behov av skrivhjälp förordar departementschefen, att 6 av de av medicinalstyrelsen begärda 12 tjänsterna som biträde för skriv- och kontorsgöromål i Af 1—Ae 5 nu inrättas.

Förslagen beträffande kontorspersonalen innebär alltså — förutom angivna lönerogleringar — en utökning med 25 tjänster, nämligen 1 kontorist i Ag 9, 18 kanslibiträden i Ae 7 och 6 biträden för skriv- och kontorsgöromål i Af 1—Ae 5.

I fråga om ekonomipersonalen framhåller departementschefen såvitt avser *maskinpersonalen*, att Kungl. Maj:t genom beslut den 2 maj 1958 uppdragit åt medicinalstyrelsen att i samråd med byggnadsstyrelsen, centrala sjukvårdsberedningen och statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande och med utgångspunkt från det betänkande, som avgivits rörande maskin- och byggnadsverksamheten vid sinnessjukhusen, verkställa viss ytterligare utredning rörande arbetsuppgifter och personalorganisation inom detta område. I enlighet med vad som förutsattes i nämnda beslut har medicinalstyrelsen föreslagit, att samtliga 23 tjänster som hantverksföreståndare i Ao 9 för smeder och plåtslagare föres på övergångsstat för att så småningom indragas. Mot detta förslag har departementschefen intet att erinra. Däremot är han icke beredd förordna, att som ersättning för dessa tjänster inrättas motsvarande antal reparatörstjänster i Ag 9. Frågan härom får upptagas till prövning först sedan resultatet av förenämnda utredning föreligger och då i varje särskilt fall i anslutning till indragningen av nämnda tjänster som hantverksföreståndare. Därvid bör givetvis beaktas, att endast smides- och plåtslageriarbeten av mindre omfattning, framför allt av underhållsnatur, skall utföras av sjukhusets egen personal men eljest av entreprenörer.

Beträffande *personalen i verkstäder och arbetssalar* tillstyrkes, att en tjänst som slöjdföreståndare i Ao 9 vid Ulleråkers sjukhus ersättes med en tjänst som sömmerska eller väverska i Ao 6, samt att en tjänst som sömmerska eller väverska i Ao 6 vid det numera nedlagda Brotorps arbetshem överflyttas till Västra Marks sjukhus. Av de åtta av styrelsen begärda tjänsterna som ekonomibiträde i Ae 2/3 tillstyrker departementschefen endast två. Härutöver bör för att möjliggöra anställande av en hantverksföreståndare för tapetseriarbeten vid Frösö sjukhus under anslaget till extra arbetskraft beräknas ett belopp om 11 000 kronor.

Kökspersonalen bör i enlighet med vad förut anförts utökas med 20 ekonomibiträden i Ae 2/3. De båda tjänster i Ao 5 resp. Ae 4 som blivit disponibla vid Brotorps arbetshem bör få överflyttas till annat sjukhus.

I fråga om *bageripersonalen* föreslås, att 7 tjänster vid Restads och Mariebergs sjukhus indrages (2 bageriföreståndare i Ao 7, 1 biträdande bageriföreståndare i Ao 4 och 4 ekonomibiträden i Ae 2/3) och 1 föres på övergångsstat (1 biträdande bageriföreståndare i Ao 4 vid Restads sjukhus).

Två tjänster (1 tvättföreståndare i Ao 9 och 1 biträdande tvättföreståndare i Ao 7) av *tvättpersonalen* föreslås indragna. Vid Västra Marks sjukhus bör inrättas en tjänst som biträdande tvättföreståndare i Ao 6 i utbyte mot en tjänst som ekonomibitråde i Ao 4. I övrigt har medicinalstyrelsen i detta sammanhang begärt att få täcka oundgängliga behov av nya tjänster med sådana, som successivt blir disponibla genom nedläggandet av vissa sjukhustvätterier. En indragning kan emellertid bli aktuell vid åtminstone sju sjukhus med omkring 60 tjänster. Departementschefen anser sig därför icke i vidare mån kunna tillstyrka medicinalstyrelsens förslag än att styrelsen av nämnda antal bör få disponera dels de tjänster, som erfordras för tvättförråden vid dessa sjukhus, dels ock de tjänster, som oundgängligen erfordras för att täcka det behov av utökning av personalen för telefon och städning, som uppkommer i anledning av att nya lokaler e. d. tillkommer. Övriga tjänster bör i den mån de blir disponibla antingen indragas eller omdisponeras enligt beslut av Kungl. Maj:t.

I fråga om *personal för transporter och diverse* tillstyrkes, att 3 tjänster som ekonomibiträden i Ae 7 inrättas vid ettvarvt av Ryhovs, Källshagens och Mariebergs sjukhus.

På grund av övergång till entreprenadsystem för yttre vakthållning nattetid kan en tjänst som *yttre nattvakt* i Ao 7 vid Sidsjöns sjukhus indragas.

Beträffande *personalen för trädgård och jordbruk* förordas, att 1 ekonomibiträdetsjänst i Ae 7 inrättas för att bereda extra ordinarie anställning åt en sedan 1949 anställd extra arbetare vid Källshagens sjukhus. En tjänst som befallningsman i Ao 10 vid Mariebergs sjukhus kan indragas.

Mot medicinalstyrelsens förslag om indragning av 3 på *övergångsstat* uppförda tjänster — 1 maskinmästare i Ao 12, 1 förste förman i Ao 9 och 1 föreståndare för djurstall i Ao 7 — har departementschefen intet att erinra.

Sammanfattningsvis innebär alltså departementschefens förslag beträffande *ekonomipersonalen för befintliga vårdplatser* — förutom angivna tjänsteutbyten m. m. — en *utökning* med 26 nya tjänster, nämligen 4 ekonomibiträden i Ae 7 och 22 ekonomibiträden i Ae 2/3. Å andra sidan skulle följande 11 tjänster *indragas*, nämligen 1 befallningsman i Ao 10, 1 tvättföreståndare i Ao 9, 1 biträdande tvättföreståndare i Ao 7, 2 bageriföreståndare i Ao 7, 1 yttre nattvakt i Ao 7, 1 biträdande bageriföreståndare i Ao 4 samt 4 ekonomibiträden i Ae 2/3. Å *övergångsstat* skulle vidare till-

komma 23 hantverksföreståndare i Ao 9 och 1 biträdande bageriföreståndare i Ao 4 samt *indragas* 1 maskinmästare i Ao 12, 1 förste förman i Ao 9 och 1 föreståndare för djurstall i Ao 7. Nettoökningen blir sålunda (26 — 11 — 3) 12 tjänster.

Vid bifall till vad departementschefen sålunda föreslagit, skulle *sammanfattningsvis för nya och befintliga vårdplatser* inrättas tillhopa (42 + 303) 345 nya tjänster, varav 113 för 1958 års arbetstidsförkortning. Å andra sidan föreslås, att 15 tjänster *indrages*. Nettotillskottet av nya tjänster skulle sålunda uppgå till (345 — 15) 330.

Medicinalstyrelsens förslag med avseende å personalen och departementschefens ställningstagande till dessa förslag åskådliggöres av följande uppställning, varvid som jämförelse även angivits personalökningen under de tre senaste budgetåren:

P e r s o n a l g r u p p	A n t a l n y a t j ä n s t e r				
	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60	
				medicinalstyrelsens förslag	departementschefens förslag
<i>Nyttillkommande platser m.m.:</i>					
läkare	+ 5	+ 4	+ 1	+ 1	+ 1
sjukvårdspersonal	+ 258	+ 221	+ 186	+ 62	+ 38
kontorspersonal	+ 7	+ 4	—	+ 4	+ 2
ekonomipersonal	+ 33	+ 23	—	+ 2	+ 1
Summa	+ 303	+ 252	+ 187	+ 69	+ 42
<i>Befintliga platser:</i>					
läkare	+ 14	+ 10	+ 9	+ 15	+ 7
sjukvårdspersonal	+ 120	+ 139	+ 160	+ 468	+ 244
kontorspersonal	+ 12	+ 15	+ 18	+ 31	+ 25
ekonomipersonal	— 3	+ 2	+ 16	+ 63	+ 12
Summa	+ 143	+ 166	+ 203	+ 577	+ 288
<i>Totalsumma</i>	+ 446	+ 418	+ 390	+ 646	+ 330

Av medicinalstyrelsens förslag i fråga om *löneregleringar* för sjukvårdspersonalen förordar departementschefen — under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor — att en tjänst som förste skötare i Ao 9 vid S:t Sigfrids sjukhus uppflyttas till översköterska i Ao 10, samt att en tjänst som skötare i Ao 8 vid Sidsjöns sjukhus utbytes mot en tjänst som förste skötare i Ao 9. Vidare tillstyrkes, att nio tjänster som översköterska i Ag 9, som biträder personalföreståndarna, överföres till extra ordinarie stat.

Kostnaderna för nu föreslagna personalförstärkningar och löne-regleringar kan beräknas till sammanlagt omkring 3 520 000 kronor, varav i runt tal 1 300 000 kronor torde motsvara kostnaderna för de 113 tjänster, som avses för 1958 års arbetstidsförkortning.

Med hänsyn till den personalförstärkning som förordats erfordras även en ökning av medelsanvisningen för vikarier med omkring 355 000 kronor, därav för nytillkommande vårdplatser cirka 45 000 kronor. Till vikarier m. m. för elever i den högre utbildningen och i den kompletterande kursen i Falköping beräknar departementschefen i enlighet med styrelsens förslag 537 000 resp. 164 000 kronor. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter för dessa befattningshavare beräknas omkring 8 000 kronor. Då från sjukhushuvudmännen inflytande ersättningar för personal i grundutbildningen kan beräknas öka med omkring 60 000 kronor, skulle sålunda för vikarier m. m. erfordras en ökad medelsanvisning med $(355\ 000 + 537\ 000 + 164\ 000 + 8\ 000 - 60\ 000)$ 1 004 000 kronor.

Det för avlöningar till extra arbetskraft anvisade beloppet bör i anslutning till vad förut anförts uppräknas med $(25\ 000 + 11\ 000)$ 36 000 kronor. Härutöver bör för 1958 års arbetstidsförkortning för ekonomipersonalen beräknas omkring 100 000 kronor. I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor kan ställning icke nu tagas till frågan om reglering av kostnaderna för den ytterligare arbetstidsförkortning, som kommer att genomföras under år 1959. Departementschefen räknar dock i detta sammanhang med en reserv om i runt tal 2 800 000 kronor, avseende såväl sjukvårds- som ekonomipersonal, vilken reserv bör stå till Kungl. Maj:ts disposition för bestridande av därav föränledda kostnader. I detta sammanhang erinras om att Kungl. Maj:t genom beslut den 22 november 1957 och den 17 juli 1958 dels ställt en särskild befattningshavare till medicinalstyrelsens förfogande för vissa organisationsundersökningar i anslutning till den beslutade arbetstidsförkortningen, dels ock medgivit en försöksvis under sex månader till 45 timmar begränsad arbetsvecka vid två sinnessjukhus. Det är departementschefens förhoppning, att ifrågavarande kostnader genom dessa åtgärder skall kunna avsevärt begränsas. Den sammanlagda kostnadsökningen kan sålunda uppskattas till $(36\ 000 + 100\ 000 + 2\ 800\ 000)$ 2 936 000 kronor.

Under arvodesposten beräknas för särskilda läkargöromål i anslutning till medicinalstyrelsens förslag en höjning med 40 000 kronor. Härutöver erfordras för arvoden till två biträdande överläkare samt för arvoden till direktionsledamöter m. fl. en ökning med $(3\ 600 + 4\ 400 + 2\ 300)$ 10 300 kronor. Anslagsposten i fråga bör alltså uppräknas med tillhoppa omkring $(40\ 000 + 10\ 300)$ 51 000 kronor.

Vad departementschefen sålunda föreslagit påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplacementer m. m. med 3 520 000 kronor, för kostnader för vikarier m. m. med 1 004 000 kronor, för avlöningar till extra arbetskraft med 2 936 000 kronor samt för vissa arvodeskostnader med 51 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för tjänstetidsbefordran samt för kompensa-

4 — Bihang till riksdagens protokoll 1959. 6 saml. Nr 11

tion för höjda folkpensionsavgifter, avseende befintlig personal, med omkring 107 000 resp. 850 000 kronor.

Den sammanlagda höjningen av anslaget skulle alltså uppgå till 8 468 000 eller i runt tal 8 500 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet bestämmes alltså till (140 500 000 + 8 500 000) 149 000 000 kronor.

I personalförteckningen vidtages de ändringar, som påkallas av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sunne m. fl.* (I: 145) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer m. fl.* (II: 193), i vilka — såvitt avser förevarande anslag — hemställts, att riksdagen måtte besluta att utöver av departementschefen föreslagna nya tjänster ytterligare följande måtte inrättas, nämligen 1 överläkartjänst i Be 1 för den internmedicinska vården och 4 tjänster som förste skötare — arbetsterapeuter i Ao 9 samt att anslaget Statens sinnessjukhus: Avlöningar uppräknas med 84 000 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr *von Friesen* och fröken *Höjer* väckt motion (II: 330), vari hemställts, att riksdagen, under uttryckligt framhållande av läget på arbetsmarknaden, måtte godkänna tillägg i personalförteckningen för statens sinnessjukhus med följande tjänster, nämligen 2 ekonomibiträden i Ae 7 (trädgårdsbiträden), 510 avdelningsbiträden i Ae 3, 8 ekonomibiträden i Ae 2/3 (sömnadsbiträden), 5 ekonomibiträden i Ae 2/3 (köksbiträden) och 6 biträden för skriv- och kontorsgöromål i Af 1—Af 5 samt att avlöningsanslaget under rubriken »avlöningar till övrig icke-ordinarie personal» måtte uppräknas i överensstämmelse med denna personalförteckning.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 193 och II: 330.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår innebär departementschefens förslag en fortsatt personell upprustning av den statliga sinnessjukvården. Sålunda förordas en nettoökning med 330 nya tjänster, varav 8 för läkarpersonal, 282 för sjukvårdspersonal (av vilka dock 113 hänför sig till 1958 års arbetstidsförkortning), 27 för kontorspersonal och 13 för ekonomipersonal. Av de 330 tjänsterna avser 38 tidigare beslutade nya vårdavdelningar om tillhoppa 90 platser och 4 det nya Falbygdens sjukhus, vilket beräknas vara färdigt att tagas i bruk hösten 1961. Kostnadsökningen för sistnämnda 42 tjänster får anses vara av automatisk natur. Återstående 288 tjänster avser bl. a. att öka personaltätheten på befintliga vårdplatser.

En sammanställning i tabellform över samtliga föreslagna personalförstärkningar för såväl nytillkommande som befintliga vårdplatser har intagits i det föregående. Härav framgår, att departementschefen tillstyrkt inrättande av 42 av de 69 tjänster som medicinalstyrelsen föreslagit för nya vårdplatser m. m. samt 288 av de 577 befattningar som av styrelsen föreslagits för befintliga platser.

Den sedan några år tillbaka pågående betydande upprustningen av mentalsjukvården har såsom allmän målsättning haft att åstadkomma behandlingsresurser och vårdförhållanden som i möjligaste mån skall jämställa denna vårdgren med kroppssjukvården. I propositionen har åberopats vad mentalsjukvårdsdelegationen anfört i sitt nyligen avlämnade betänkande, nämligen att förhållandena på området sedan åtskilliga år tillbaka är sådana, att de ej på långt när motsvarar standarden på annan sjukvård, samt att en krissituation alltjämt råder inom denna vårdgren. Även om denna bild, såsom departementschefen anfört, kanske synes väl mörk, vill dock även utskottet understryka, att det i flera avseenden ännu råder otillfredsställande vårdförhållanden på mentalsjukvårdens område. Å andra sidan måste även beaktas de betydande insatser som under senare år gjorts för uppnående av det av statsmakterna uppsatta målet. Detta gäller såväl nya sjukhusbyggnader som sjukhusens förseende med personal och utrustning m. m. I personellt hänseende bör särskilt noteras, att antalet nya tjänster under budgetåren 1955/56—1958/59 i genomsnitt utgjort nära 400 per år, medan motsvarande antal under den närmast föregående fyraårsperioden uppgick till 110. Härtill kommer, såsom departementschefen framhållit, den kvalitativa upprustning som ägt rum på personalsidan genom den av 1954 och 1958 års riksdagar beslutade omläggningen av sinnessjukvårdspersonalens utbildning.

Då något större mentalsjukhus inte beräknas bli färdigt under nästkommande budgetår erfordras inte heller något stort antal tjänster för nytillkommande vårdplatser. Vad departementschefen härutinnan föreslagit kan utskottet godtaga.

Vid ett bedömande av förslaget i propositionen beträffande personal för befintliga platser bör beaktas, att 113 av dessa tjänster föranledes av den del av arbetstidsförkortningen som redan genomförts. Det antal nya tjänster som därefter återstår uppgår till 175, vilket understiger den förstärkning som beslutats för innevarande budgetår men å andra sidan är en större personalökning än något tidigare år. Med hänsyn till den betydande upprustning som sålunda föreslås och då det enligt utskottets mening måste anses försvarligt att något dämpa takten i denna på grund av de kostnader som arbetstidsförkortningen för med sig, kan utskottet godtaga Kungl. Maj:ts förslag även i detta hänseende.

Med den ståndpunkt som utskottet sålunda intagit är utskottet icke be-

rett tillstyrka yrkandena i motionerna II: 330 samt I: 145 och II: 193 om ytterligare personalförstärkning.

Såsom framhållits i årets statsverksproposition (bilaga 2, För flera huvudtitlar gemensamma frågor), kommer frågan om den anslagsmässiga regleringen av de med 1959 års arbetstidsförkortning sammanhängande kostnaderna att anmälas för riksdagen senare under vårsessionen. Med hänsyn till den betydande kostnadsökning, som kommer att föranledas härav för sinnessjukhusens del, har utskottet inte funnit anledning till erinran mot att i förevarande sammanhang beräknas en reserv om 2,8 miljoner kronor till Kungl. Maj:ts disposition. Utskottet förutsätter emellertid, att medel från reserven utdelas endast i den mån inga möjligheter visat sig föreligga att genomföra arbetstidsförkortningen utan utökning av arbetsstyrkan.

Utskottet, som i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmälda förslag till lönegradsuppflyttningar av vissa tjänster, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemslälla,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 145 och II: 193 samt II: 330, förstnämnda båda motioner i vad de berör förevarande anslag,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som påkallas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	65 540 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	673 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	62 530 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	19 380 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	877 000

Summa kronor 149 000 000;

c) till *Statens sinnessjukhus*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 149 000 000 kronor.

30:o) **Statens sinnessjukhus: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 30, s. 134—142) föreslagit riksdagen att till Statens sinnessjukhus: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 60 900 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 52 580 000 kronor.

Departementschefen förordar en uppräknig av anslagsposten till sjukvård m. m. åt befattningshavare med 10 000 kronor till 310 000 kronor.

Under anslagsposten till reseersättningar beräknas en ökning av medelsanvisningen med 300 000 kronor. Härigenom bör anslagsöverskridande kunna undvikas. I detta sammanhang nämnes, att medicinalstyrelsen i särskild framställning hemställt om anvisande av medel för anordnande under våren 1960 av två kurser, vardera om cirka 20 deltagare, för utbildning av föreståndarinnor inom familjevård och hjälpverksamhet. Kostnaderna beräknas till cirka 28 000 kronor, varav för rese- och traktementsersättningar till kursdeltagarna m. fl. omkring 20 000 kronor. Departementschefen tillstyrker, att medel anvisas för dessa kurser, och har vid beräkningen av nu förevarande anslagspost beaktat härav föranledd kostnadsökning. Återstående omkring 8 000 kronor avser i huvudsak vissa lönekostnader och anses böra bestridas från anslaget till Utbildning av sjuksjukvårdspersonal: Avlöningar.

Medelsbehovet under delposten till bränsle, lyse och vatten beräknas till oförändrat belopp, 10 000 000 kronor.

Delposten till övriga expenser uppräknas med 400 000 kronor. En del av nämnda belopp anses emellertid böra såsom reserv innehållas av Kungl. Maj:t.

Frågan om användningen av Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vård av vissa psykiskt efterblivna har anmälts senast för 1958 års riksdag (prop. nr 86/1958). Enligt det därvid redovisade med sanatoriets direktion preliminärt träffade avtalet skulle sanatoriet efter viss ombyggnad disponeras för vård av omkring 140 höggradigt vanföra psykiskt efterblivna. Det av medicinalstyrelsen för ersättning till sanatoriet under nästa budgetår beräknade beloppet, 2 200 000 kronor, motsvarar en genomsnittlig beläggning med cirka 120 patienter.

I detta sammanhang anmäler departementschefen, att medicinalstyrelsen i skrivelse den 22 november 1958 meddelat, att på Apelvikens kustsanatorium omgående kan mottagas 70—80 av de nuvarande tuberkulos- eller poliopatienterna på förstnämnda sanatorium. Ytterligare 40 platser beräknas kunna friställas under våren 1959. Uppenbarligen är det i hög grad angeläget att vårdplatserna på ifrågavarande båda sanatorier effektivt utnyttjas genom en mera tillfredsställande beläggning. Med hänsyn härtill och då det ansetts angeläget att snarast möjligt få en uppfattning om det verkliga vårdbehovet för höggradigt vanföra psykiskt efterblivna, har Kungl. Maj:t genom beslut bemyndigat medicinalstyrelsen att i den mån vård-

platser frigöres belägga Kronprinsessan Victorias kustsanatorium med sådana efterblivna patienter. Skulle det därvid visa sig att behovet är mindre än beräknat, bör för att undvika underbeläggning och oekonomisk drift även andra patienter kunna intagas. Merkostnaden har för innevarande budgetår uppskattats till 525 000 kronor. Med hänsyn till det anförda har departementschefen ansett sig böra godtaga medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår. Det bör liksom för innevarande budgetår få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna för ändamålet erforderliga avtal med sanatoriet.

Under delposten till inventarier har för innevarande budgetår anvisats dels för s. k. löpande inventarieanskaffningar ett belopp om 1 490 000 kronor, beräknat efter ett från 47 till 60 kronor per patient och år höjt belopp, dels ock för vissa engångsanskaffningar ett belopp om 260 000 kronor. Då enligt Kungl. Maj:ts beslut den 2 maj 1958 inventarietillverkningen vid sjukhusen i princip skall nedläggas, har medicinalstyrelsen föreslagit en höjning av nämnda belopp per patient från 60 till 80 kronor. På grundval av nu föreliggande material är departementschefen icke beredd att taga ställning till medicinalstyrelsens förslag i dess helhet utan förordar i stället, att för ändamålet beräknas ett belopp om i runt tal 100 000 kronor att av medicinalstyrelsen användas för försöksverksamhet på lämpliga sjukhus. Härutöver beräknas för anskaffande av vissa transportmedel ett belopp om 24 000 kronor. Därvid framhålles angelägenheten av att innan förslag framlägges om ersättning eller komplettering av fordonsbeståndet ingående bör undersökas, om icke transportbehovet kan täckas på annat och ekonomiskt mera fördelaktigt sätt. Härvid bör bl. a. beaktas möjligheterna att rationalisera transporterna och därigenom minska antalet motorfordon samt att anlita andra än egna transportmedel. För vissa andra dyrbarare inventarier samt för fortsatt komplettering av centralkökens utrustning beräknas vidare 58 000 resp. 174 000 kronor. Medicinalstyrelsens förslag om anvisande av 50 000 kronor för inköp av televisionsapparater tillstyrkes. Vidare förordas, att av medicinalstyrelsen under anslaget till Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten äskat belopp om 50 000 kronor för en speciell skärmbildsapparat för undersökningar vid sjuksjukhusen upptages under denna delpost. Medelsbehovet under posten skulle i enlighet härmed uppgå till 1 946 000 eller i runt tal 1 950 000 kronor, vilket innebär en ökning med 200 000 kronor.

Under delposten till tvätt och renhållning torde under nästa budgetår uppkomma betydande kostnadsökningar, huvudsakligen till följd av ökad centralisering av tvättverksamheten bl. a. till försvarets fabriksverks tvättanstalter. Å andra sidan möjliggöres härigenom besparingar under avlösningsanslaget. Med hänsyn härtill har departementschefen intet att erinra mot styrelsens beräkning av medelsbehovet, vilket innebär en höjning av delposten med 800 000 kronor.

Medelsanvisningen för innevarande budgetår under delposten till utspisning har beräknats med utgångspunkt från ett kostpris för samtliga sjukhus om 2: 45 kronor per dag och patient. I avbidan på fullföljandet av de för 1958 års riksdag redovisade kompletterande undersökningarna rörande kostförhållandena m. m. vid sinnessjukhusen torde dagkostnaden såsom medicinalstyrelsen föreslagit kunna beräknas till 2: 56 kronor. Højningen med 11 öre motsvarar ökning av livsmedelstalet i konsumentprisindex fram till juli 1958. Med hänsyn härtill och till förändringar i fråga om personalkosten bör delposten uppräknas med 1 115 000 kronor.

Delposten till linne, gång- och sängkläder föreslås uppräknad med 200 000 kronor.

Belastningen å delposten till läkemedel m. m. uppgick budgetåret 1957/58 till cirka 5 830 000 kronor, vilket innebar ett överskridande med icke mindre än 1 830 000 kronor. Den intensifiering av den medikamentösa terapin, som härigenom möjliggjorts, har emellertid givit påtagligt goda resultat bl. a. i form av kortare vårdtider och bättre vårdförhållanden på sjukhusen. Med hänsyn härtill förordas, att läkemedelsposten för nästa budgetår uppräknas med 2 400 000 kronor. Av detta belopp anses dock en viss del böra innehållas av Kungl. Maj:t såsom reserv.

Delposterna till familjevård, till automobiler och transporter samt till patienternas sysselsättning och förströelse föreslås uppräknade med resp. 350 000, 40 000 och 220 000 kronor.

Delposten till diverse utgifter uppräknas med 25 000 kronor.

Under detta anslag anses slutligen böra beräknas av medicinalstyrelsen under anslaget till Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar äskade medel, 50 000 kronor, för vissa ersättningar till sjuksköterskeskolorna i samband med högre utbildning av mentalsjukvårdselever.

Vid bifall till vad sålunda förordats erfordras en højning av medelsanvisningen under omkostnadsanslaget med 8 310 000 kronor. Anslaget bestämmes alltså till (52 580 000 + 8 310 000) 60 890 000 eller i runt tal 60 900 000 kronor.

Utskottet finner otillfredsställande, att flera poster under förevarande anslag under det senast förflutna budgetåret måst överskridas med i vissa fall betydande belopp. För undvikande av ytterligare överskridanden även som med hänsyn till önskvärdheten av förbättrade vårdförhållanden, främst genom ökad inventarieanskaffning och större möjligheter till medikamentös terapi, tillstyrker utskottet en uppräknning av anslaget i enlighet med vad i propositionen förordats.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 60 900 000 kronor.

31:o) Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 142 och 143), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

32:o) Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 33, s. 143—149) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utbildning av sinnessjukvårdspersonal, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 780 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 693 000 kronor.

Departementschefen förordar med hänsyn till den vid 1958 års riksdag beslutade utökningen av grundutbildningen att fr. o. m. nästa budgetår medel beräknas för en instruktionssköterska vid Gullberna sjukhus under ytterligare en månad och vid Bollnäs lasarett inrättas en tjänst som instruktionssköterska i Ae 12/14. För arvoden till föreläsare vid den utökade grundutbildningen beräknas med tillämpning av oförändrade timarvoden sammanlagt omkring (3 700 + 3 360) 7 100 kronor.

Ett förslag av medicinalstyrelsen om intensifiering av grundutbildningen genom inrättande av 11 tjänster som biträdande instruktionssköterska anser departementschefen sig icke kunna tillstyrka.

Den av 1958 års riksdag beslutade högre utbildningen av mentalsjukvårdselever beräknas kunna taga sin början under budgetåret 1959/60 för sammanlagt omkring 90 elever. Undervisningen kommer under nämnda budgetår att vara förlagd till olika sjuksköterskeskolor. För ersättning till dessa beräknas i enlighet med medicinalstyrelsens förslag ett belopp om i runt tal 50 000 kronor. Kostnaderna anses dock tills vidare böra bestridas från anslaget till Statens sinnessjukhus: Omkostnader.

Den centrala högre kursen vid S:t Lars sjukhus och psykiatriska kliniken vid centrallasarettet i Lund för sjuksköterskeelever avses börja den 15 maj 1959. Under budgetåret 1959/60, då ifrågavarande utbildning är fullt utbyggd, erfordras en föreståndare i Ae 16 under ytterligare nio månader och en instruktionssköterska i Ae 14 under 9 1/2 månader. För arvoden till föreläsare beräknas 3 000 kronor.

Under nästa budgetår kommer vidare att vid lasarettet i Falköping anordnas tre kurser med sammanlagt omkring 60 elever för kompletterande utbildning av äldre förmanspersonal. För denna utbildning erfordras en instruktionssköterska i Ag 14. För arvoden till föreläsare beräknas omkring 5 700 kronor.

För vikarieavlöningar beräknas en ökad medelsanvisning med omkring 6 000 kronor.

Slutligen bör i enlighet med vad departementschefen anfört under anslaget till Statens sinnessjukhus: Omkostnader från utbildningsanslaget bestridas vissa till omkring 8 000 kronor beräknade kostnader för anordnande av två kurser för föreståndarinnor inom familjevård och hjälpverksamhet.

Vid bifall till vad sålunda förordats erfordras en ökning av medelsanvisningen för den utökade grundutbildningen och för påbörjande av den högre utbildningen m. m. med omkring 75 000 kronor samt för nämnda båda kurser med 8 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftstegringen för kompensation för höjda folkpensionsavgifter för befintlig personal med 2 800 kronor. På grund härav uppräknas anslaget med 85 800 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas alltså till (693 000 + 85 800) 778 800 eller i runt tal 780 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sunne m. fl.* (I: 145) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer m. fl.* (II: 193), har — såvitt avser förevarande anslag — föreslagits inrättande av 11 tjänster som biträdande instruktions-sköterska i Ao 11, varav 8 vid sinnessjukhusen och 3 vid lasaretten, samt att anslaget Utbildning av sinnessjukvårdspersonal uppräknas med 126 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen II: 193.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, i vad det avser medel för påbörjande av den högre utbildning av sinnessjukvårdspersonal, varom principbeslut fattats vid 1958 års A-riksdag, har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Även i fråga om grundutbildningen kan utskottet ansluta sig till vad i propositionen förordats. Utskottet är sålunda icke berett tillstyrka yrkandet i motionerna I: 145 och II: 193 om inrättande av 11 tjänster såsom biträdande instruktions-sköterska.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 145 och II: 193, i vad de berör förevarande anslag,

a) godkänna följande avlöningsstat för utbildning av sinnessjukvårdspersonal, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* 241 000

2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	468 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	68 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000
	<hr/> Summa kronor 780 000;

b) till *Utbildning av sinnessjukvårdspersonal*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 780 000 kronor.

33:o) **Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö.** Kungl. Maj:t har (punkt 34, s. 149—151) föreslagit riksdagen att till **Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö** för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 31 000 000 kronor.

Med skrivelse den 5 september 1958 har medicinalstyrelsen överlämnat framställningar från städerna Stockholm, Göteborg och Malmö angående ersättning för vid dessa städers sinnessjukhus vårdade utländska medborgare. Städerna är enligt gällande avtal icke skyldiga att vårda ifrågavarande utlänningar. Medicinalstyrelsen tillstyrker, att staten lämnar ersättning för vården efter städernas verkliga nettosjälvkostnad. Dessa kostnader har för år 1958 uppskattats till i runt tal 650 000 kronor (med utgångspunkt från 1957 års dagkostnader).

Departementschefen erinrar om att avtalen mellan staten och nämnda städer innehåller bestämmelser om vårdnadsskyldighet endast beträffande i resp. städer hemortsberättigade sinnessjuka. Avtalsenlig skyldighet för städerna att för vård mottaga utländska medborgare torde sålunda icke föreligga. Sedan hemortsrättsbegreppet enligt 1918 års fattigvårdslag upphört att gälla i och med tillkomsten av den nya socialhjälpslagen, har Kungl. Maj:t genom beslut den 14 november 1958 godkänt tilläggsavtal med nämnda städer, där vårdnadsskyldigheten närmare angivits. Enligt dessa avtal erfordras för att en patient skall anses hemortsberättigad i resp. stad bl. a., att patienten är svensk medborgare och, om han tidigare varit medborgare i annat land eller statslös, vunnit svenskt medborgarskap senast del kalenderår, varunder han fyllt 59 år. Såsom tidigare redovisats har städerna begärt ersättning för de utländska medborgare, som de nödgas vårda. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva ersättningsfrågan och utfärda de bestämmelser eller godkänna de avtal, som må föranledas härav.

Beträffande medelsbehovet för nästa budgetår förordar departements-

chefen — med hänsyn bl. a. till de senaste årens betydande anslagsöverskridanden — att anslaget uppföres med i runt tal 40 000 000 kronor, vilket innebär en ökad medelsanvisning med 9 000 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört i fråga om ersättning till Stockholm, Göteborg och Malmö för å dessa städers sinnessjukhus vårdade utländska medborgare.

För undvikande av ytterligare överskridanden av anslaget synes en betydande uppräknig av detta böra ske för nästkommande budgetår. Kungl. Maj:ts förslag härutinnan kan utskottet godtaga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 000 kronor.

34:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett.** Kungl. Maj:t har (punkt 35, s. 151—153) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Departementschefen erinrar till en början om att under hösten 1957 särskilda sakkunniga tillkallats för att utreda frågan om de ekonomiska villkoren för överförande av huvudmannaskapet för sinnessjukvården till landstingen och städerna utanför landsting samt för driften av denna vårdgren genom dessa huvudmäns försorg. Enligt meddelade direktiv skall dessa sakkunniga — vilka antagit benämningen mentalsjukvårdens statsbidragsutredning — pröva bl. a. frågan om ett sammanförande av de nu utgående statsbidragen till mentalsjukvården i allmänhet med de nya bidrag, som kan komma att föreslås för den egentliga sinnessjukvården. Det kan enligt departementschefens mening ifrågasättas, om icke tidpunkten nu är inne att göra en översyn också av gällande bestämmelser om statsbidrag på kroppssjukvårdens område för att i varje fall uppnå en förenkling ur administrativa synpunkter. Möjligen skulle man därvid kunna komma fram till ett enhetligt bidrag avseende hela eller i varje fall större delen av hälso- och sjukvården. Med hänsyn härtill har departementschefen för avsikt att inom kort upptaga samtliga hithörande spörsmål till närmare övervägande.

Vad härefter angår medelsbehovet för nu ifrågavarande ändamål kan — sedan av Kungl. Maj:t beviljade statsbidrag till tre psykiatriska lasarett-avdelningar i Västerås, Eskilstuna och Halmstad frånräknats — ett belopp om cirka 2 000 kronor beräknas återstå å anslaget. På Kungl. Maj:ts pröv-

ning är f. n. beroende två ansökningar om statsbidrag till sådana avdelningar vid lasaretten i Boden och Östersund med 384 000 resp. 252 000 kronor. Med hänsyn bl. a. till vanligen förekommande eftersläpning i fråga om rekvisition och utbetalning av statsbidrag förordas dock, att anslaget i enlighet med medicinalstyrelsens förslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 400 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

35:o) **Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 153 och 154), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

36:o) **Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lätt-skötta sinnessjuka.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 154 och 155), samt under erinran att anslaget i gällande riksstat uppförts med 35 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

37:o) **Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 155), vilket innebär en ökning av anslaget med 125 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 125 000 kronor.

38:o) **Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 156 och 157) — vilket innebär en uppräkning av anslaget med 2 400 kronor för en timavlönad lärare i hushålls-

göromål och med 5 600 kronor med hänsyn till förändringar av automatisk natur — hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem på Salbohed, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	155 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	236 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	60 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 600

Summa kronor 458 000;

b) till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 458 000 kronor.

39:o) **Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 157 och 158), vilket innebär en med 8 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 214 500 kronor.

40:o) **Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 159 och 160), vilket innebär extra-ordinariesättning av en slöjdläraryrkebefattning i Ag 12 samt en uppräknig av anslaget med 10 000 kronor med hänsyn till förändringar av automatisk natur, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem i Vänersborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	54 000
---	--------

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	158 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 400
	Summa kronor 251 000;

b) till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 251 000 kronor.

41:o) *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 160 och 161), vilket innebär en minskning av anslaget med 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 96 800 kronor.

42:o) *Bidrag till uppförande eller inrättande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 161—163), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

43:o) *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna.* Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 163 och 164) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 10 340 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 9 600 000 kronor.

Medelsbehovet för budgetåret 1959/60 för statsbidrag till avlöning åt rektorer och lärare beräknas till 5 926 000 kronor, innebärande en kostnadsökning med 496 000 kronor bl. a. till följd av en ökning av antalet lärartjänster med omkring 30.

I fråga om statsbidraget till övriga driftkostnader erinrar departementschefen beträffande Söderhaga och Sävstaholms skolhem, att Kungl. Maj:t

med stöd av riksdagens bemyndigande genom beslut den 24 oktober 1958 godkänt avtal rörande verksamheten vid hemmen under år 1958. Avtalen innebär bl. a., att särskilt statsbidrag till driftkostnaderna må utgå med belopp, motsvarande de av riksräkenskapsverket efter vederbörlig granskning av hemmens räkenskaper och förvaltning funna verkliga underskotten å hemmens drift under avtalstiden, dock beträffande Söderhaga med högst 7 000 kronor för varje av skolöverstyrelsen godkänd, i avtalet avsedd vårdplats samt beträffande Sävstaholm med högst 9 800 kronor för varje sådan plats. Kostnaderna för det särskilda statsbidraget kan i enlighet härmed uppskattas till omkring $(40 \times 7\,000 + 40 \times 9\,800)$ 672 000 kronor, en minskning i förhållande till skolöverstyrelsens anslagsberäkningar med 28 000 kronor. Avtalet har emellertid nu uppsagts av huvudmannen för de båda hemmen, föreningen Sävstaholmsskolorna, att upphöra att gälla fr. o. m. den 1 januari 1959. Det förutsattes, att det liksom hittills får ankomma på Kungl. Maj:t att träffa nya avtal rörande den fortsatta verksamheten vid de båda hemmen.

För statsbidrag till övriga driftkostnader anses en ökning med 216 000 kronor erforderlig.

I enlighet med det anförda skulle anslaget i dess helhet behöva uppräknas med $(496\,000 + 216\,000)$ 712 000 kronor och sålunda upptagas till $(9\,600\,000 + 712\,000)$ 10 312 000 kronor. Med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna och de båda senaste årens höga belastningssiffror anser departementschefen sig dock böra förorda, att anslaget upptages till av skolöverstyrelsen äskat belopp, 10 340 000 kronor, en ökning med 740 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att det liksom tidigare får ankomma på Kungl. Maj:t att med vederbörande huvudmän träffa avtal om den fortsatta verksamheten vid Söderhaga och Sävstaholms skolhem.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 10 340 000 kronor.

44:o) **Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 165—167), vilket innebär en uppräkningsanslag av 400 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 9 300 000 kronor.

45:o) **Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 46, s. 167—171) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens anstalt för fallandesjuka, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens anstalt för fallandesjuka, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 760 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 612 000 kronor.

Den av 1958 års riksdag beslutade nybyggnaden för en observationsavdelning och en småbarnsavdelning beräknas vara färdig att tagas i bruk under budgetåret 1959/60. Observationsavdelningen avses för 25 vårdplatser, 9 manliga och 16 kvinnliga. Småbarnsavdelningen, som enligt det för 1958 års riksdag redovisade byggnadsprogrammet avsågs omfatta 10 platser, skulle enligt medicinalstyrelsen reduceras till 8. Departementschefen erinrar om att med tillkomsten av sistnämnda avdelning en planerad särskild småbarnsavdelning vid anstalten om 22 platser skulle tills vidare anstå och förutsätter därför, att det ursprungligen planerade byggnadsprogrammet om möjligt fullföljes. För nu ifrågakommande tillhoppa 35 platser förordas en utökning av förmanspersonalen med 2 översköterskor i Ao 10 och 2 förste skötare i Ao 9. Behovet av övrig sjukvårdspersonal har medicinalstyrelsen ansett böra tillgodoses genom inrättande av 8 tjänster som barnsköterskor i Ae 3/4. Med hänsyn bl. a. till det även efter den nu aktuella utbyggnaden förhållandevis ringa antalet småbarnsplatser vid anstalten förordas dock, att dessa tjänster i avbidan på närmare erfarenheter av behovet härav tills vidare begränsas till tre. Härutöver bör i stället inrättas tre tjänster som skötare i Ae 8. Medel för dessa sammanlagt tio tjänster anses behöva beräknas först fr. o. m. den 1 januari 1960.

I likhet med medicinalstyrelsen anser departementschefen befogat, att anstalten erhåller en särskild befattningshavare för handläggning av för patienternas sociala återanpassning viktiga uppgifter. Departementschefen är emellertid icke beredd tillstyrka, att för ändamålet inrättas en heltidstjänst som social kurator, utan förordar i stället, att ett belopp av omkring 6 000 kronor ställes till anstaltens förfogande för att möjliggöra anlitande på deltid av en kuratorsutbildad befattningshavare.

Föreliggande behov av personalförstärkning med anledning av 1958 års arbetstidsförkortning föreslås tills vidare få tillgodoses genom en uppräknings av det för extra arbetskraft avsedda beloppet med omkring 9 000 kronor. Härutöver anses för 1959 års arbetstidsförkortning böra beräknas i runt tal 20 000 kronor.

Anstaltens tvättinrättning torde komma att nedläggas fr. o. m. budgetåret 1959/60. Tvätten skulle därvid övertagas av Östergötlands läns lands-

tings centraltvättinrättning i Ödeshög. Den vid anstalten för ändamålet nu anställda personalen — 1 tvättföreländare i Ao 7 samt 3 3/8 ekonomibiträden — bör i samband härmed indragas så när som på en befattningshavare, vilken beräknas bli erforderlig för tvättförrådet. Kostnadsminskningen under detta anslag kan i så fall uppskattas till omkring 31 000 kronor.

De av departementschefen framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen med omkring 86 000 kronor för personalförstärkningar varav cirka 29 000 kronor för arbetstidsförkortning. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för lönegrads- och löneklassuppflyttningar, kompensation för höjda folkpensionsavgifter m. m. med cirka 93 300 kronor. Å andra sidan bör medelsanvisningen på förut anförda skäl minskas med 31 000 kronor. I enlighet härmed bör anslaget uppräknas med sammanlagt 148 300 eller i runt tal 148 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas alltså till (1 612 000 + 148 000) 1 760 000 kronor. I personalförteckningen vidtages de ändringar, som påkallas av vad departementschefen i det föregående anført och föreslagit.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt utgör till stor del en följd av tidigare av riksdagen fattade beslut.

Då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anført och föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens anstalt för fallandesjuka, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens anstalt för fallandesjuka, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	880 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	635 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	228 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	10 200

Summa kronor 1 760 000;

c) till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 760 000 kronor.

46:o) **Statens anstalt för fallandesjuka: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 171—173), vilket innebär en med 93 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 509 000 kronor.

47:o) **Statens anstalt för fallandesjuka: Ferieresor för elever m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 173), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka: Ferieresor för elever m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 kronor.

48:o) **Statens anstalt för fallandesjuka: Utrustningskostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 49, s. 174 och 175) föreslagit riksdagen att till Statens anstalt för fallandesjuka: Utrustningskostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 kronor.

För innevarande budgetår har till utrustning av ett nytt skolhem om 52 platser vid anstalten anvisats ett reservationsanslag om 60 000 kronor. Då utrustningsförslag vid tidpunkten för medicinalstyrelsens anslagsäskanden ännu icke upprättats, hade kostnaderna för ändamålet endast kunnat preliminärt beräknas. Sedan utrustningsförslag numera upprättats och vederbörligen granskats av centrala sjukvårdsberedningen kan kostnaderna beräknas till 75 000 kronor. En ytterligare medelsanvisning om 15 000 kronor erfordras sålunda för ändamålet.

Den av 1958 års riksdag beslutade nya observationsavdelningen om 25 platser kombinerad med en småbarnsavdelning om 10 platser beräknas kunna tagas i bruk i början av år 1960. Även den vid samma riksdag beslutade ombyggnaden av »Hoppet» till skolhem för 36 pojkar beräknas bli färdig under budgetåret 1959/60. Enligt av anstaltens direktion upprättade utrustningsförslag beräknas kostnaderna för erforderlig utrustning till 118 000 resp. 67 000 kronor eller tillhopa 185 000 kronor. Förslagen har emellertid ännu icke granskats av centrala sjukvårdsberedningen. I avvaktan härpå anser departementschefen sig böra förorda, att för ändamålet nu anvisas av medicinalstyrelsen äskat belopp, 145 000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, som avser utrustning av byggnader, för vilkas uppförande riksdagen tidigare anvisat medel, föranleder inte någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka: Utrustningskostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 kronor.

49:o) **Bidrag till epileptikeranstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 175 och 176), vilket innebär en med 20 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till epileptikeranstalter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 670 000 kronor.

50:o) **Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 176—178), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

51:o) **Karolinska sjukhuset: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 52, s. 178—200) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Karolinska sjukhuset: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 34 927 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 33 546 000 kronor.

Verksamheten vid thoraxklinikerna påbörjades våren 1957. Av klinikernas tio vårdavdelningar har numera fyra öppnats. Bristen på sköterske- och biträdespersonal är den främsta anledningen till att återstående avdelningar ännu icke tagits i bruk för avsett ändamål. I och med färdigställande sommaren 1959 av två under uppförande varande personalbostadshus inom sjukhusområdet torde emellertid personalläget komma att väsentligt förbättras och möjligheter erbjuda sig att öppna ytterligare avdelningar vid ifrågavarande kliniker. Den nuvarande personalorganisationen vid thoraxklinikerna, som omfattar 280 befattningshavare, beslutades av 1956 års riksdag på grundval av ett av sjukhusdirektionen framlagt och av dåvarande chefen för inrikesdepartementet på ett undantag när tillstyrkt förslag. För-

slaget hade föregåtts av noggranna undersökningar rörande personalbehovet och upprättats i samråd med tillgänglig expertis. Mot bakgrunden härav anser departementschefen det anmärkningsvärt, att klinikchefer och avdelningsföreståndare ansett sig böra redan nu anmäla behov av ytterligare personal till en årlig lönekostnad överstigande 600 000 kronor, vilket ter sig desto mera anmärkningsvärt som verksamheten vid klinikerna ännu icke på långt när nått avsedd omfattning. Det nu sagda synes departementschefen äga giltighet även om hänsyn togs till de utomordentligt snabba tekniskt-medicinska framsteg, som ägt rum inom thoraxkirurgin under de senaste åren och vilka icke låtit sig till alla delar förutse vid tidpunkten för personalstatens fastställande. Givetvis är det angeläget, att thoraxklinikerna erhåller de personella resurser, som den därstädes bedrivna verksamheten kräver. De krav, som härutinnan reses, måste emellertid vägas mot övriga föreliggande behov vid sjukhuset. Av direktionens anslagsframställning för nästa budgetår framgår, att ett flertal kliniker, laboratorier och andra verksamhetsgrenar vid sjukhuset är i stort behov av personalförstärkning. I rådande läge är det icke möjligt att tillmötesgå såväl de krav, som härutinnan framförts, som begärda personalökningar vid thoraxklinikerna. Det synes departementschefen mot bakgrunden av direktionens nu framlagda äskanden vara av stor vikt för framtiden, att icke verksamheten inom en disciplin tillåtes expandera i sådan grad utöver vad forskning och undervisning kräver, att andra discipliners berättigade krav på andel i de resurser, som kan ställas till sjukhusets förfogande, trädas för nära. Med hänsyn till det nu anförda finner departementschefen det nödvändigt, att ett ställningstagande till gjorda äskanden om personalförstärkningar vid thoraxklinikerna föregås av en översyn av verksamheten vid dessa kliniker i syfte att klarlägga sjukvårdsplatsernas framtida utnyttjande. Det erinras om, att tuberkulossjukligheten är i avtagande och att det därför förefaller sannolikt, att vårdplatserna vid den medicinska tuberkulosklinik (145) i framtiden icke kommer att kunna i sin helhet beläggas med patienter, lidande av tuberkulos, utan att vissa platser måste tagas i anspråk för annat klientel. Det framhålles även, att regionvårdsutredningen i sitt numera avlämnade betänkande konstaterat, att antalet vårdplatser vid den thoraxkirurgiska kliniken med hänsyn till Stockholmsregionens av utredningen föreslagna storlek innebär en viss överdimensionering. Nu angivna förhållanden motiverar enligt departementschefens mening, att en utredning verkställs, huruvida icke vissa vårdplatser vid thoraxklinikerna kan ställas till förfogande för någon av de discipliner vid sjukhuset, som kräver utökade lokaler och vars lokalbehov eljest icke kan tillgodoses utan nybyggnad. Det är departementschefens avsikt att utan dröjsmål föranstalta om att en dylik utredning kommer till stånd.

Departementschefen övergår härefter till att behandla övriga av direktionen och lärarkollegiet framlagda förslag till personalförstärkningar och lönereglningar.

Departementschefen förordar anställande vid medicinska kliniken av en översköterska i Ae 9 och ett kontorsbiträde i reglerad befordringgång.

Fr. o. m. den 1 juli 1958 har enligt riksdagens beslut den särskilda garnisonssjukvården vid karolinska sjukhuset upphört. Sjukhusets garnisonsavdelningar kommer därigenom att kunna disponeras för andra ändamål. Genom särskilda beslut den 28 juli 1958 har Kungl. Maj:t uppdragit åt direktionen att dels till prövning upptaga frågan, hur ifrågavarande avdelningar skall provisoriskt disponeras, dels ock vidtaga erforderliga åtgärder för överflyttning till karolinska sjukhuset av den f. n. vid serafimerlasarettet bedrivna plastikkirurgiska verksamheten. Direktionens förslag till personalförstärkningar för de urologiska och plastikkirurgiska avdelningarna grundar sig på att garnisonsavdelningarna skall direkt eller indirekt tagas i anspråk för nämnda specialiteter. Utan att föregripa sitt framtida ställningstagande till frågan beträffande den provisoriska dispositionen av garnisonsavdelningarna anser departementschefen sig i huvudsak kunna vitsorda behovet av de av direktionen föreslagna nya tjänsterna, av vilka en del, nämligen vissa tjänster för den plastikkirurgiska avdelningen, avses skola överföras från serafimerlasarettet. Vid urologiska avdelningen bör därför enligt departementschefens mening tillkomma 2 sjuksköterskor i Ae 8, 2 undersköterskor i Ae 4 samt 7 sjukvårdsbiträden i Ae 2/3 i utbyte mot 4 $\frac{2}{3}$ ekonomibiträden. För plastikkirurgiska avdelningen föreslås följande befattningshavare utöver nu befintliga, nämligen 1 överläkare i Ao 24, 2 förste underläkare i Ae 23, 1 översköterska i Ao 10, $\frac{1}{2}$ översköterska i Ae 10, $\frac{1}{3}$ översköterska i Ae 9, 2 sjuksköterskor i Ae 8, 1 kanslibitråde i Ae 7, 3 undersköterskor i Ae 4, 2 sjukvårdsbiträden i Ae 2/3 och $\frac{1}{3}$ ekonomibitråde i Ae 2/3, varjämte erforderliga medel — 1 000 kronor — bör beräknas för arvode till en f. n. vid serafimerlasarettet placerad konsulterande tandläkare. Departementschefen räknar samtidigt med ett bortfall av elevarbetskraft motsvarande fyra elever vid vardera avdelningen.

Det är av flera skäl önskvärt, att den kliniska undervisningen i oto-rhinolaryngologi (öron-, näs- och halssjukdomar) vid karolinska institutet icke splittras på skilda sjukhus utan i sin helhet förlägges till karolinska sjukhusets öronklinik. Detta förutsätter dock enligt vad lärarkollegiet anfört tillkomsten av en tjänst som förste underläkare. Departementschefen anser sig därför böra förorda, att en dylik tjänst inrättas. För att möjliggöra ett genomförande av arbetslidsförkortningen vid öronklinikens operationsavdelning anses personalen därstädes böra förstärkas med en undersköterska i Ag 4 på halvtid.

Direktionens förslag om utbyte av en andre underläkartjänst mot en tjänst som förste underläkare i Ae 23 vid radioterapeutiska kliniken biträdes. De extra tjänster, vilka med Kungl. Maj:ts tillstånd inrättats vid kliniken, fyller ett stadigvarande behov. Det föreslås därför, att 1 översköterska i Ae 9 på halvtid, 2 undersköterskor i Ae 4 samt 4 sjukvårdsbiträden i Ae 2/3,

varav ett med halvtidstjänstgöring, uppföres på sjukhusets stat. En tjänst som kontorsbiträde i reglerad befördringsgång vid radiumhemmets poliklinik föreslås inrättad, varjämte tillstyrkes, att ett extra kanslibitråde vid kliniken beredes extra ordinarie anställning.

Behovet av en förstärkning av nattpersonalen vid barnkliniken gör sig starkt gällande. Departementschefen anser sig därför böra förorda, att kliniken tillföres två överskötersketjänster i Ae 10, varav en med halvtidstjänstgöring. Barnsköterskepersonalen vid barnkliniken medicinska och kirurgiska avdelningar föreslås förstärkt med ytterligare fem barnsköterskor i Ae 3/4.

Skriv- och kontorspersonalen vid den barnpsykiatriska avdelningen föreslås förstärkt med ett halvtidsanställt kontorsbiträde i reglerad befördringsgång.

Vid röntgendiagnostiska avdelningen föreslås inrättad en tjänst som översköterska i Ae 9.

Departementschefen tillstyrker anställandet vid sjukhuset av ytterligare en sjukgymnast i Ae 10/12.

Nuvarande föreståndaren för tandavdelningen S. Thuréus anses på grund av sin långa tjänstgöring vid sjukhuset böra erhålla en pensionsberättigande tjänst. Departementschefen föreslår därför, att för Thuréus inrättas en personlig tjänst som föreståndare i Ae 21, varvid nu utgående föreståndararvode torde kunna indragas.

Det föreslås, att vid det kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet inrättas en tjänst som undersköterska i Ae 4 och vid det kliniskt-kemiska centrallaboratoriet inrättas en kontorsbiträdestjänst i Af 1—Ae 5 samt extraordinariesättning av en underskötersketjänst i Ag 4.

Den barnaudiologiska verksamheten vid det audiologiska laboratoriet har lämnat betydande bidrag till den växande insikten om det döva och hörselskadade förskolebarnet och dess behandling. Med hänsyn härtill föreslås, att å sjukhusets stat uppföres en tjänst som förskollärare i Ae 9, varjämte medel bör beräknas för anställande mot arvode av en ingenjör på halvtid.

Kontorspersonalen vid kansli- och personalavdelningen föreslås förstärkt med ett kanslibitråde i Ae 7 och ett kontorsbiträde i reglerad befördringsgång. Vidare bör ett kanslibitråde i Ag 7 vid avdelningen beredas extra ordinarie anställning.

En tjänst som biträdande sjukhusintendent i Ao 21 föreslås inrättad i utbyte mot en tjänst som förste assistent.

För skötseln av thoraxklinikernas reningsanläggning och tvätteriets maskinpark anses böra anställas en reparatör i Ae 9. För innevarande budgetår under icke-ordinarieposten beräknade medel — 5 000 kronor — för reparationstjänstens tillgodoseende inom sjukhuset anses därvid kunna indragas.

Föreståndarinneorganisationen föreslås förstärkt med en föreståndarinna

i Ae 13. Förstärkningen bör på sätt direktionen föreslagit ske genom att en för viss befattningshavare f. n. avsedd personlig tjänst må bibehållas vid befattningshavarens avgång.

Den ständigt ökade telefontrafiken nödvändiggör anställandet av ytterligare en telefonist.

För att underlätta genomförandet vid sjukhuset av beslutad arbetstidsförkortning bör i enlighet med vad direktionen föreslagit inrättas 12 sjukskötersketjänster i Ae 8. I övrigt bör i enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor ställning icke nu tagas till behovet av personal på grund av den ytterligare arbetstidsförkortning, som kommer att genomföras under år 1959. Departementschefen räknar emellertid i det följande med en reserv om 350 000 kronor, vilken reserv bör stå till Kungl. Maj:ts disposition för bestridande av härigenom uppkommande kostnader.

Direktionens förslag om utbyte av sjukvårdsbiträden mot undersköterskor anser departementschefen sig så till vida böra biträda, som han föreslår anställande av 3 undersköterskor i Ae 4 i utbyte mot lika många sjukvårdsbiträden i Ae 2/3.

Departementschefen delar direktionens uppfattning om önskvärdheten av att vid sjukhuset utbygga och effektivisera utbildningen av undersköterske- och biträdespersonal och förordar därför inrättande av en tjänst som instruksionsköterska i Ae 12/14 ävensom att 115 000 kronor beräknas för anordnande av biträdeskurser.

Följande befattningshavare vid sjukhuset föreslås överförda till extra ordinarie stat, nämligen vid hormonlaboratoriet 1 laborator i Ag 24, 1 laboratoriebiträde i Ag 9, 2 laboratoriebiträden i Ag 7, 3 tekniska biträden i Ag 5 och 1 ekonomibiträde i Ag 2/3, vid endokrinologiska avdelningen 1 1/2 översköterskor i Ag 10 och 1 översköterska i Ag 9, vid thoraxklinikernas röntgenavdelning och kliniskt-fysiologiska laboratorium vardera 1 överläkare i Ag 24 samt vid arbetsberedningen 1 arbetsinstruktör i Ag 9. Utöver vad direktionen föreslagit bör dessutom 1 biträdande överläkare i Ag 24 och 4 förste underläkare i Ag 23 vid de förutvarande garnisonsavdelningarna beredas extra ordinarie anställning.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrkes att följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen två kontorsbiträden i reglerad befordringsgång till kanslibitraden i Ae 7 samt två översköterskor från Ao 9 resp. Ae 9 till Ao 10 resp. Ae 10.

Tjänstebenämningen för en i gällande personalförteckning upptagen tjänst som översköterska i Ao 11 föreslås ändrad till överbarnmorska. I brev den 28 juli 1958 angående anslag till statens institut för folkhälsan för budgetåret 1958/59 har Kungl. Maj:t förklarar sig framdeles vilja meddela beslut i frågan om anordnande av en yrkesdermatologisk mottagning vid karo-

linska sjukhuset för innehavaren av den laboratorstjänst vid institutet, som avsetts för en dermatolog, samt föreskrivit, att ifrågavarande laboratorstjänst i avvaktan härpå tills vidare icke må tillsättas. I en av professorn vid karolinska institutet Sven Hellerström den 22 september 1958 upprättad promemoria föreslås innehavaren av ifrågavarande laboratorstjänst få ställning av överläkare vid karolinska sjukhuset och i sådan egenskap förestå en yrkesdermatologisk poliklinik samt självständigt disponera över förslagsvis 12 vårdplatser vid dermatologiska kliniken. I yttranden häröver har direktionen och styrelsen för institutet för folkhälsan i huvudsak tillstyrkt den föreslagna anordningen. För egen del är departementschefen beredd att ansluta sig till förslaget och förordar alltså, att på sjukhusets stat tillkommer ett överläkararvode om 1 800 kronor till ifrågavarande laborator. Det förutsättes härvid, att ett genomförande av anordningen i fråga icke skall medföra några särskilda kostnader för sjukhuset för iordningställande och utrustning av lokaler eller dylikt.

De av departementschefen framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplacements m. m. med 901 000 kronor. Å andra sidan räknas med en minskning av medelsbehovet med 619 000 kronor på grund av avförande från sjukhusets stat av Garnisonssjukhusets avlöningskostnader. Till automatiska utgiftstegringar bör för löneklassuppflyttningar, vidtagen löneroglering m. m., ökat behov av medel för övertidsersättning och ersättning för obekvämt arbetstid samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter avses 1 099 000 kronor. Anslaget bör alltså uppräknas med 1 381 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till (33 546 000 + 1 381 000) 34 927 000 kronor.

I personalförteckningen vidtages de ändringar, som påkallas av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmälda förslag om lönegradsuppflyttningar.

Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt rörande personalförstärkningar, innefattande 55 $\frac{1}{2}$ nya tjänster, synes väl underbyggt och kan av utskottet godtagas. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 29 tillstyrker utskottet även att ett belopp av 350 000 kronor beräknas under anslaget för att stå till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av kostnader i samband med arbetstidsförkortningen.

Då utskottet ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, som föranle-

des av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60.

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 770 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	171 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	26 140 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 636 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	210 000

Summa kronor 34 927 000;

c) till *Karolinska sjukhuset*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 34 927 000 kronor.

52:o) **Karolinska sjukhuset: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 200—203), vilket innebär en med 1 123 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Karolinska sjukhuset: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 10 855 000 kronor.

53:o) **Karolinska sjukhuset: Utrustning.** Kungl. Maj:t har (punkt 54, s. 203—206) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att utrustning för central-laboratorier och blodgivarcentral vid karolinska sjukhuset må beställas till ett värde av högst 2 000 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61, dels medgiva, att utrustning till alkoholkliniken vid karolinska sjukhuset må beställas till ett värde av högst 400 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61, dels ock till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 371 000 kronor.

Karolinska sjukhusets utrustningskommitté har hemställt om *dels* bemyndigande att beställa utrustning till ett värde av 3 331 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61, *dels ock* anvisande av 1 371 500 kronor till utrustning för vissa kliniker, laboratorier m. m. Den begärda medelsanvisningen har beräknats på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Thoraxklinikerna	196 500
2. Personalbostäder	175 000
3. Centrallaboratorier och blodgivarcentral	1 000 000
	Summa kronor 1 371 500

Kostnaderna för utrustning av thoraxklinikerna har av utrustningskommittén i december 1955 beräknats till 3 765 000 kronor. Efter framställning från kommittén anvisades för budgetåret 1956/57 2 165 000 kronor motsvarande statens beräknade andel i utrustningskostnaden. Utrustningskommittén har i sin föreliggande anslagsframställning upptagit frågan om kliniker-
nas behov av ytterligare utrustning. På grundval av vad därvid framkommit finner kommittén viss komplettering av utrustningen böra ske. Då departementschefen i likhet med kommittén blivit övertygad om att thoraxklinikerna bör ha tillgång till den utrustning, som nu föreslagits, och då han ej heller i övrigt har något att erinra mot kommitténs förslag, anser han sig böra förorda, att medel ställes till förfogande för ändamålet. Därvid förut-
sattes, att totalkostnaden för ifrågavarande utrustning kommer att uppgå till högst det av kommittén angivna beloppet, 303 000 kronor. Det tillstyrkes sålunda, att ett anslag av 196 000 kronor anvisas för nästa budgetår motsvarande statens beräknade andel i kostnaden för anskaffning av nu föreslagna utrustning.

Kostnaderna för utrustning av två personalbostadshus beräknades i fjol till 427 000 kronor. Av detta belopp har för budgetåret 1958/59 anvisats 250 000 kronor. Kommittén har i sin föreliggande anslagsframställning hemställt, att återstoden — i runt tal 175 000 kronor — av förutnämnda 427 000 kronor måtte anvisas för nästa budgetår. Departementschefen biträder detta kommitténs förslag.

Nybyggnaden för centrallaboratorier och blodgivarcentral beräknas stå färdig våren 1961. I sin framställning om anslag för nästa budgetår har kommittén på grundval av verkställd utredning framlagt förslag till utrustning av laboratorier och centralen. Detta förslag har kostnadsberäknats till 3 931 000 kronor, varav 1 627 500 kronor belöper på kliniskt-bakteriologiskt centrallaboratorium, 1 730 000 kronor på kliniskt-kemiskt centrallaboratorium och 547 000 kronor på blodgivarcentral. De i utrustningsplanen redovisade och av kommittén förordade olika förslagen anses väl underbyggda. Med hänsyn härtill anser departementschefen sig böra tillstyrka den av kommittén framlagda utrustningsplanen, såvitt densamma avser utrustning för undervisningens och sjukvårdens behov. De på grundval av nämnda plan uppgjorda kostnadsberäkningarna i nu angivna hänseenden godtages av departementschefen, som förutsätter, att kommittén även i fortsättningen vinnlägger sig om att begränsa utgifterna så långt detta är möjligt utan att kravet på en tillfredsställande standard i fråga om utrustningen eftersättes. Departementschefen tillstyrker medelsanvisning av 1 000 000 kronor till

ifrågavarande ändamål för nästa budgetår. Därjämte bör kommittén erhålla bemyndigande att beställa utrustning till ett värde av högst 2 000 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61.

Beträffande beställningsbemyndigande under nästa budgetår för utrustning av alkoholkliniken finner departementschefen sig böra biträda kommitténs förslag, vilket utgår från ett beställningsbehov å 400 000 kronor för tiden intill utgången av nästa budgetår.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits anses anslaget för nästa budgetår böra uppföras med sammanlagt 1 371 000 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 1 081 000 kronor. Vidare anses böra utverkas riksdagens medgivande att beställa utrustning till ett sammanlagt värde av högst 2 400 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför;

att riksdagen må

a) medgiva, att utrustning för centrallaboratorier och blodgivarcentral vid karolinska sjukhuset må beställas till ett värde av högst 2 000 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61;

b) medgiva, att utrustning till alkoholkliniken vid karolinska sjukhuset må beställas till ett värde av högst 400 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61;

c) till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 371 000 kronor.

54:o) *Serafimerlasarettet: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 55, s. 206—213) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till *Serafimerlasarettet: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 9 709 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 9 370 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att ett halvtidsanställt kanslibitråde vid medicinska kliniken ersättes med ett heltidsanställt sådant och att en tjänst som nattöversköterska i Ag 10 på halvtid vid kirurgpolikliniken inrättas.

Vårdpersonalen vid neurokirurgiska kliniken föreslås förstärkt med en barnsköterska i Ae 3/4.

Behovet av personalförstärkning vid det kliniskt-kemiska centrallabora-

toriet gör sig starkt gällande. Därför förordas, att vid laboratoriet får tillkomma en översköterska i Ae 9 och en undersköterska i Ae 4.

Patologiska avdelningens behov av personal för skriv- och kontorsgöromål anses kunna tillgodoses genom anställande av ett kontorsbiträde på halvtid. Vidare förordas, att medel beräknas för utökning av tjänstgöringstiden från halvtid till heltid för ett kontorsbiträde vid föreståndarinneexpeditionen.

För att möjliggöra genomförande av arbetstidsförkortning från 48 till 45 timmar per vecka för därav berörda personalkategorier föreslås att 150 000 kronor ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för budgetåret 1959/60. Inom ramen härför torde — i avbidan på resultatet av pågående undersökning rörande omfattningen av den av reformen påkallade totala personalökningen vid sjukhuset — under nästa budgetår få inrättas vardera fyra tjänster som sjuksköterska i Ae 8 resp. sjukvårdsbiträde i Ae 2/3.

Departementschefen föreslår anställande av 2 undersköterskor i Ae 4 i utbyte mot lika många sjukvårdsbiträden i Ae 2/3.

Vad sålunda föreslagits föranleder en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med 250 000 kronor. Å andra sidan räknar departementschefen med en minskning av medelsbehovet med 149 000 kronor på grund av den beslutade överflyttningen av plastikkirurgiska avdelningen till karolinska sjukhuset. Från serafimerlasarettets stat kan till följd härav avföras följande befattningshavare, nämligen en överläkare i Ao 24, två förste underläkare i Ae 23, två översköterskor i Ao resp. Ae 10, en översköterska i Ao 9 samt ett kanslibiträde i Ae 7, varjämte nu utgående arvode å 1 000 kronor till en konsulterande tandläkare torde kunna indragas. Till automatiska utgiftsstegringar bör för löneklassuppflyttningar, vidtagen lönereglering m. m. samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter avses 238 000 kronor. Anslaget uppräknas alltså med 339 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 9 709 000 kronor. I personalförteckningen vidtages de ändringar, som påkallas av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

Utskottet. Under erinran om att utskottet under punkten 51 tillstyrkt, att den plastikkirurgiska avdelningen vid serafimerlasarettet i samband med överflyttningen till karolinska sjukhuset erhåller förbättrade vårdresurser, godtager utskottet departementschefens beräkning av det minskade medelsbehov som i samband med sagda överflyttning uppkommer å förevarande anslag.

Utskottet, som finner behovet av föreslagna nya tjänster väl dokumenterat, har icke heller — under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 29 — funnit anledning till erinran mot att ett belopp av 150 000 kronor ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för kostnader i anledning av arbetstidsförkortningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 439 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	126 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 809 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 277 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	58 000

Summa kronor 9 709 000;

c) till *Serafimerlasarettet*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 9 709 000 kronor.

55:o) **Serafimerlasarettet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 213—215), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Serafimerlasarettet*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 222 300 kronor.

56:o) **Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 215), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 12 000 kronor med hänsyn till förändringar av automatisk natur, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

57:o) **Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 215 och 216), vilket innebär en med 60 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 530 000 kronor.

58:o) **Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 216 och 217), vilket innebär en minskning av anslaget med 113 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 360 000 kronor.

59:o) **Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 217 och 218), vilket innebär att de statliga representanterna, som fr. o. m. hösten 1958 ingår i styrelsen för vårdanstalten, skall äga uppbära ersättning för deltagande i styrelsens sammanträden enligt kommittékungörelsen samt en medelsanvisning till vårdanstalten av 930 000 (+ 130 000) kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 930 000 kronor.

60:o) **Bidrag till uppförande och utrustning av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 62, s. 218 och 219) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till uppförande och utrustning av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 090 000 kronor.

Anslag för detta ändamål är icke uppfört i gällande riksstat.

I särskild proposition har begärts riksdagens godkännande av ett mellan svenska staten genom kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m., å ena, samt Stockholms stad genom särskilda delegerade, å andra sidan, under viss förutsättning träffat avtal angående samarbete för uppförande och drift av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm. Enligt detta avtal skall staten till staden under byggnadstiden erlagga bidrag till kostnaderna för klinikens färdigställande och utrustning i ungefärlig proportion till stadens egna utlägg. Arbetena med klinikens uppförande har redan påbörjats. Därest riksdagen godkänner förenämnda avtal, bör såväl under innevarande som nästa bud-

getår medel stå till förfogande för bestridande av statens bidrag. Å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår har framlagts förslag om anvisande av erforderliga medel för tiden t. o. m. den 30 juni 1959 eller 867 000 kronor. Statens andel av byggnads- och utrustningskostnaderna för budgetåret 1959/60 beräknas komma att uppgå till 2 090 000 kronor. Detta belopp föreslås anvisat.

Utskottet vill erinra om att riksdagen numera dels godkänt av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 19 december 1958 förordade riktlinjer för samarbete med Stockholms stad för uppförande och drift av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm, dels å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår för ändamålet anvisat ett reservationsanslag av 867 000 kronor.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot departementschefens beräkning i förevarande sammanhang av medelsbehovet för nästkommande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande och utrustning av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 090 000 kronor.

61:o) **Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare.** Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 219—227) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för akademiska sjukhuset i Uppsala, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för akademiska sjukhuset i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 063 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 861 000 kronor.

Departementschefen är väl medveten om behovet att förstärka läkarorganisationen vid akademiska sjukhuset. En jämförelse med landets övriga undervisningssjukhus visar, att många kliniker och avdelningar vid sjukhuset i förhållande till patientomsättningen och antalet vårdplatser har färre läkare än motsvarande i storlekshänseende jämförbara kliniker och avdelningar vid andra sjukhus. Departementschefen framlägger därför i det följande förslag till inrättande av vissa läkartjänster, vilka med hänsyn till sjukvårdens och undervisningens behov framstår som synnerligen angelägna.

En förstärkning av läkarpersonalen vid anesthesiavdelningen är nödvändig. Särskilt med hänsyn till den ökade operativa verksamheten vid klinikerna

för ortopedi och thoraxkirurgi framstår en förstärkning som synnerligen angelägen. Departementschefen tillstyrker därför, att ytterligare två förste underläkare anställas vid avdelningen fr. o. m. nästa budgetår. Sjukhuset torde härigenom erhålla möjlighet att organisera narkostjänsten på ett bättre sätt än som hittills kunnat ske.

Som direktionen framhållit kan undervisningen i pediatrik enligt den nya medicinska studieordningen icke nöjaktigt bedrivs med nuvarande patienttillgång. Det är därför angeläget att söka bredda det pediatrika patientunderlaget. Departementschefen anser sig till följd härav böra tillstyrka förslaget om inrättande av en avdelning för barnkirurgi inom den kirurgiska klinikens ram under ledning av en biträdande överläkare i Ae 24.

Vid de större pediatrika klinikerna såsom vid karolinska sjukhuset, Göteborgs barnsjukhus och Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn har kardiologin tillgodosetts genom subspecialisering under biträdande överläkare. Vid barnkliniken i Uppsala har ett hjärtlaboratorium utvecklats under en av klinikens biträdande överläkare. Den moderna kardiologins arbetsmetoder är i hög grad specialiserade och fordrar därför särskild personal, som ostörd kan ägna sig åt undersökningarnas genomförande. Mot bakgrunden härav anses det angeläget, att den pediatrika kardiologin i Uppsala erhåller en särskild företrädare, vilket lämpligen bör ske genom inrättande av en tjänst som biträdande överläkare i Ae 24.

Departementschefen anser en förstärkning av den underordnade läkarpersonalen vid neurologiska kliniken erforderlig och förordar därför inrättande fr. o. m. nästa budgetår av ytterligare en förste underläkartjänst därstädes.

Slutligen tillstyrkes inrättande fr. o. m. nästa budgetår av en förste underläkartjänst vid det kliniskt-fysiologiska laboratoriet, varvid nu utgående arvode till elektrokardiograf läkare kan utgå.

I detta sammanhang bringar departementschefen till riksdagens kännedom, att direktionen i skrivelse den 16 juni 1958 föreslagit, att nuvarande två kirurgiska kliniker omorganiseras till en kirurgisk och en thoraxkirurgisk klinik. Direktionen erinrar om att den förutvarande kirurgiska kliniken fr. o. m. budgetåret 1957/58 uppdelats på två kliniker, varav den ena omfattar allmänkirurgi (klinik I) samt den andra allmänkirurgi och thoraxkirurgi (klinik II). Erfarenheten har emellertid visat, att denna organisation är förenad med betydande olägenheter. Dessa sammanhänger med det förhållandet, att den nuvarande chefen för klinik II är helt inriktad på thoraxkirurgi samt att den thoraxkirurgiska verksamheten under hans ledning tillvuxit på ett sådant sätt, att verksamheten icke låter sig förena med allmänkirurgisk sjukvård och undervisning. Direktionen föreslår därför, att allmänkirurgin helt skiljes från thoraxkirurgin genom att kirurgiska kliniken II omändras till en ren thoraxkirurgisk klinik omfattande 50 vårdplatser. För egen del framhåller departementschefen att den moderna

thoraxkirurgiska specialiteten är mycket tidskrävande på grund av de utvecklade diagnostikmetoderna, de långa operationstiderna och den noggranna patientövervakningen efter operationerna. Därtill kommer den snabba utvecklingen inom denna specialitet med bl. a. konstgjort hjärta och nedfrysningsteknik, som fordrar tidskrävande forskning. Med hänsyn härtill synes det riktigt och nödvändigt, att thoraxkirurgen helt specialiserar sig på sin uppgift. Departementschefen anser sig därför böra biträda förslaget, att ansvaret för den allmänkirurgiska verksamheten helt lägges på professorn i kirurgi och att den nuvarande uppdelningen av kirurgiska kliniken i klinik I och klinik II ändras till en allmänkirurgisk klinik under professorn i kirurgi och en thoraxkirurgisk specialklinik under en överläkare i thoraxkirurgi. Genom beslut den 30 juni 1958 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att till förste underläkare vid kirurgiska kliniken II må — under förutsättning att vederbörande uteslutande biträder i vården av thoraxkirurgiska fall — tills vidare under budgetåret 1958/59 utgå särskild ersättning med 3 000 kronor om året. Därest riksdagen icke framställer erinran häremot, föreslås fr. o. m. nästa budgetår motsvarande belopp såsom avlöningsförstärkning få utgå till förste underläkare vid thoraxkirurgiska kliniken.

De av departementschefen i det föregående framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar m. m. med 158 400 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för vissa avlöningsförstärkningar och kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 43 600 kronor. Anslaget bör alltså uppräknas med (158 400 + 43 600) 202 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 3 063 000 kronor. I personalförteckningen vidtages de ändringar, som påkallas av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

Utskottet har funnit behovet av samtliga de sex föreslagna läkartjänsterna väl dokumenterat. I sammanhanget vill utskottet erinra om att Kungl. Maj:t, med hänsyn till angelägenheten av en förstärkning av anesthesiavdelningen vid sjukhuset på grund av den ökade operativa verksamheten vid klinikerna för ortopedi och thoraxkirurgi, genom beslut den 19 december 1958 medgivit, att vid avdelningen må under tiden 1 januari—30 juni 1959 vara anställd en förste underläkare i lönegrad Ag 23.

Då utskottet icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för akademiska sjukhuset i Uppsala, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för akademiska sjuk-

huset i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	15 800
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	2 610 600
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	417 600
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	19 000
Summa kronor 3 063 000;	

c) till *Akademiska sjukhuset i Uppsala*: *Avlöningar till läkare* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 063 000 kronor.

62:o) *Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala*. Kungl. Maj:t har (punkt 64, s. 227—229) föreslagit riksdagen att till *Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 030 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 625 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att de på statsverket belöpande kostnaderna för täckande av driftunderskottet vid Uppsala sjuksköterskehems sjuksköterskeskola må bestridas från förevarande anslag.

Av Kungl. Maj:t utsedd ledamot i sjukhusets direktion och dennes suppleant har hittills icke erhållit någon ersättning för deltagande i direktionens sammanträden. Det förordas, att de statliga representanterna i fortsättningen skall äga uppbära sådan ersättning med belopp, beräknat enligt föreskrifterna i kommittékungörelsen. Härav föranledda kostnader torde få bestridas från förevarande anslag.

Anslaget för nästa budgetår föreslås uppfört med ett belopp av 4 030 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 030 000 kronor.

63:o) **Utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 229—231) och under erinran, att anslaget i gällande riksstat är uppfört med 337 000 kronor, hemställer utskottet,

alt riksdagen må till *Utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kronor.

64:o) **Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala.** Kungl. Maj:t har (punkt 66, s. 231—234) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade grunder rörande statens bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala, dels ock till Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Uppsala för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

Anslag för detta ändamål är icke uppfört i gällande riksstat.

Genom beslut den 11 april 1958 uppdrog Kungl. Maj:t åt expeditionschefen i inrikesdepartementet A. V. L. Rydbeck att å statens vägnar upptaga förhandlingar med Uppsala läns landsting rörande i propositionen nr 212/1954 förutsatt överenskommelse om anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala.

Den sakkunnige har med skrivelse den 11 augusti 1958 överlämnat förslag till avtal med landstinget i ämnet samt hemställt, att såsom bidrag till anordnande av ifrågavarande undervisning under tiden 1 juli 1958—31 december 1959 måtte för budgetåret 1959/60 anvisas 55 000 kronor. Avtals-texten har intagits i statsrådsprotokollet (s. 232 och 233) till vilket hänvisas.

Departementschefen anför, att avtalsförslaget är utformat i nära anslutning till det av Kungl. Maj:t den 28 juli 1958 godkända avtalet med Stockholms stad rörande undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm. I likhet med remissmyndigheterna har departementschefen icke funnit anledning till erinran mot den sakkunniges uppgörelse med landstinget och förordar således, att det framlagda avtalsförslaget godkännes. Därest framdeles smärre jämkningar av eller tillägg till avtalet skulle erfordras, förutsättes, att riksdagens samtycke därtill icke skall behöva inhämtas. Den sakkunniges beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår föranleder ingen erinran från departementschefens sida.

Anslag för ändamålet anses böra — såsom förslagsanslag — anvisas under elfte huvudtiteln under benämning Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot avtalsförslaget, vilket nära överensstämmer med det av föregående års B-riksdag godkända avtalet med Stockholms stad rörande motsvarande undervisning vid epidemisjukhuset i Stockholm.

Då departementschefen förutsätter, att endast smärre jämkningar av eller tillägg till avtalet skall kunna ske utan att riksdagens samtycke inhämtas, har utskottet icke funnit anledning till erinran mot att bemyndigande härtill lämnas.

Den av departementschefen föreslagna anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas. I sammanhanget vill utskottet erinra om att det årliga medelsbehovet för ändamålet efter utgången av budgetåret 1959/60 kan beräknas till cirka 37 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordade grunder rörande statens bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala;

b) till *Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

65:o) **Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.** Kungl. Maj:t har (punkt 67, s. 234) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 150 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 000 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har hemställt om ett anslag för nästa budgetår av 2 150 000 kronor.

Beträffande grunderna för detta bidrag hänvisas till 1943 års statsverksproposition (VIII s. 141—171). Anslaget kommer för nästa budgetår att belastas med förskott för och preliminär utbetalning av statsbidrag för kalenderåret 1959. Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har departementschefen intet att erinra. I detta sammanhang erinras om, att Kungl. Maj:t genom beslut den 11 april 1958 uppdragit åt kommissionen för förhandlingar med Malmöhus läns landsting och Malmö stad rörande frågor, som äger samband med den medicinska undervisningens och forskningens anordnande i Lund och Malmö, att upptaga förhandlingar med bl. a. landstinget rörande i propositionen nr 212/1954 förut-

satt överenskommelse om anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Lund. Departementschefen räknar med, att kommissionen skall kunna avgiva förslag till överenskommelse i ämnet i så god tid, att förslaget kan redovisas för 1959 års riksdag i särskild proposition. Departementschefen ämnar därvid föreslå, att på statsverket belöpande kostnader i anledning av överenskommelsen må bestridas från förevarande anslag. Då emellertid det statliga bidraget torde komma att endast i ringa utsträckning påverka anslagsbelastningen, anses någon uppräknings anslag på grund härav icke påkallad.

Utskottet har inhämtat, att preliminär överenskommelse numera träffats med Malmöhus läns landsting rörande undervisningen i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Lund. Härav föranlett förslag, vilket senare kommer att föreläggas 1959 års riksdag, torde emellertid såsom departementschefen förutsatt endast i ringa grad påverka medelsbehovet för nästkommande budgetår. Med godtagande av departementschefens anslagsberäkning hemställer utskottet därför,

att riksdagen må till *Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 150 000 kronor.

66:o) **Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 235 och 236), vilket innebär en ökning av anslaget med 260 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

67:o) **Bidrag till Malmö allmänna sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 236 och 237), vilket innebär en ökning av anslaget med 1 210 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Malmö allmänna sjukhus* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

68:o) **Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus.** Kungl. Maj:t har (punkt 72, s. 238--241) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna av departementschefen förordat avtal med Göteborgs stad angående den medicinska undervisningen i Göteborg under tiden den 30 juni 1959—den 30 juni 1960, dels

ock till Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 000 000 kronor.

1958 års statliga förhandlingskommission i Göteborg har i skrivelse den 27 november 1958 hemställt om godkännande av avtal med Göteborgs stad angående den medicinska undervisningen i Göteborg under tiden den 30 juni 1959—den 30 juni 1960.

Det större akademiska konsistoriet vid Göteborgs universitet har föreslagit, att anslaget uppräknas med 700 000 kronor.

Det nuvarande samarbetsavtalet med Göteborgs stad rörande den medicinska undervisningen har av Göteborgs stadsfullmäktige uppsagts att gälla fr. o. m. den 30 juni 1959. Enär förhandlingsparterna icke räknat med att kunna träffa nytt avtal i sådan tid, att detsamma kan hinna godkännas av vederbörande huvudmän före nämnda datum, har man enats om en förlängning på ett år av hittillsvarande avtal. Som en direkt följd av den av statsmakterna beslutade läkarutbildningsreformen och den likaledes beslutade ökningen av antalet medicine studerande i Göteborg har parterna samtidigt överenskommit, att vissa tidigare för undervisningsändamål icke ianspråktagna kliniker skall successivt under avtalstiden upplåtas för medicinsk undervisning på de i huvudavtalet stadgade villkoren. Mot den sålunda träffade uppgörelsen har departementschefen icke något att erinra och finner angeläget understryka kommissionens uttalande, att någon retroaktiv giltighet för det definitiva avtal, som förmodligen kommer att gälla fr. o. m. den 1 juli 1960, icke skall ifrågakomma.

Mot den av konsistoriet gjorda beräkningen av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår har departementschefen i och för sig icke något att erinra. Med hänsyn till belastningen under det senast förflutna budgetåret anses anslaget dock böra bestämmas till 5 000 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot att det nuvarande samarbetsavtalet med viss utvidgning förlänges att gälla ytterligare ett år, förutsätter i likhet med departementschefen, att någon retroaktiv giltighet för det definitiva avtalet icke skall ifrågakomma.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordad avtal med Göteborgs stad angående den medicinska undervisningen i Göteborg under tiden den 30 juni 1959—den 30 juni 1960;

b) till *Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

69:o) *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg m. m.* Kungl. Maj:t har (punkt 73, s. 242—249) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad överenskommelse med Göteborgs stad om fördelning av kostnaderna för uppförande av en tillbyggnad till Göteborgs barnsjukhus, dels ock till *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 775 000 kronor.

Det större akademiska konsistoriet vid Göteborgs universitet har hemställt om ett anslag av 4 805 000 kronor.

1958 års statliga förhandlingskommission i Göteborg har hemställt om godkännande av överenskommelse med Göteborgs stad rörande tillbyggnad av Göteborgs barnsjukhus för undervisnings- och forskningsändamål.

För fullföljande av arbetena med uppförandet av de mikrobiologiska institutionerna har konsistoriet för nästa budgetår äskat ett belopp av 3 000 000 kronor. Departementschefen föreslår en något begränsad medelstildelning för ifrågavarande byggnadsföretag och tillstyrker anvisande för nästa budgetår av 2 500 000 kronor för ändamålet.

Kostnaderna per m³ för uppförande av nybyggnad för hudklinik beräknades i 1955 års prisläge till i runt tal 220 kronor. Enligt nu framlagda beräkningar kommer ifrågavarande kostnader att uppgå till 265 kronor 53 öre, vilket innebär en ökning med cirka 20 procent, varav 14 procent hänför sig till den allmänna prisstegringen. Den uppkomna kostnadsökningen godtages av departementschefen, som förordar, att för fullföljande av detta byggnadsföretag för nästa budgetår anvisas 565 000 kronor.

För ombyggnad av kvinnoklinik I har för innevarande budgetår anvisats 500 000 kronor. Då byggnadsarbetena beräknas vara slutförda under första halvåret 1960, bör återstoden av å staten fallande del av kostnaden eller 467 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Mot bakgrunden av den utvidgade undervisningen i pediatrik enligt den nya studieordningen och den av riksdagen beslutade ökningen av studentintaget i Göteborg framstår nuvarande för undervisning avsedda lokaler inom den pediatrika kliniken som klart otillräckliga. En förbättring av rådande lokalförhållanden måste därför komma till stånd. Den föreslagna tillbyggnaden till kliniken anser departementschefen utgöra en acceptabel lösning av lokalfrågan. Mot det av förhandlingskommissionen framlagda förslaget till överenskommelse med staden rörande fördelningen av kostna-

derna för ifrågavarande byggnadsföretag har departementschefen icke funnit anledning till erinran och förordar alltså, att detsamma godkännes. I enlighet med vad kommissionen föreslagit tillstyrkes för nästa budgetår en medelsanvisning av 256 000 kronor för ändamålet.

Vid bifall till vad i det föregående förordats skulle det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår uppgå till 3 788 000 eller i runt tal 3 800 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordad överenskommelse med Göteborgs stad om fördelning av kostnaderna för uppförande av en tillbyggnad till Göteborgs barnsjukhus;

b) till *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kronor.

70:o) *Bidrag till vissa driftkostnader vid lasarettet i Umeå.* Kungl. Maj:t har (punkt 74, s. 249 och 250) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till vissa driftkostnader vid lasarettet i Umeå* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

Något anslag för detta ändamål är icke uppfört i gällande riksstat.

Genom beslut den 28 februari 1958 har Kungl. Maj:t godkänt avtal mellan staten och Västerbottens läns landsting angående inrättande av en medicinsk läroanstalt i Umeå m. m. Enligt detta avtal, beträffande vars närmare innehåll torde få hänvisas till propositionen nr 188/1957 (s. 58—66), skall landstinget tillhandahålla värme, ånga, elektrisk kraft, gas, vatten, destillerat vatten, tryckluft, vacuum och syrgas till vissa särskilt angivna institutionslokaler vid lasarettet samt svara för underhåll av dessa lokaler. Till kostnaderna härför skall staten bidra med 50 procent. Såsom bidrag till lasarettets övriga driftkostnader skall staten årligen erlägga 10 procent av den del av dessa kostnader, som efter antalet vård dagar belöper på av undervisningen disponerade vårdplatser. Den driftkostnad, som lägges till grund för beräkningen av statens bidrag, skall omfatta följande utgifter: avlöningar, pensioner m. m. till personal, som icke är uppförd på läroanstaltens stat, expeditionskostnader, diverse, läkemedel, förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården, kosthåll, värme, ånga, elektrisk kraft, gas,

vatten, destillerat vatten, tryckluft, vacuum och syrgas, tvätt och renhållning, inventariers underhåll och komplettering, fastigheters underhåll samt hyror. Summan av angivna utgifter fördelas på summan av vårddagarna vid hela lasarettet. Den sålunda erhållna kostnaden per vårddag (dagkostnaden) lägges till grund för beräkningen av statens bidrag under iakttagande av att dagkostnaden icke må överstiga medeldagkostnaden för samma år vid övriga undervisningssjukhus.

Undervisning vid lasarettet av medicine kandidater beräknas taga sin början den 1 januari 1959. För budgetåret 1959/60 bör således anvisas medel för bestridande av statens bidrag till driftkostnaderna vid lasarettet under kalenderåret 1959.

Antalet vårddagar under år 1959 på av undervisningen disponerade vårdplatser har uppskattats till 92 688. Vårddagskostnaden vid lasarettet under år 1959 beräknas till 70 kronor. Den del av driftkostnaderna, som belöper på de av undervisningen disponerade vårdplatserna, skulle således utgöra $(92\ 688 \times 70)$ 6 488 160 kronor. Eftersom staten enligt avtalet har att bidra till dessa driftkostnader med 10 procent, kommer det för nästa budgetår erforderliga statsbidraget att utgöra i runt tal 650 000 kronor. Detta belopp föreslås anvisat.

Utskottet. Departementschefens anslagsberäkning under denna och nästföljande punkt står i överensstämmelse med det avtal beträffande en medicinsk läroanstalt i Umeå, som riksdagen tidigare godkänt, och föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer i förevarande sammanhang,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa driftkostnader vid lasarettet i Umeå* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

71:o) **Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid lasarettet i Umeå m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 75, s. 250 och 251) föreslagit riksdagen att till **Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid lasarettet i Umeå m. m.** för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 710 000 kronor.

För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett reservationsanslag av 53 000 kronor.

Organisationskommittén för den medicinska högskolan i Umeå har hemställt om ett anslag å 2 710 000 kronor.

De byggnadsåtgärder, vilka står närmast i tur och för vilka kostnader kommer att uppstå under budgetåret 1959/60, är ändringsarbeten i lokalerna för ämnena dermato-venereologi och neurologi, kostnadsberäknade till 690 000 kronor, i lokalerna för ämnet oto-rhino-laryngologi, kostnads-

beräknade till 70 000 kronor, i lokalerna för ämnet psykiatri, kostnadsberäknade till 275 000 kronor, i lokalerna för ämnet pediatrik, kostnadsberäknade till 102 000 kronor, och i lokalerna för ämnet barnpsykiatri, kostnadsberäknade till 135 000 kronor, ävensom byggnadskostnader för djurlaboratorium 3 000 000 kronor. Av berörda kostnader skall enligt en i propositionen nr 188/1957 intagen plan för tillgodoseende av lokalbehovet för lasarettet och den medicinska högskolan i Umeå resp. 130 000, 25 000, 55 000, 45 000, 5 000 och 1 500 000 kronor bestridas av statsverket.

Under budgetåret 1959/60 kommer även det i förenämnda plan upptagna andra uppbyggnadsskedet att påbörjas. Sålunda skall byggnadsarbetena för ämnet bakteriologi påbörjas och tillbyggnad igångsättas å patologiska institutionen, varjämte programskrivning, utarbetande av skisser samt preliminär kostnadsberäkning verkställas beträffande byggnad för klinisk fysiologi och klinisk kemi ävensom medicinsk kemi. För sagda arbeten erfordras under nästa budgetår ett statsbidrag å 950 000 kronor.

Det totala medelsbehovet torde sålunda uppgå till 2 710 000 kronor. Detta belopp föreslås anvisat.

Utskottet hemställer, under hänvisning till vad utskottet anfört under nästföregående punkt,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid lasarettet i Umeå m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 710 000 kronor.

72:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 251 och 252) och under erinran att anslaget, som i gällande riksstat uppförts med 130 000 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts kunna för nästa budgetår uppföras med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

73:o) **Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 252), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

74:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 253) och under erinran att för ändamålet i gällande riksstat uppförts ett belopp av 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

75:o) **Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 253 och 254), vilket innebär en minskning av anslaget med 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

76:o) **Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos.** Kungl. Maj:t har (punkt 80, s. 254—256) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 285 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 325 000 kronor.

Departementschefen anför, att den låga beläggningen vid de båda kustsanatorierna har föranlett kännbara ekonomiska svårigheter särskilt vid kustsanatoriet Apelviken. Driften vid nämnda sanatorium lämnade sålunda under år 1957 ett underskott av 187 911 kronor. Genom den enligt beslut av 1958 års riksdag planerade överflyttningen till sanatoriet av vissa patienter från Kronprinsessan Victorias kustsanatorium torde emellertid en förbättring av beläggningen komma till stånd. Departementschefen nämner också, att de vanföras riksförbund i skrivelse den 7 maj 1958 hemställt om en utredning av möjligheterna att inrätta s. k. gåskolor för vissa patienter med benproteser. I likhet med vad medicinalstyrelsen anført i ett över framställningen avgivet yttrande finner departementschefen önskvärt, att sådana patienter beredes tillfälle till träning under kvalificerad ledning i större utsträckning än som f. n. till följd av bristande personal- och lokalresurser är fallet. Särskilda skolor anses emellertid ej böra inrättas för ändamålet, utan träningsverksamheten anses lämpligen böra förläggas till planerade rehabiliteringsavdelningar vid lasaretten. I avvaktan på utbyggnaden av sådana avdelningar torde kunna övervägas, om icke föreliggande behov i viss utsträckning skulle kunna tillgodoses genom att utnyttja lediga platser vid Apelvikens kustsanatorium för ändamålet, helst som sanatoriet synes förfoga över lämpliga resurser för ifrågavarande verksamhet. Det torde emel-

lertid närmast ankomma på sanatoriets ledning och sjukvårdshuvudmännen att i samråd med riksförbundet vidare överväga frågan.

Medicinalstyrelsens anslagsberäkning, innebärande en minskning av medelsanvisningen med 40 000 kronor, föranleder ingen erinran från departementschefens sida.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 285 000 kronor.

77:o) *Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 256 och 257) samt under erinran, att anslaget, som i gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, ansetts kunna jämväl för nästa budgetår upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

78:o) *Bidrag till driften av folksanatorierna*. Kungl. Maj:t har (punkt 82, s. 257—260) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av folksanatorierna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 546 000 kronor.

Sedan sommaren 1957 drives Hessleby sanatorium såsom specialanstalt för tuberkulossjuka alkoholmissbrukare. Vårdkostnaderna har därvid avsetts skola bestridas av de kommunala sjukvårdshuvudmännen samt av staten. Statens bidrag utgår i första hand enligt bestämmelserna om bidrag till driftkostnader vid vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. I den mån dessa tillskott ej förslår, har anstalten bibehållits vid rätten till underskottstäckning från förevarande anslag.

Då beläggningen under övergången mellan anstaltens tidigare och nya verksamhet var mycket låg, beräknades under motsvarande punkt i 1958 års statsverksproposition att ett betydande driftunderskott skulle uppkomma under budgetåret 1957/58. Olika omständigheter har emellertid bidragit till att driftutfallet blivit avsevärt gynnsammare än väntat. Bl. a. steg beläggningen å anstalten snabbt mot slutet av år 1957. Sedan våren 1958 visar emellertid beläggningen en vikande tendens. Vid utgången av september och

oktober månader var sålunda av anstaltens 112 platser 60 resp. 54 belagda. Vid mitten av november var siffran oförändrat 54. Även om beläggningen kan väntas bli något högre under vintermånaderna samt hänsyn togs till behovet av reservplatser för försökspermitterade patienter, utnyttjas anstaltens kapacitet sålunda i stort sett endast till hälften. Detta förhållande är uppenbarligen otillfredsställande, och departementschefen finner sig med hänsyn till de statsfinansiella konsekvenserna kunna godtaga den nuvarande anordningen endast såsom ett provisorium tills vidare i avbidan på de förslag, som nykterhetsvårdsutredningen efter förnyad prövning av frågan om den lämpliga organisationen för omhändertagande av tuberkulossjuka alkoholmissbrukare kan komma att framlägga. Det förutsättes därvid, att anstaltens personella resurser under provisorietiden i möjligaste mån anpassas efter växlingarna i beläggningen. Skulle denna ytterligare avsevärt nedgå, anses frågan om sanatoriets fortsatta användning för ifrågasvarande ändamål böra omprövas.

Vad gäller anslagsberäkningen anses för täckande av under innevarande budgetår uppkommande driftunderskott vid Hessleby sanatorium i enlighet med socialstyrelsens förslag böra upptagas ett belopp av 150 000 kronor. Härjämte erfordras ett belopp av 100 000 kronor till förskott för driften av Österåsens sanatorium. Å andra sidan reduceras medelsbehovet med det under budgetåret 1957/58 uppkomna driftöverskottet, 90 000 kronor. Medelsbehovet för nästa budgetår torde således kunna beräknas till $(150\,000 + 100\,000 - 90\,000)$ 160 000 kronor. Med hänsyn till ovissheten beträffande driftutfallet vid Hessleby sanatorium anses anslaget alltjämt böra upptagas såsom förslagsanslag.

Utskottet har inhämtat, att beläggningssiffran vid Hessleby sanatorium den 31 januari 1959 alltjämt höll sig på samma låga nivå, nämligen 54, vilket måste betecknas som synnerligen otillfredsställande. Förhållandet ger utskottet särskild anledning understryka vad departementschefen under denna punkt anfört.

I sammanhanget vill utskottet erinra om att chefen för socialdepartementet vid anmälan av proposition nr 98 år 1957 förutsatt, att det antal platser vid sanatoriet, som av socialstyrelsen godkännes för statliga driftbidrag, fortlöpande anpassas efter beläggningen. Med beaktande av detta uttalande har styrelsen numera förordnat, att platsantalet vid tillämpning av 3 § kungörelsen den 12 maj 1955, nr 426, om statsbidrag till driftkostnader vid vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. skall utgöra 84, vilket beräknas motsvara antalet platser vid avdelningar som nu är i drift.

Utskottet, som vidare inhämtat att nykterhetsvårdsutredningen lagit som sin närmaste uppgift att, efter förnyad prövning av den lämpliga organisationen för omhändertagande av tuberkulossjuka alkoholmissbrukare, framlägga förslag rörande anstaltens fortsatta användning för nu avsett ändamål,

förutsätter att socialstyrelsen i avbidan härpå fortlöpande följer vårdbehovet och vidtar de åtgärder som kan finnas påkallade för upprätthållande av en tillfredsställande beläggning.

Under återopandande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av folksanatorierna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

79:o) **Behandling av vissa lupuspatienter från landsorten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 260 och 261), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Behandling av vissa lupuspatienter från landsorten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 kronor.

80:o) **Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 261 och 262) samt under erinran, att anslaget i gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kronor.

81:o) **Bidrag till driften av epidemivårdanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 262), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

82:o) **Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka.** Kungl. Maj:t har (punkt 86, s. 263—269) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kronor.

Å riksstaten för innevarande budgetår har för detta ändamål anvisats ett reservationsanslag av 100 kronor. Vidare upptager riksstaten ett förslagsanslag till *Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka* av 4 800 000 kronor.

Enligt gällande bestämmelser utgår bidrag till anläggning och drift av

kronikerhem i princip icke för fler sjukplatser än för stad, som icke delta-ger i landsting, en och en halv per tvåtusen av stadens invånare, och för landstingsområde en och en halv per ettusen av landstingsområdets invå-nare. Under hänvisning till att denna begränsning av bidragsgivningen var-ken motsvarar föreliggande vårdbehov eller den utbyggnad av vården, som numera ägt rum, har medicinalstyrelsen och landstingsförbundets styrelse föreslagit, att kvotgränserna utvidgas.

Önskemål om lättnader i bidragsgivningen till kronikervården har fram-förts praktiskt taget alltsedan bidragen infördes år 1927 och i viss mån har dessa önskemål också tillgodosetts. Sålunda höjdes bidragsbelopp och kvotgränser till nuvarande nivå år 1945, och fr. o. m. år 1955 slopades dit-tills gällande villkor om maximering av avgiftssättningen vid kroniker-anstalterna. Frågan om ytterligare höjning av kvotgränserna måste — såsom dåvarande chefen för inrikesdepartementet framhöll i 1954 års statsverks-proposition (XI ht, p. 80) — bedömas under hänsynstagande bl. a. till de statsfinansiella konsekvenserna. En generell höjning av kvotgränserna till 2 promille skulle uppenbarligen medföra en betydande ökning av bidragen under de närmaste åren, särskilt såvitt angår driftbidraget. Såsom framgår av medicinalstyrelsens petita skulle en höjning av kvotgränserna i fråga om driftbidraget redan under budgetåret 1959/60 medföra ett ökat medelsbehov av 600 000 kronor. Man kan vidare approximativt räkna med att anslagsbe-hovet för samma bidrag snabbt kommer att öka med ytterligare 1,5 miljoner kronor, vilket belopp i huvudsak skulle komma befintliga, med nuvarande regler icke bidragsberättigade platser tillgodo. Med hänsyn till vad departe-mentschefen sålunda anfört, anser han sig icke heller nu kunna förorda en höjning av kvotgränserna för bidragen till kronikervården. Vidare erinras om att departementschefen vid anmälan av anslaget till Bidrag till uppfö-rande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett ifrågasatt, om icke en översyn av statsbidragsbestämmelserna till den somatiska vården nu bör företagas. Önskemål om en sådan översyn har även framförts av sjuk-vårdshuvudmännens organisationer såväl tidigare som i nu förevarande sam-manhang. I likhet med statskontoret anser departementschefen att en än-dring av bidragsbestämmelserna för en viss gren av sjukvården ej bör komma till stånd i avbidan på en sådan översyn.

Vad gäller medelsbehovet under anslaget till uppförande av kronikerhem finner departementschefen tillfyllest, att ett belopp av 265 000 kronor anvi-sas för ändamålet.

Utskottet. Under de år som gått, sedan nu gällande bestämmelser rörande bidrag till anläggning och drift av kronikerhem fastställdes, har kraven på kronikervården stigit. Härtill har inte minst den ständigt pågående förskjut-ningen av befolkningsfördelningen mot högre åldersgrupper bidragit. Med hänsyn härtill och då den av medicinalstyrelsen i förevarande sammanhang

redovisade utredningen utvisar, att bidrag numera utgår endast till 80 procent av det totala antalet vårdplatser, synes skäl kunna anföras för en höjning av gällande kvotgränser. Såsom departementschefen anfört måste emellertid frågan bedömas med beaktande av de betydande statsfinansiella konsekvenserna. Icke heller utskottet är därför berett tillstyrka en ändring av gällande bestämmelser på området. I varje fall bör, såsom i propositionen förutsatts, en ändring beträffande statsbidrag till en viss gren av sjukvården icke ske i avvaktan på resultatet av den översyn av vissa statsbidragsbestämmelser, som utskottet tillstyrkt under punkten 34 i detta utlåtande.

Då även anslagsberäkningen, med utgångspunkt från nu gällande bestämmelser, kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kronor.

83:o) **Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 269) och under åberopande av vad utskottet anfört under nästföregående punkt, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

84:o) **Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 269 och 270), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

85:o) **Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 270 och 271), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

86:o) **Bidrag till vanförestalter m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 90, s. 271—275) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till vanförestalter m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 8 800 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 9 100 000 kronor.

I de av Kungl. Maj:t fastställda inkomst- och utgiftsstaterna för vanförestaltnerna för budgetåren 1956/57 och 1957/58 har underskotten beräknats till i runt tal 5,5 resp. 6,1 miljoner kronor. Det verkliga driftunderskottet har emellertid — huvudsakligen tack vare besparingar på anstaltens avlöningsstater samt ökade inkomster — under vart och ett av nämnda budgetår blivit cirka 0,5 miljoner kronor lägre. För innevarande budgetår beräknas det sammanlagda driftunderskottet till 6 327 000 kronor. I detta sammanhang erinrar departementschefen om att vårdavgifterna vid anstaltens ortopediska kliniker samt vård- och arbetshem genom Kungl. Maj:ts beslut den 21 november 1958 fr. o. m. den 1 januari 1959 höjdes från tre till fem kronor per patient och dag. Vidare höjdes fr. o. m. samma tidpunkt det belopp, som lägges till grund för ersättningarna från de kommunala sjukvårdshuvudmännen för av dem belagda vårdplatser å klinikerna, från 35 till 50 kronor.

Medicinalstyrelsen har räknat med en minskning av medelsbehovet för bidrag till bandage och proteser, då styrelsen utgått från att Göteborgsanstaltens ortopediska klinik och bandageverkstad kommer att övertagas av Göteborgs stad fr. o. m. den 1 juli 1959. Såvitt nu kan bedömas, synes det emellertid vara tveksamt om ett övertagande kan komma till stånd redan vid nämnda tidpunkt. Då det här endast gäller en fördelning av bidragskostnaderna mellan förevarande anslag och anslaget Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettavdelningar m. m., anser departementschefen sig kunna godtaga det av styrelsen för ändamålet beräknade beloppet, 2 100 000 kronor. Medelsbehovet för invalidvagnar och rullstolar beräknas till 300 000 kronor.

Svenska vanförevårdens centralkommitté bedriver f. n. genom en expertgrupp vissa utredningar rörande förbättringar av proteser och stödjebandage. Utredningarna förutsätter medverkan av bl. a. en heltidsanställd civilingenjör. För att möjliggöra att de pågående utredningarna fullföljes förordar departementschefen, att nuvarande bidragsbelopp för nästa budgetår uppräknas med 10 000 kronor till 30 000 kronor. Sedan nämnda utredningsarbete slutförts, anses bidragsbeloppet böra omprövas. Bidraget till kommitténs tekniska verksamhet bör uppföras med oförändrat 35 000 kronor.

Departementschefen förordar, att bidrag lämnas till ombyggnad av de inom klinikbyggnaden befintliga hissarna vid vanförestalten i Göteborg. Departementschefen har emellertid för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t, att ett belopp av i runt tal 50 000 kronor upptages för ändamålet i anstaltens utgiftsstat för budgetåret 1959/60. Särskild medelsanvisning för nästa budgetår erfordras därför icke.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår beräknas alltså till i runt tal 8 800 000 kronor, vilket innebär en minskning med 300 000 kronor.

Vid vanförestalterna och Eugeniahemmet tillämpas bestämmelserna i statens allmänna avlöningsreglemente jämte därtill hörande författningar beträffande ett stort antal befattningshavare. Dessa är emellertid ej författningsmässigt inordnade under avlöningsreglementet. Då vissa skäl synes tala för att så sker, torde frågan få närmare undersökas.

Vad beträffar nu föreliggande förslag till tjänster m. m. tillstyrker departementschefen, att vaktmästartjänsten vid *Norrbackainstitutet* extraordinarie sättes. Förslaget att inrätta en bandagisttjänst i Ae 16 vid *vanförestalten i Göteborg* anser departementschefen sig icke kunna biträda men förordar, att ett belopp för anställande av extra arbetskraft beräknas i anstaltens avlöningsstat för budgetåret 1959/60.

Genom beslut den 30 juni 1958 har Kungl. Maj:t uppdragit åt särskild utredningsman att företaga vissa organisationsundersökningar vid vanförestalterna och Eugeniahemmet i anslutning till beslutad arbetstidsförkortning. Utredningen väntas bli färdigställd i början av år 1959. Därest riksdagen ej uttalar erinran häremot, föreslås det få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva inrättande av de tjänster, som oundgängligen erfordras för ändamålet och som ej omfattas av det av 1958 års riksdag under motsvarande anslagspunkt lämnade bemyndigandet.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till vanförestalter m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 8 800 000 kronor.

87:o) *Bidrag till resor för vanföra m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, s. 276 och 277), vilket innebär en höjning av anslaget med 10 000 kronor, hemställer *utskottet*,

att riksdagen må till *Bidrag till resor för vanföra m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

88:o) *Bidrag till Eugeniahemmet.* Kungl. Maj:t har (punkt 92, s. 277—281) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 500 000 kronor.

Driftunderskottet å verksamheten vid Eugeniahemmet har i den för budgetåret 1958/59 fastställda inkomst- och utgiftsstaten beräknats till 1 340 300 kronor. I detta sammanhang erinras om att vårdavgifterna vid sjukavdelningen och arbetshemmet genom Kungl. Maj:ts beslut den 21 november

1958 fr. o. m. den 1 januari 1959 höjts från tre till fem kronor per patient och dag. Vidare höjdes fr. o. m. samma tidpunkt det belopp, som lägges till grund för ersättningarna från de kommunala huvudmännen för av dem belagda vårdplatser å sjukavdelningen, från 35 till 50 kronor. Till fasta bidrag vid sjukavdelningen samt till stödjebandage och proteser beräknas 28 000 resp. 225 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet uppskattas till i runt tal 1 600 000 kronor.

Departementschefen förordar att nuvarande två läkararvoden å tillhopa 24 000 kronor utbytes mot en underläkartjänst. Denna anses tills vidare böra placeras i Ag 23. Vidare tillstyrkes, att hemmets sjukavdelning tillföres en lekterapeut i Ae 8. En sjukgymnasttjänst (A 10/12) vid sjukavdelningen och tre vårdarinnetjänster vid skolinternatet föreslås extraordinariesatta.

I detta sammanhang anmäler departementschefen, att styrelsen för sällskapet Eugeniahemmet i skrivelse den 3 juni 1958 hemställt om bidrag med 125 000 kronor till dels smärre förbättringsarbeten inom det s. k. Gamla hemmet, och dels inredande av en vårdavdelning i en befintlig verkstadsbyggnad. Med överlämnande av framställningen har medicinalstyrelsen endast tillstyrkt, att ett belopp av 15 000 kronor anvisas för förbättringsarbetena i Gamla hemmet. För egen del erinrar departementschefen om att inom medicinalstyrelsen pågår utredning rörande organisationen av vården av normalbegåvade spastiska barn. Utredningen väntas bli färdigställd under loppet av år 1959. Vid sådant förhållande torde — även om den av hemmets styrelse gjorda framställningen i och för sig synes välgrundad — medelsanvisning ej böra ifrågakomma i vidare mån än medicinalstyrelsen föreslagit. Då här avsedda kostnader huvudsakligen avser fastighetsunderhåll i mindre omfattning, synes desamma böra belasta hemmets driftutgifter. Ett belopp av 15 000 kronor bör således upptagas i den utgiftsstat, som kommer att fastställas av Kungl. Maj:t för budgetåret 1959/60. Vid bifall till vad nu förordats kan det för innevarande budgetår uppförda reservationsanslaget till Bidrag till ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet utgå ur riksstaten.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot att för förbättringsarbeten i Gamla hemmet erforderligt belopp upptages i den utgiftsstat, som av Kungl. Maj:t fastställs för budgetåret 1959/60. I sammanhanget förutsätter utskottet, att den besparing som må uppkomma å anslaget till Bidrag till ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet, sedan räkningarna å hittills levererad utrustning likviderats, överföres till budgetutjämningsfonden.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

89:o) **Bidrag till stödjobandage och proteser vid ortopediska lasarett-avdelningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 281 och 282), vilket innebär en med 600 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till stödjobandage och proteser vid ortopediska lasarett-avdelningar m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 400 000 kronor.

90:o) **Bidrag till anskaffande av hörapparater.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, s. 282 och 283), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 150 000 kronor med hänsyn till belastningen under de båda senaste budgetåren, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anskaffande av hörapparater* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

91:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, s. 283) samt under erinran, att anslaget i gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

92:o) **Statens institut för folkhälsan: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 96, s. 284—300) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens institut för folkhälsan, som föranledes av vad departementschefen föreslagit, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens institut för folkhälsan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Statens institut för folkhälsan: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 330 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 260 000 kronor.

I propositionen nr 83/1958 framlades på grundval av folkhälsoinstitutsutredningens betänkande och därefter verkställd överarbetning förslag till organisation av statens institut för folkhälsan. Departementschefen framhöll därvid bl. a., att under överarbetningen framkomna erfarenheter och förslag borde kunna tjäna som grundval vid den upprustning av institutets personella och lokala resurser, som han i och för sig ansåg det angeläget

att genomföra. Inrättandet av nya tjänster borde emellertid ske först efter ytterligare prövning av behovet och i den takt resurserna medgav. För budgetåret 1958/59 föreslogs bl. a. inrättandet av vissa särskilt angelägna tjänster för yrkeshygieniska avdelningen.

Innan departementschefen övergår till av institutets styrelse framställda yrkanden för budgetåret 1959/60 upptager han till behandling frågan om det organisatoriska sambandet mellan karolinska institutet och folkhälsoinstitutet. I förenämnda proposition uttalades, att denna fråga borde närmare utredas. Sedermera har uppdragits åt särskild utredningsman att undersöka, huruvida den nuvarande anordningen bör bibehållas. Utredningsmannen har nu inkommit med förslag i ämnet.

Den ifrågasatt samordningen innebär att folkhälsoinstitutet fungerar som karolinska institutets hygieniska institution, varjämte professor i hälsovårdslära (hygien) vid sistnämnda institution skall vara föreståndare för en av folkhälsoinstitutets avdelningar, i regel allmänhygieniska avdelningen. Anordningen har både vid tillkomsten och senare ansetts innebära fördelar för båda instituten. Å ena sidan skulle undervisning och forskning i ämnet hygien främjas genom kontakten med de praktiska uppgifterna vid folkhälsoinstitutet. Å andra sidan borde forskningsarbetet vid sistnämnda institut stimuleras genom kontakten med den teoretiska forskningsinstitutionen. Därjämte skulle forskningen kunna samordnas så att dubbelarbete undveks. De personella och materiella resurserna vid de båda institutionerna kunde vidare utnyttjas gemensamt, varigenom anordningen bleve fördelaktig även ur ekonomiska synpunkter.

Emellertid har under folkhälsoinstitutsutredningens arbete och eljest en hel del kritik riktats mot den nämnda organisationen. Uppgifterna vid hygieninstitutionen och det praktiskt-vetenskapliga institutet har ansetts vara alltför olika till sin natur för att anordningen i längden skulle vara tillfredsställande. Undervisningen i hygien för de blivande läkarna har förmodats ligga på ett annat plan än den mera praktiskt inriktade undervisningen vid folkhälsoinstitutet. Vidare har den sammanlagda arbetsbördan för professor i hygien syntts vara alltför stor i hans egenskap av föreståndare både för hygieniska institutionen och för allmänhygieniska avdelningen.

Såsom utredningsmannen funnit torde emellertid den metodik, som användes i arbetet vid hygieninstitutionen och den som användes vid lösandet av uppgifterna vid allmänhygieniska avdelningen icke skilja sig så mycket från varandra att man fördenskull bör upphäva samordningen. I de praktiskt-vetenskapliga undersökningarna vid nämnda avdelning ingår ofta ett omfattande forskningsarbete, vars metoder inte synes skilja sig principiellt från den teoretiska forskningens. Undervisningen av färdiga läkare i tjänsteläkar- och ämbetsläkarkurserna torde icke heller ligga på ett lägre plan än undervisningen i hygien för medicine kandidater. Beträffande övrig undervisning vid allmänhygieniska avdelningen har densamma icke till någon

del avsetts skola åligga professorn i hygien. I likhet med utredningsmannen anser departementschefen därför, att det väsentliga problemet ligger i att den sammanlagda arbetsbördan för avdelningsföreståndaren och professorn visat sig vara för stor för att han på ett tillfredsställande sätt skall hinna sköta båda dessa krävande uppgifter.

För att lösa svårigheterna föreslår utredningsmannen, att avdelningsföreståndaren och professorn avlastas en del arbetsuppgifter vid såväl allmänhygieniska avdelningen som hygieninstitutionen. Vid nämnda avdelning bör sålunda inrättas en tjänst som biträdande avdelningsföreståndare. Innehavaren av denna tjänst skall övertaga och självständigt svara för större delen av de utifrån kommande utredningsuppdragen. Vidare föreslås, att professorn befrias från en stor del av undervisningen i hygien. Även i fråga om den formella anknytningen mellan de båda instituten bör vissa modifikationer göras. Genom de föreslagna organisationsändringarna kan man enligt utredningsmannen eliminera nackdelarna men behålla fördelarna med samordningen. Alternativet att helt upphäva sambandet skulle bl. a. innebära stora kostnader för nyinvesteringar i lokaler och apparatur m. m.

Utredningsmannens förslag har tillstyrkts av samtliga remissmyndigheter. För egen del anser departementschefen fördelarna av en fortsatt samordning av verksamheten vid folkhälsoinstitutet och hygieniska institutionen uppenbara såväl för att främja utvecklingen och samarbetet rörande de olika uppgifterna inom hygienens område som av ekonomiska skäl. Man bör därför i första hand vidtaga åtgärder för att komma till rätta med de brister som otvivelaktigt vidlåder den nuvarande organisationen. Genom det framlagda förslaget synes man uppnå, att större delen av undersökningsuppdragen samordnas under ledning av en för ändamålet heltidsanställd kvalificerad befattningshavare. Kontakten med den rent teoretiska forskningen uppehålls genom avdelningsföreståndaren, som också får mera tid för forskningen och den långsiktiga planeringen av arbetet på avdelningen. På grund av nämnda omständigheter tillstyrkes, att en tjänst som biträdande avdelningsföreståndare inrättas vid allmänhygieniska avdelningen. Med hänsyn till svårigheterna att nu bedöma arbetsuppgifternas art och omfattning samt i avbidan på en lösning av frågan om minskning av undervisningskyldigheten för professorn anses tjänsten tills vidare böra placeras i Ae 26. Tjänsten som laborator och överlärare i Ao 26 bör föras på övergångsstat. Frågan om avlastning i professors undervisningskyldighet anses böra prövas inom ecklesiastikdepartementet.

Departementschefen tillstyrker, att en laboratoriebiträdestjänst i Ae 7 inrättas vid allmänhygieniska avdelningen. Genom fortsatt delegering av rutinundersökningar från vattenlaboratoriet till andra laboratorier kan 5 laboratoriebiträdestjänster indragas, vilket medför en besparing av omkring 50 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmä-

lan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anses tre ekonomibiträden vid resp. allmänhygieniska, födoämneshygieniska och vitaminavdelningen böra uppflyttas till förste biträde i Ae 5 samt en expeditionsvakt i Ao 7 uppflyttas till förste expeditionsvakt i Ao 8.

Under anslagsposten till avlöningar till speciallärare, experter och tillfälliga biträden bör för anordnande av en två månaders fortbildningskurs för hälsovårdsinspektörer anvisas 5 500 kronor. Vidare beräknas för vissa reseersättningar ett med 1 500 kronor till 3 000 kronor förhöjt belopp.

I förevarande sammanhang anmäler departementschefen att Kungl. Maj:t genom beslut den 29 augusti 1958 bemyndigat institutet att utföra vissa undersökningar i anledning av den explosionsolycka, som inträffade i Moheda den 23 juli 1958. Härvid har föreskrivits, att kostnaderna för undersökningarna skall bestridas från institutets avlönings- och omkostnadsanslag. Kungl. Maj:t förklarade sig vilja framdeles meddela beslut om de överskridanden av ifrågakommande anslagsposter, som kunde visa sig oundgängligen erforderliga. Ersättningar till deltagarna i undersökningarna för förlorad arbetsinkomst förutsattes skola utgå endast i undantagsfall. Då medel för ändamålet icke fanns tillgängliga, föreskrev Kungl. Maj:t den 9 oktober 1958, att kostnader härför tills vidare skulle bestridas från den i omkostnadsstaten för institutet upptagna delposten till diverse utgifter. Därest riksdagen ej har någon erinran häremot föreslås, att ifrågavarande kostnader får slutligt bestridas från nämnda delpost.

Vad i det föregående föreslagits föranleder en ökning av medelsanvisningen för budgetåret 1959/60 med 7 000 kronor. Den automatiska utgiftstegringen för löneklassuppflyttningar och kompensation för höjda folkpensionsavgifter medför ett ökat medelsbehov med omkring 63 000 kronor. På grund härav uppräknas anslaget med 70 000 kronor och upptages således till 3 330 000 kronor.

Utskottet. Riksdagen har föregående år på grundval av i propositionen 83/1958 framlagda förslag tagit ställning till organisationen av statens institut för folkhälsan och därvid anslutit sig till departementschefens uppfattning, att den allmänna ramen för verksamheten i huvudsak skulle förbli oförändrad.

Såsom departementschefen förutsatt i förenämnda proposition har frågan om det organisatoriska sambandet mellan karolinska institutet och folkhälsoinstitutet nu varit föremål för närmare utredning. Departementschefen föreslår i anslutning till utredningens förslag, att den gällande samordningen, vilken består i att folkhälsoinstitutet tjänstgör som karolinska institutets hygieniska institution och att professorn i hälsovårdslära vid sistnämnda institut förestår en av folkhälsoinstitutets avdelningar, med vissa formella jämkningar bibehålles även i fortsättningen. Härtill kan utskottet ansluta sig. Utskottet tillstyrker även, att avdelningsföreståndaren erhåller erforder-

derlig lättnad i arbetsbördan på sätt departementschefen föreslagit. Utskottet ifrågasätter i sammanhanget, om icke erfarenheterna av den arbetsfördelning, som nu föreslås genomförd, bör avvaktas under någon tid, innan frågan om en avlastning av vederbörande befattningshavares undervisningskyldighet ytterligare aktualiseras.

Utskottet har i sitt föregående år avgivna utlåtande nr B 42 ägnat särskild uppmärksamhet åt institutets taxefråga och därvid bl. a. framhållit vikten av en tillfredsställande lösning av denna. Enligt vad utskottet inhämtat har styrelsen för institutet numera fastställt ny taxa att gälla provisoriskt fr. o. m. den 1 december 1958 intill dess en definitiv sådan kan fastställas på grundval av den tidskrivning, som föreslagits av statens sakrevision och som nu närmare överväges inom institutet. Taxehöjningarna är varierande men kan i genomsnitt uppskattas till 50 procent. De vidtagna och planerade åtgärderna torde komma att bidra till en förbättring av den ofördelaktiga relationen mellan inkomster och utgifter för institutets verksamhet.

Utskottet, som i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmälda förslag i fråga om tjänsteförändringar, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag jämväl under denna punkt hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens institut för folkhälsan, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för folkhälsan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	422 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	13 000
3. Avlöningar till speciallärare, experter och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	263 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 200 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	414 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	18 000

Summa kronor 3 330 000;

c) till *Statens institut för folkhälsan*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 330 000 kronor.

93:o) **Statens institut för folkhälsan: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97, s. 300—302), vilket innebär en med 35 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens institut för folkhälsan: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 783 000 kronor.

94:o) **Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 302—304), vilket innebär ökad medelsanvisning med 1 000 kronor för höjning av arvodet till biträdande överläraren och för anordnande av en kurs i narkosgivning samt med 600 kronor för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	61 000
2. Arvoden till biträdande överlärare och tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	26 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	22 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 700
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	600
	Summa kronor 124 000;

b) till *Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 124 000 kronor.

95:o) **Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99, s. 304 och 305), vilket innebär en minskning av anslaget med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 179 000 kronor.

96:o) **Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 100, s. 305—310) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Göte-

borg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 104 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 100 000 kronor.

Barnmorskeläroanstaltens styrelse har hemställt, att medel anvisas för anordnande av ytterligare en barnmorskekurs vid läroanstalten under nästa budgetår. Av medicinalstyrelsens yttrande häröver framgår, att antalet vakanser på barnmorsketjänster är högt samt att avgången från barnmorskeyrket är påfallande stor. Orsaken till att i synnerhet de gifta barnmorskorna i så stor utsträckning övergår till annan tjänst eller helt lämnar sin yrkesverksamhet torde enligt medicinalstyrelsen främst ligga i barnmorskornas ansträngande tjänstgöringsförhållanden.

För egen del erinrar departementschefen om att de svårigheter som yppat sig i fråga om barnmorskorna synes vara desamma, som redan tidigare konstaterats beträffande sjuksköterskorna. För att försöka minska sjuksköterskebristen genom att förmå de gifta sjuksköterskorna att stanna kvar i eller återgå till yrket har man börjat införa deltidstjänstgöring och ändrade arbetstider. Vidare har Kungl. Maj:t uppdragit åt medicinalstyrelsen att utreda frågan om inrättande av en reservkår av sjuksköterskor, som skulle kunna rycka in vid vakanser. Denna utredning kommer således att omfatta jämväl de barnmorskor, som även är sjuksköterskor, men enligt departementschefens mening bör utredningen avse även andra barnmorskor.

Även i övrigt bör alla åtgärder som är möjliga — t. ex. i fråga om tjänstgöringsförhållandena — vidtagas för att stimulera barnmorskorna att kvarstå i eller återgå till aktiv tjänst. Ifrågavarande åtgärder synes — liksom beträffande sjuksköterskekåren — utgöra frågor av den art, att de måste upptagas vid förhandlingar mellan vederbörande organisationer och sjukvårdens huvudmän. I avvaktan på resultatet härav och av den förenämnda utredningen finner departementschefen sig icke kunna tillstyrka förslaget om anordnande av en extra barnmorskekurs i Göteborg under nästa budgetår. Beaktas bör även att kursen i Göteborg, som tidigare icke varit fullbelagd, numera har fullt antal elever.

Under anslagsposten till arvoden åt tillfälliga lärare beräknas för undervisning i narkosgivning en ökning med 350 eller avrundat 400 kronor.

Den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter medför ett ökat medelsbehov med omkring 3 600 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (400 + 3 600) 4 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	75 000
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	9 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	6 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	600

Summa kronor 104 000;

b) till *Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 104 000 kronor.

97:o) **Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, s. 311 och 312), vilket innebär att maxibeloppet för stipendier åt elever höjes från 200 till 300 kronor i likhet med vad som gäller vid läroanstalten i Stockholm och i fråga om anslagsberäkningen en med 3 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 87 000 kronor.

98:o) **Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, s. 312—315), vilket innebär ökad medelsanvisning med 2 000 kronor för anställande av tillfällig skrivhjälp och med 8 500 kronor för utgifter av automatisk natur, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	79 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 500

3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	54 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	193 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	43 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 000
	Summa kronor 375 000;

b) till *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 375 000 kronor.

99:o) *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 315—317), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm*: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 113 000 kronor.

100:o) *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg*: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 317 och 318), vilket innebär att en instruktionsskötersketjänst i Ae 12/14 inrättas och att en instruktionsskötersketjänst överföres på ordinarie stat samt i fråga om anslagsberäkningen en med 10 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens sjuksköterskeskola i Göteborg, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	33 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 000
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	49 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	112 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 000
	Summa kronor 221 000;

c) till *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 221 000 kronor.

101:o) *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 319 och 320), vilket innebär en ökning av anslaget med 40 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 219 000 kronor.

102:o) *Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor*. Kungl. Maj:t har (punkt 106, s. 320—323) föreslagit riksdagen att till *Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 16 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 18 000 kronor.

Enligt kungörelsen angående stipendier till elever vid av staten godkända sjuksköterskeskolor (SFS nr 380/1940) utgår stipendium med belopp motsvarande halva den elevavgift, som eleven erlägger till vederbörande sjuksköterskeskola, dock med högst 250 kronor, under villkor att skolan medger nedsättning i avgiften med motsvarande belopp. Från villkoret har Kungl. Maj:t möjlighet att medge dispens.

Vid de flesta sjuksköterskeskolor är numera undervisningen helt kostnadsfri. Då behovet av ifrågavarande stipendier således syntes ha i hög grad minskat, uppdrog Kungl. Maj:t åt medicinalstyrelsen att utreda, huruvida icke stipendiegivningen kunde upphöra.

I den verkställda utredningen framhåller nu medicinalstyrelsen, att antalet sjuksköterskeskolor, som uttager elevavgift, med all sannolikhet kommer att minska till två, nämligen Sophiahemmets och Svenska röda korsets sjuksköterskeskolor i Stockholm. Ett slopande av stipendierna skulle enligt styrelsen innebära, att ett väsentligt antal elever vid dessa skolor skulle gå miste om möjligheterna att bli befriade från kursavgift eller del därav. Någon möjlighet för dessa privata skolor att slopa elevavgiften finns ej. Medicinalstyrelsen föreslår därför, att stipendiegivningen bibehålles men att nuvarande bestämmelser upphäves och att i stället vissa bestämda belopp ställes till de båda skolornas förfogande för stipendier om högst 300 kronor, avsedda att användas för att medge befrielse från eller nedsättning i elevavgift.

För egen del finner departementschefen de skäl som medicinalstyrelsen anfört för en fortsatt stipendiegivning tungt vägande och förordar därför,

att densamma bibehålles för att möjliggöra befrielse från eller nedsättning av elevavgiften för elever vid de skolor som fortfarande uttager sådan avgift. Till dessa torde i varje fall under nästa budgetår höra också sjuksköterskeskolan i Uppsala. Departementschefen kan emellertid icke ansluta sig till medicinalstyrelsens uppfattning, att de nuvarande bestämmelserna bör helt upphävas. Däremot finner han lämpligt, att gällande villkor om en mot stipendiets storlek svarande nedsättning i kursavgiften borttages. Föreskrivet maximibelopp för stipendium, 250 kronor, bör däremot bibehållas.

Med hänsyn till reservationen å anslaget föreslås detsamma för nästa budgetår uppfört med 16 000 kronor.

Utskottet finner motiverat, att stipendiegivning får förekomma även i fortsättningen vid det fåtal skolor, som alltjämt uttager elevavgifter.

Då utskottet ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 16 000 kronor.

103:o) **Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 107, s. 323—325) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 235 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1958 fastställt stadga för statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor (SFS 1958:400). Vidare har Kungl. Maj:t den 12 december 1958 utsett styrelse för institutet. Under mellantiden har medicinalstyrelsen fungerat som styrelse för verksamheten.

Utbildningen vid institutet torde under nästa budgetår få bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande riktlinjer. Den bör sålunda omfatta en lärarkurs, en husmoderskurs och fyra avdelningssköterskekurser. Vidare bör en förlängd avdelningssköterskekurs för utbildning av husmödrar vid mindre sjukvårdsanstalter försöksvis anordnas även under nästa budgetår. Då behovet av instruktionssköterskor är stort, förordar departementschefen, att — liksom under innevarande budgetår — medel beräknas för täckande av hälften av kostnaderna för en extra lärarkurs med början våren 1960.

I anslutning till vad departementschefen anfört under avlöningsanslaget till statens sjuksköterskeskola i Göteborg anses den kurs i narkosgivning, som hittills hållits vid skolan, i fortsättningen böra anordnas av institutet. Härför erforderligt belopp om 9 900 kronor — avseende timplärlararvoden — bör därför anvisas under förevarande anslag. För timplärlararvoden i övrigt beräknas oförändrat belopp.

För kompensation för höjda folkpensionsavgifter och för höjning av rörligt tillägg bör medelsanvisningen ökas med 5 000 kronor. På grund av det anförda bör anslaget uppräknas med 14 900 eller avrundat 15 000 kronor. Anslaget föreslås benämnt Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor: Avlöningar.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 400
2. Arvoden åt tillfälliga lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	80 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	143 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 000

Summa kronor 250 000;

b) till *Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

104:o) *Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, s. 325 och 326), vilket innebär att anslaget i fortsättningen bör benämnas *Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor*: *Omkostnader* och en uppräknning av detsamma med 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

105:o) **Specialutbildning av barnsjuksköterskor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 326 och 327), vilket innebär en ökning av anslaget med 1 000 kronor för vissa reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Specialutbildning av barnsjuksköterskor* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 53 000 kronor.

106:o) **Utbildningskurser i arbetsterapi.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 327 och 328), vilket innebär anordnande av en kurs i sysselsättnings- och arbetsterapi för personal inom sinnessjukvården även under nästa budgetår och oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbildningskurser i arbetsterapi* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 26 000 kronor.

107:o) **Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111, s. 328 och 329), vilket innebär en ökning av anslaget med 600 000 kronor med hänsyn till det ökade antalet distriktsköterskor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till avlöningar åt distriktsköterskor m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 000 kronor.

108:o) **Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 329 och 330), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 400 000 kronor.

109:o) **Understödjande av dispensärverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 330 och 331), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understödjande av dispensärverksamhet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

110:o) **Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 114, s. 331—334) föreslagit riksdagen att till Allmän

skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 530 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 635 000 kronor.

Tuberkulosen, som förr räknades som en av våra svåraste folksjukdomar, har under senare tid visat en glädjande stark tillbakagång. Under den senaste tioårsperioden har sålunda dödligheten sjunkit med inte mindre än 75 procent. Den genomsnittliga vårdtiden har förkortats betydligt och uppgår i dag till drygt tre månader. Sjukligheten har däremot sjunkit med endast 20 procent. Till framgången i kampen mot sjukdomen har de nya behandlingsmetoderna och skärmbildsundersökningarna verksamt bidragit. Genom undersökningarna har långt flera fall än eljest skulle ha skett kunnat erhålla vård och behandling på ett tidigt stadium.

Vid den andra skärmbildsundersökning av befolkningen, som nu håller på att genomföras i enlighet med statsmakternas beslut år 1954, har ett betydande antal nya sjukdomsfall upptäckts. En viss minskning beträffande antalet upptäckta tuberkulosfall har dock skett i jämförelse med den första genomgången. Å andra sidan har, särskilt sedan sidobilder införts, allt flera andra allvarliga sjukdomar kunnat upptäckas. Totalantalet nyupptäckta sjukdomsfall håller sig därför på en tämligen konstant nivå.

Med hänsyn till det anförda anser departementschefen att de allmänna skärmbildsundersökningarna bör bedrivas i oförändrad omfattning.

Allmänna skärmbildsundersökningar avses under nästa budgetår äga rum inom Stockholms stad samt inom Östergötlands, Norrbottens, Kopparbergs, Örebro och Skaraborgs län. För dessa undersökningar samt för förekommande undersökningar av patienter vid sinnessjukhusen och av värnpliktiga räknar departementschefen med 13 eller oförändrat antal patruller.

De av medicinalstyrelsen angivna försöken med undersökningar utan sjukvårdsbiträden har utfallit väl, och den planerade rationaliseringen av verksamheten kan därför genomföras redan under innevarande budgetår. Härigenom torde samtliga sjukvårdsbiträden kunna indragas utom två som erfordras för särskilda uppgifter. För 13 patruller skulle i enlighet med medicinalstyrelsens beräkningsgrunder i övrigt, mot vilka departementschefen inte har någon erinran, erfordras en medelsanvisning av omkring 530 000 kronor, innebärande en minskning med 105 000 kronor. Från huvudmännen inflytande bidrag anses liksom hittills böra redovisas under anslaget i form av särskilda uppbördsmedel.

Utskottet har under punkten 30 tillstyrkt, att medel anvisas under anslaget till Statens sinnessjukhus: Omkostnader för inköp av en för undersökning av patienter vid sinnessjukhusen avsedd skärmbildsapparat. Mot departementschefens förslag i förevarande sammanhang, att verksamheten

8 — *Bihang till riksdagens protokoll 1959. 6 saml. Nr 11*

under nästkommande budgetår skall bedrivas med oförändrat antal patruller, har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 530 000 kronor.

111:o) **Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115, s. 334—336), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 14 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för medicinalstyrelsens skärmbildscentral, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Stat	
<i>Avlöningar</i>	
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	407 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	63 800
3. Kompensation för höjda folkpensions- avgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000
	473 800
<i>Omkostnader</i>	26 200
	Summa kronor 500 000;

b) till *Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

112:o) **Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 116, s. 336 och 337) samt under erinran, att för ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 225 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

113:o) **Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117, s. 337—339), vilket innebär en ökning av anslaget med 600 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 6 600 000 kronor.

114:o) **Läkemedel åt vissa kvinnor och barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118, s. 339 och 340), vilket innebär en med 100 000 kronor ökad medelsanvisning med hänsyn till den genom mödravårdens intensifiering alltjämt ökande besöksfrekvensen vid mottagningarna inom den förebyggande mödra- och barnavården, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läkemedel åt vissa kvinnor och barn* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

115:o) **Abortförebyggande åtgärder.** Kungl. Maj:t har (punkt 119, s. 340—342) föreslagit riksdagen att till Abortförebyggande åtgärder för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 315 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 284 000 kronor.

1955 års familjerådgivningskommittés betänkande med förslag till omorganisation av de nuvarande rådgivningsbyråerna för abortförebyggande verksamhet till familjerådgivningsbyråer har remissbehandlats och är f. n. föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Därest förslag i ämnet kommer att föreläggas årets riksdag, kan detsamma förväntas träda i tillämpning tidigast den 1 januari 1960. Medelsanvisningen under förevarande anslag — som för nästa budgetår avser verksamheten under år 1959 — synes på grund härav böra uppskattas med utgångspunkt från nu gällande beräkningsgrunder.

Verksamheten har under år 1957 bedrivits vid 15 rådgivningsbyråer mot 13 under 1956. Medicinalstyrelsen har vidare godkänt två nya byråer, varav hittills en trätt i verksamhet. Härutöver räknar styrelsen med tillkomsten av ytterligare en byrå. Samtliga dessa byråer torde emellertid ej vara i verksamhet hela året. Med hänsyn härtill beräknar departementschefen för anordnande och upprätthållande av verksamheten 155 000 kronor, vilket innebär en ökning med 15 100 kronor.

För tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöker kurator, tillstyrkes ett med 10 000 kronor till 120 000 kronor förhöjt belopp.

För ersättning till vissa laboratorier för utförande av biologiska gravidi-

tetsreaktioner avsett belopp anses böra höjas med 6 000 kronor till 40 000 kronor.

Posten till preventivrådgivning för män anses kunna utgå.

I enlighet med det anförda ökas anslaget med 31 000 kronor.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Abortförebyggande åtgärder* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 315 000 kronor.

116:o) Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl. Kungl. Maj:t har (punkt 120, s. 342—345) föreslagit riksdagen att till Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl. för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 490 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

Medicinalstyrelsen har föreslagit, att den tjänstgöringsskyldighet inom folktandvården som åvilar stipendiat skall — med ändring av vad som f. n. tillämpas — kunna fullgöras under kortare daglig tjänstgöringstid än heltid. Förslag i denna riktning har tidigare avvisats, emedan deltids-tjänstgöring i princip ej ansetts kunna godtagas inom folktandvården. I 1957 års folktandvårdssakkunnigas uppdrag ingår emellertid bl. a. att till förnyad förutsättningslös prövning upptaga även frågan om att inrätta avkortade heltidstjänster och fasta deltids-tjänster. De sakkunniga har tillstyrkt medicinalstyrelsens nu framlagda förslag.

För egen del är departementschefen — i avbidan på de sakkunnigas förslag i ämnet — ej beredd att nu taga slutlig ståndpunkt till medicinalstyrelsens förslag om tillgodoräknande som stipendietjänstgöring av deltidanställning inom folktandvården. På grund av de speciella förhållandena vid de odontologiska undervisningsanstalterna förordar departementschefen emellertid, att avkortad tjänstgöring för tandläkarpersonal, knuten till sådan undervisningsanstalt, tills vidare skall i vissa fall få tillgodoräknas som stipendietjänstgöring. Det understrykes, att den sammanlagda tjänstgöringstiden för varje stipendium skall motsvara heltidstjänstgöring under minst ett år. I likhet med 1957 års folktandvårdssakkunniga förutsattes vidare, att endast sådan tid som ägnas till folktandvård direkt hänförlig tandvård får tillgodoräknas. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de ytterligare föreskrifter i ämnet, som må finnas erforderliga.

Departementschefen förordar, att medel beräknas för 250 stipendier om 2 000 kronor. För den händelse antalet ansökningar om stipendier för

läsåret 1959/60 kommer att överstiga 250, bör dock hinder icke möta för Kungl. Maj:t att medgiva utdelande av det ytterligare antal stipendier, som må bliva erforderligt. Då återbetalning av beviljade stipendiebelopp regelmässigt synes förekomma i viss utsträckning, anses anslaget för nästa budgetår i enlighet med styrelsens förslag kunna upptagas med oförändrat belopp, 490 000 kronor.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Stipendier för blivande distrikts- tandläkare m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 490 000 kronor.

117:o) **Bidrag till driften av folktandvården.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121, s. 345 och 346), vilket innebär en med 100 000 kronor minskad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av folktandvården* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 10 200 000 kronor.

118:o) **Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 122, s. 346 och 347), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

119:o) **Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123, s. 347 och 348), vilket innebär anordnande även under nästa budgetår av en utbildningskurs enligt f. n. gällande riktlinjer samt oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 kronor.

120:o) **Yrkesmedicinska centralen.** Kungl. Maj:t har (punkt 124, s. 348—355) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för yrkesmedicinska centralen, dels godkänna

av departementschefen förordad stat för yrkesmedicinska centralen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Yrkesmedicinska centralen för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 217 000 kronor.

För detta ändamål har under förslagsanslaget till Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område för innevarande budgetår anvisats 190 000 kronor.

Yrkesmedicinska centralen tillkom år 1947 genom en ombildning av den dåvarande gengaskliniken vid karolinska sjukhuset. Syftet med inrättandet av centralen var att ge yrkeshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan stödet av en centralt bedriven yrkesmedicinsk poliklinik med speciella vårdresurser. Till centralens förfogande skulle stå de sex vårdplatser vid sjukhusets medicinska avdelning, vilka hittills reserverats för gengaskliniken. Verksamheten skulle till en början ha karaktären av försöksverksamhet.

Förslag har tidigare väckts av medicinalstyrelsen om att centralen skulle få en mera definitiv organisation. Detta har emellertid avvisats bl. a. på grund av att ett ställningstagande till en sådan organisation ansetts böra anstå i avvaktan på en prövning av folkhälsoinstitutsutredningens förslag, vilket kunde väntas komma att påverka avgränsningen av centralens arbetsområde i förhållande till institutet. I propositionen nr 83/1958 angående organisationen av statens institut för folkhälsan m. m. uttalade departementschefen emellertid, att institutets arbetsuppgifter borde bibehållas i stort sett oförändrade. Vidare framhölls, att en yrkesmedicinsk central skulle vara värdefull även i fortsättningen såsom komplement till yrkeshygieniska avdelningens verksamhet. Då en sådan central borde anslutas till ett sjukhus, syntes det i och för sig lämpligt att den även i fortsättningen förlades till karolinska sjukhuset. Innan ett beslut härom fattades, borde dock frågan om lokaler för centralen lösas. Sedermera har direktionen för sjukhuset erhållit uppdrag att söka ernå en definitiv lösning av centralens lokalfråga.

Medicinalstyrelsen har nu ånyo framlagt förslag att verksamheten vid centralen skall få en mera definitiv organisation. I yttrande häröver har direktionen tillstyrkt, att centralen såsom en särskild avdelning inordnas i sjukhusets medicinska klinik. Direktionen framhåller, att den ännu ej kunnat slutföra uppdraget rörande lokalfrågan. De nuvarande lokalerna bör dock efter vissa ändringar tills vidare kunna erbjuda tillfredsställande arbetsförhållanden för centralen under förutsättning att de ej behövs för annat ändamål.

För egen del framhåller departementschefen, att vid yrkesmedicinska centralen utförts ett betydelsefullt arbete beträffande vård och behandling av samt forskning rörande yrkessjukdomarna. Centralen har därjämte fungerat som rådgivare i yrkesmedicinska spörsmål för läkare ute i landet

och har även varit en värdefull tillgång vid undervisningen av medicine studerande. Det är enligt departementschefens mening på grund härav uppenbart att den verksamhet, som bedrivs vid centralen, bör fortsätta. Nuvarande lokaler synes kunna användas i varje fall under de närmaste åren. Med hänsyn bl. a. härtill torde centralen tills vidare böra kvarligga vid karolinska sjukhuset. En fastare organisation än f. n. bör dock genomföras och centralen därvid provisoriskt inordnas i sjukhuset. Centralen bör få använda sig av sjukhusets gemensamma anordningar, och erforderliga remisser bör kostnadsfritt kunna ske till övriga avdelningar vid sjukhuset. Verksamheten bör emellertid även i fortsättningen bedrivas huvudsakligen i enlighet med nu gällande riktlinjer och med ett särskilt anslag för ändamålet. Särskilt understrykes, att vad nu föreslagits icke innebär något definitivt ställningstagande till yrkesmedicinska centralens framtida förläggning eller organisation.

Vad personalen beträffar förordas, att de på heltid anställda befattningshavarna beredes extra ordinarie anställning. Sålunda bör nuvarande tre arvodesbefattningar som biträdande överläkare och förste underläkare utbytas mot en tjänst som överläkare i Ae 24 resp. två tjänster som förste underläkare i Ae 23. Därjämte bör två sjuksköterskor i Ag 9 resp. Ag 8, ett kanslibitråde i Ag 7 och ett ekonomibitråde i Ag 2/3 erhålla extra ordinarie anställning.

Vidare tillstyrkes, att en ny tjänst som laboratoriebiträde i högst Ae 9 inrättas och att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal uppräknas med 8 000 kronor.

Under posten till materiel och diverse omkostnader tillstyrkes en höjning med 6 000 kronor för inköp av en fotometer. För kostnader för patienters resor m. m. föreslås en ökad medelsanvisning med 5 000 kronor.

Erforderliga arbetsplatsundersökningar och vissa analyser synes med hänsyn till de ökade resurser yrkeshygieniska avdelningen vid folkhälsoinstitutet erhållit även i fortsättningen kunna utföras vid denna avdelning. Den härför avsedda anslagsposten anses därför böra bibehållas. Då centralen får möjlighet att själv utföra en del analyser, anses dock posten kunna minskas med 8 000 kronor till 10 000 kronor. Posten bör vid behov få användas även för undersökningar vid andra institutioner än folkhälsoinstitutet.

En ny post till sjukvård m. m. bör uppföras med 500 kronor.

För kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas omkring 1 000 kronor.

På grund av det anförda uppräknas anslaget med 27 000 kronor. Anslaget — som bör benämnas yrkesmedicinska centralen — bör alltså upptagas till 217 000 kronor.

Utskottet har i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 11 år 1955 i anledning av väckta motioner uttalat den uppfattningen, att den yrkesmedi-

cinska centralens verksamhetsformer klarnat i sådan grad, att tiden i princip kunde anses mogen för att ge verksamheten en mera definitiv form. Utskottet ansåg emellertid, att bl. a. folkhälsoinstitututredningens förslag borde avvaktas, innan centralens framtida organisation och verksamhetsområde fastställdes.

Sedan utredningen numera avslutats och föregående års B-riksdag uttalat, att institutets arbetsuppgifter skulle bibehållas i stort sett oförändrade, anser utskottet, att en fastare organisation av den yrkesmedicinska centralen bör genomföras. I sådant syfte tillstyrker utskottet, att den på heltid anställda personalen beredes extra ordinarie anställning och att verksamheten vid centralen organiseras på sätt i propositionen förordats. Utskottet vill emellertid framhålla, att detta icke heller från utskottets sida innebär något definitivt ställningstagande till den yrkesmedicinska centralens framtida förläggning eller organisation.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag även i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för yrkesmedicinska centralen:

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19

1 överläkare	Ae 24
2 förste underläkare	Ae 23;

b) godkänna följande stat för yrkesmedicinska centralen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	155 000	
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 000	
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 000	176 000

<i>Omkostnader</i>	41 000
--------------------	--------

<u>Summa kronor</u>	<u>217 000;</u>
---------------------	-----------------

c) till *Yrkesmedicinska centralen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 217 000 kronor.

121:o) **Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125, s. 355), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

122:o) *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126, s. 356 och 357), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

123:o) *Skyddsympning mot difteri*. Kungl. Maj:t har (punkt 127, s. 357—359) föreslagit riksdagen att till *Skyddsympning mot difteri* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 100 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har föreslagit, att gällande bestämmelser om fastställande av planer för skyddsympningen mot difteri och om maximering av ersättningen till läkare för utförande av ympningarna skall upphävas. Såsom styrelsen framhållit har planerna — sedan ympningarna allt mera förlagts till den förebyggande barnavårdens och skolhälsovårdens organ — förlorat sin praktiska betydelse och synes numera endast utgöra onödig belastning för vederbörande läkare. Skulle behov av mera omfattande ympningar uppkomma, har medicinalstyrelsen möjlighet att utfärda härför erforderliga föreskrifter. Departementschefen tillstyrker därför, att ifrågasvarande bestämmelser upphävas.

Beträffande ersättningsbestämmelserna kan såsom statskontoret påpekat alltjämt skäl i och för sig anföras för att en högsta dagersättning borde tillämpas. Emellertid synes maximeringsbestämmelserna träda i funktion i mycket få fall. Vidare erinras om att vid de organiserade skyddsympningarna mot polio icke tillämpas någon maximering av ersättningarna. Uppenbart är också att tillämpningen av nämnda bestämmelser förorsakar de berörda läkarna och medicinalstyrelsen ett tidsödande arbete. Med hänsyn till angivna omständigheter finner departementschefen därför lämpligt att bestämmelserna upphävas.

Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till 120 000 kronor, innebärande en ökning med 20 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, med hänsyn till den förenkling i administrativt hänseende som departementschefens förslag innebär, att förenämnda bestämmelser rörande skyddsympningen upphävas.

Då även anslagsberäkningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skyddsympning mot difteri* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

124:o) **Skyddsympning mot polio.** Kungl. Maj:t har (punkt 128, s. 360—363) föreslagit riksdagen att till *Skyddsympning mot polio* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 000 000 kronor.

Under våren 1958 har inte fullt 300 000 skolbarn och omkring 60 000 förskolebarn skyddsympats mot polio. Anslutningen bland skolbarnen uppgår till cirka 84 procent och bland förskolebarnen till cirka 61 procent. En tredje injektion till dessa barn kommer att ges under början av innevarande år. Antalet hittills ympade personer kan uppskattas till omkring 1,15 miljoner.

Under våren 1959 avser medicinalstyrelsen vidare att organisera grundläggande ympningar av barn, födda åren 1955—1957, av barn, som ej begagnat sig av tidigare möjligheter att bli ympade, av gravida kvinnor samt av ungdom och vuxna personer i övrigt, födda åren 1933—1942. I den mån vaccintillgången medger må ympningar organiseras även för årsklasserna 1918—1932. Ympningen av barn, födda år 1943 eller senare, av gravida kvinnor och av värnpliktiga är helt kostnadsfri. För personer, födda åren 1941—1942, är själva ympningen avgiftsbelagd, medan vaccinet erhålles gratis. Övriga vuxna personer skall erlägga avgift för både ympning och vaccin. Det förutsättes, att ympningarna organiseras så att lägsta möjliga avgifter kan uttagas.

Under budgetåret 1959/60 bör en tredje injektion ges till dem, som ympas våren 1959. Vidare bör barn, födda år 1958, och tidigare ej ympade barn ur årsklasserna 1944—1954 ävensom gravida kvinnor erhålla grundläggande ympskydd. Dessa ympningar bör vara helt avgiftsfria. Härutöver torde påbörjade ympningar av årsklasserna 1918—1943 böra fortsättas, varvid avgifter skall uttagas enligt nu gällande principer.

Såsom framgår av vad departementschefen anfört under avlöningsanslaget till statens bakteriologiska laboratorium beräknas svenskt polio-vaccin kunna tillverkas i en omfattning som möjliggör genomförande av det för nästa budgetår sålunda skisserade ympningsprogrammet.

Kostnaderna för ympningsprogrammet — inklusive 30 000 kronor för propaganda — uppskattar departementschefen till i runt tal en miljon kronor under förevarande anslag. På grund av eftersläpningar av ersättningsrekvisitioner torde emellertid en del av innevarande budgetårs kostnader komma att belöpa på nästa budgetår. Med hänsyn härtill anses medelsanvisningen böra upptagas till 1 300 000 kronor.

Utskottet, som under punkten 14 tillstyrkt, att statens bakteriologiska laboratorium även för nästkommande budgetår erhåller sådana personella resurser, att det i förevarande sammanhang skisserade ympaningsprogrammet kan fullföljas med svenskt poliovaccin, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Skyddsympning mot polio* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

125:o) **Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård.** Kungl. Maj:t har (punkt 129, s. 363 och 364) föreslagit riksdagen att till Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med samma belopp.

För anslaget anses under nästa budgetår böra gälla i huvudsak samma dispositionsregler som f. n. Departementschefen erinrar om att en ny lag om ympaning mot smittkoppor trätt i kraft den 1 januari i år. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t meddelat tillämpningsbestämmelser rörande bl. a. ersättning för skyddskoppympaningar av andra än barn, som är inskrivna i den förebyggande barnavården. Bestämmelserna innebär emellertid i huvudsak ingen ändring i nuvarande ersättningsgrunder.

Genom beslut den 24 oktober 1958 har Kungl. Maj:t medgivit, att av förevarande anslag må disponeras högst 9 000 kronor för en särskild undersökning vid statens veterinärmedicinska anstalt rörande förekomsten av paratyfus hos höns. Därest ytterligare undersökningar av nämnda slag finnes erforderliga under nästa budgetår, föreslås kostnaden härför — intill ett belopp av högst 17 000 kronor för undersökningen i dess helhet — få bestridas från anslaget.

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag anses anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

126:o) **Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 130, s. 364 och 365), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning vid vissa ingripanden i välsövårdens intresse* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

127:0) Ambulans- och räddningsflygtjänst. Kungl. Maj:t har (punkt 131, s. 365—368) föreslagit riksdagen att till Ambulans- och räddningsflygtjänst för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 355 000 kronor.

I 1958 års statsverksproposition (XI ht, p. 135) framlades på grundval av en i ämnet verkställd utredning förslag till organisation av ambulans- och räddningsflygtjänsten i riket. I enlighet med vad departementschefen därvid uttalade angående betydelsen av en enhetlig ledning för verksamheten har luftfartsstyrelsen erhållit uppdrag att leda och samordna densamma.

Med stöd av uppdraget har luftfartsstyrelsen för innevarande budgetår träffat avtal med olika flygföretag om undsättningsflygningar med helikoptrar och konventionella flygplan. Vidare har styrelsen utfärdat bestämmelser och anvisningar rörande ambulans- och räddningsflygtjänsten, vilka avser att ge fastare och mera enhetliga regler än som hittills tillämpats för bl. a. rekvisitioner av ambulans- och räddningsflygning.

Ifrågavarande avtal är slutna i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angavs i förenämnda proposition, och luftfartsstyrelsens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår har gjorts med utgångspunkt härifrån. Vissa höjningar av ersättningsbeloppen har skett som följd av inträffade löneökningar och prisstegringar. Den största ökningen av medelsbehovet beror emellertid på att luftfartsstyrelsen med ledning av medelsåtgången och omfattningen av hjälpflygningarna under budgetåret 1957/58 räknar med ett större antal flygtimmar än vad nämnda utredning utgick från. På grund av att flygvapnets ambulansplan — vilkas flygningar ej belastar förevarande anslag — av olika orsaker den senaste tiden minskat i antal, måste vidare civila flygplan anlitas i större utsträckning än förut. Departementschefen understryker i detta sammanhang särskilt, att fastän antalet flygningar ökat någon ändring i gällande principer för anlitage av ambulans- och räddningsflygtjänsten icke skett. Det är emellertid luftfartsstyrelsens avsikt att sedan närmare erfarenheter vunnits av verksamheten inkomma med de förslag till modifikationer i densamma, vartill anledning kan föreligga.

För budgetåret 1959/60 föreslår styrelsen, att en fast helikopterstation inrättas för Västerbottens län. Som departementschefen uttalade i denna fråga i 1958 års statsverksproposition skulle en permanent helikopterberedskap vara av värde särskilt för de inre delarna av länet. Med hänsyn till det statsfinansiella läget anser departementschefen sig dock icke f. n. kunna

tillstyrka förslaget. Verksamheten bör således under nästa budgetår bedrivas i oförändrad omfattning.

I enlighet med luftfartsstyrelsens förslag beräknas kostnaderna för helikopterstationen i Norrbottens län med utgångspunkt från det avtal som träffats för innevarande budgetår till ett med 12 000 kronor till 230 000 kronor förhöjt belopp.

Kostnaderna för helikopterflygverksamheten i övriga delar av landet — stockholmsområdet med ostkustens skärgård, östersundsområdet och landet i övrigt — uppskattas till 160 000 kronor, innebärande en ökning med 58 000 kronor.

För annan flygverksamhet bör liksom f. n. tillgängliga militära och civila flygplan anlitas. Medelsanvisningen för flygningar med civila plan föreslås höjd med 25 000 kronor till omkring 60 000 kronor.

Med hänsyn till det anförda bör anslaget således upptagas till 450 000 kronor, vilket innebär en höjning med 95 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,
att riksdagen må till *Ambulans- och räddningsflygtjänst*
för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 450 000
kronor.

128:o) **Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 132, s. 368—370) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60, dels ock till Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 393 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 386 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår departementschefen, att en tjänst som ingenjör i Ae 17 vid arbetsstudieavdelningen uppflyttas till byråingenjör i Ae 19.

Delposten till arvoden till ledamöter av styrelsen anses böra höjas med 800 kronor.

Vad sålunda föreslagits föranleder en ökning av medelsanvisningen med omkring 2 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftstegringen för löneklassuppflyttningar och för kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 4 800 kronor. På grund härav uppräknas anslaget med 6 800 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 392 800 eller avrundat 393 000 kronor.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmält förslag om uppflyttning av en ingenjörstjänst från Ae 17 till Ae 19.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	93 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	236 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	53 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 000

Summa kronor 393 000;

b) till *Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 393 000 kronor.

129:o) **Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 133, s. 370 och 371), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

130:o) **Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 134, s. 371), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

131:o) **Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 135, s. 372 och 373) föreslagit riksdagen att till *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 000 000 kronor.

I enlighet med ett i propositionen nr 107/1958 framlagt, av riksdagen godkänt förslag beslöt Kungl. Maj:t den 2 maj 1958, att omkring 200 huvudsakligen ungerska tuberkulossjuka flyktingar från flyktingläger i Österrike jämte deras anhöriga samt omkring 50 sjuka flyktingar från flyktingläger i Grekland och anhöriga till dem skulle mottagas för vård och varaktig vistelse i Sverige. På grund av beslutet har under sommaren 1958 överförts cirka 200 sjuka ungerska flyktingar jämte 200 anhöriga samt omkring 20 sjuka flyktingar och 5 anhöriga från Grekland. Till vårdkostnaderna för de ungerska flyktingarna bidrager Svenska röda korset med omkring 200 000 kronor. Resultatet av den vård de sjuka flyktingarna erhållit vid svenska sanatorier är synnerligen tillfredsställande. I december 1958 var sålunda endast drygt ett fyrtiotal flyktingar kvar på sanatorium. De som utskrivits har arbetsplacerats eller vistas i avvaktan på arbetsplacering på arbetsmarknadsstyrelsens förläggningar.

Av det tiotal tuberkulossjuka flyktingar av europeisk härkomst från Kina jämte anhöriga, som skulle överföras till Sverige enligt Kungl. Maj:ts beslut den 26 april 1957, har numera de flesta anlänt hit. Kungl. Maj:t har vidare efter framställning av flyktingkommissarien den 9 maj 1958 beslutat, att ytterligare fem tuberkulossjuka flyktingar från Kina och en anhörig skall mottagas här. Av sistnämnda grupp har hittills tre anlänt till Sverige.

Uppkommande vårdkostnader för samtliga omförmälda sjuka flyktingar bör även under nästa budgetår bestridas från förevarande anslag. Departementschefen förutsätter vidare, att Kungl. Maj:t i enlighet med vad som föreslagits i förenämnda proposition även i fortsättningen skall kunna besluta om överförande till Sverige av grupper sjuka flyktingar jämte deras anhöriga.

Medelsanvisningen för ändamålet uppskattas till 1 500 000 kronor, vilket innebär en ökning med 500 000 kronor.

Utskottet vill erinra om att Kungl. Maj:t den 23 januari 1959 beslutat, att ytterligare omkring 50 huvudsakligen tuberkulossjuka ungerska flyktingar i Österrike jämte deras anhöriga skall mottagas i Sverige för vård och varaktig vistelse. Då överföringen hit är avsedd att äga rum i slutet av mars detta år, kan kostnaden för vården av de sjuka beräknas komma att huvudsakligen belasta anslaget för nästa budgetår.

Kungl. Maj:t bör även i fortsättningen, såsom departementschefen förutsett, äga befogenhet att besluta om överförande till Sverige av grupper sjuka flyktingar jämte deras anhöriga. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot att förevarande anslag uppföres med 1 500 000 kronor, förutsätter emellertid, att verksamheten tills vidare så planeras, att belastningen på anslaget, därest något oförutsett icke inträffar, i varje fall i stort sett kan beräknas hålla sig inom denna ram.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utläningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

132:o) *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare.* Kungl. Maj:t har (punkt 136, s. 373—375) föreslagit riksdagen att till *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 120 000 kronor.

På grundval av beslut vid 1950 års riksdag träffades i oktober samma år en överenskommelse mellan Sverige och Österrike om överförande till Sverige av högst 100 österrikiska läkare. Omkring 47 österrikiska läkare har därefter i enlighet med överenskommelsen överförts till Sverige och av dessa har två återvänt till sitt hemland.

Den 30 juni 1958 beslöt Kungl. Maj:t vidtaga åtgärder för att till fullföljd av 1950 års överenskommelse överföra ytterligare omkring 50 österrikiska läkare till riket. Bland de österrikiska läkare som förklarat sig villiga att resa till Sverige har sedermera uttagits något mer än 40 sådana läkare. De beräknas kunna anlända hit i januari och februari innevarande år. Efter ankomsten skall de genomgå en förberedande kurs i svenska språket under en månad samt fullgöra provtjänstgöring vid svenskt sjukhus under omkring ett år. Sedan provtjänstgöringen avslutats kommer en kurs i svensk statsmedicin att anordnas. Utgifterna för läkarnas resor till Sverige, för engångsbidrag till varje läkare om 500 kronor i enlighet med förenämnda överenskommelse samt för kurskostnader bestrides från anslaget för budgetåret 1958/59.

För innevarande budgetår har medel beviljats för en särskild kurs i socialmedicin och svenska medicinalförfattningar för de ungerska och andra utländska läkare, som önskar ägna sig åt provinsialläkarbanan. Ifrågavarande kurs kommer att anordnas i Göteborg under våren 1959. Departementschefen förordar, att en liknande kurs för utländska läkare anordnas under nästa budgetår enligt samma grunder som för innevarande års kurs. Kostnaderna härför uppskattas till omkring 115 000 kronor.

För nästa budgetår beräknas vidare i enlighet med medicinalstyrelsens förslag 10 000 kronor för två kurser i statsmedicin.

Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med 125 000 kronor, vilket innebär en ökning med 5 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

Uppskjutna frågor

133:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framlagda förslag, nämligen

punkten 32: Utrustning av nya sinnessjukhus m. m.;

punkten 59: Bidrag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet m. m.;

punkten 68: Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund;

punkten 70: Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.;

punkterna 137—149: Överståthållarämbetet och landsstaten;

punkterna 150—170: Polisväsendet;

punkterna 171—186: Civilförsvaret;

punkterna 187—193: Brandväsendet;

punkterna 194—209: Diverse;

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 24 februari 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Ivar Johansson, Birger Andersson, Thun, Bergman, Holmqvist, Pålsson, Rikard Svensson, Söderberg, Bertil Petersson, Birke, Edström, Nestrup; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Thapper, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, herr Hansson i Skegrie, fröken Karlsson, herrar Mellqvist, Nihlfors, Gustafsson i Skellefteå.

Reservationer

1:o) vid *punkten 2* (Inrikesdepartementet: Omkostnader) av herrar *Boman, Birke, Edström, Nestrup, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården, fröken *Elmén*, fröken *Karlsson*, herrar *Nihlfors* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 267 och II: 329 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Då det i nuvarande statsfinansiella läge framstår som angeläget att alla möjligheter till besparingar inom statsverksamheten tillvaratages, finner utskottet välbetänkt att i motionerna föreslagna nedskärningar i medels-
äskandena på omkostnadssidan vidtages. Utskottet tillstyrker därför bifall till motionerna.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet i förevarande sammanhang,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 267 och II: 329, i vad de berör förevarande anslag, till *Inrikesdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 130 500 kronor.»

2:o) vid *punkten 4* (Medicinalstyrelsen: Avlöningar) av herrar *Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och fröken *Karlsson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 144 och II: 191 om lägre anslag och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Departementschefens förslag i fråga om medicinalstyrelsens tandvårdsbyrå innebär ett utbyte av tjänsten som byråtandläkare mot en deltidsefattning samt inrättande av en ny tjänst som förste byråsekreterare i Ag 21. Det föreslagna utbytet kan utskottet tillstyrka. Däremot anser utskottet i likhet med statskontoret, att sistnämnda förstärkning bör anstå tills vidare i avvaktan på ytterligare erfarenheter.

Utskottet, som vill erinra om att biträdespersonalen hos medicinalstyrelsen, i överensstämmelse med förslag av statens organisationsnämnd, förstärkts fr. o. m. innevarande budgetår, anser vidare att någon ytterligare utökning av denna personal icke för närvarande bör ifrågakomma.

Av det anförda framgår, att utskottet kan ansluta sig till vad i förevarande motioner förordats. Då utskottet i övrigt icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anført och föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 144 och II: 191, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinalstyrelsen, som föranle-

des av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 408 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	399 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 677 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	494 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	22 000
	Summa kronor 4 000 000;

c) till *Medicinalstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.»

3:o) vid *punkten 5* (*Medicinalstyrelsen*: *Omkostnader*) av herrar *Boman, Birke, Edström, Nestrup, Skoglund* i *Doverstorp*, *Nilsson* i *Göingegården*, fröken *Elmén*, fröken *Karlsson*, herrar *Nihlfors* och *Gustafsson* i *Skellefteå*, vilka under åberopande av den med 1) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 267 och II: 329 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 267 och II: 329, i vad de berör förevarande anslag, till *Medicinalstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 488 700 kronor.»

4:o) vid *punkten 7* (*Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*: *Omkostnader*) av herrar *Boman, Birke, Edström, Nestrup, Skoglund* i *Doverstorp*, *Nilsson* i *Göingegården*, fröken *Elmén*, fröken *Karlsson*, herrar *Nihlfors* och *Gustafsson* i *Skellefteå*, vilka under åberopande av den med 1) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 267 och II: 329 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 267 och II: 329, i vad de berör förevarande anslag, till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 74 600 kronor.»

5:o) vid *punkten 9* (Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara) av herrar *Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och fröken *Karlsson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 144 och II: 191 om lägre anslag och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 18, som börjar med »Utskottet, som» och slutar med »förevarande anslag», bort ha följande lydelse:

»I avvaktan på fortsatta undersökningar angående möjligheterna att genom förhyrning anskaffa ytterligare förrådsutrymmen är utskottet för egen del icke berett att tillstyrka departementschefens förslag. Utskottet föreslår därför riksdagen besluta i frågan i enlighet med vad i förenämnda motioner förordats.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 144 och II: 191, såvitt nu är i fråga, till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 280 000 kronor.»

6:o) vid *punkten 29* (Statens sinnessjukhus: Avlöningar) av herrar *Edström, Nestrup*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 145 och II: 193 om viss personalförstärkning och att därför

dels det avsnitt i utskottets yttrande, som på s. 51 börjar med »Vid ett» och på s. 52 slutar med »ytterligare personalförstärkning», bort ha följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förslag i fråga om nya tjänster för befintliga vårdplatser innebär, om man bortser från genom arbetstidsförkortningen erforderligt personalbehov, en förstärkning som understiger den för innevarande budgetår genomförda men som är större än den, som genomförts under de närmast föregående budgetåren. Utskottet, som icke är berett att i nuvarande statsfinansiella läge tillstyrka en så omfattande personalökning som i motionen II: 330 förordats, kan i stort sett godtaga Kungl. Maj:ts förslag. Med hänsyn till att de tjänster, som förordas i motionerna I: 145 och II: 193, för utskottet framstår som synnerligen angelägna finner sig utskottet ändock böra tillstyrka en begränsad ytterligare personalförstärkning i enlighet med dessa. Utskottets förslag föranleder en uppräknig av förevarande anslag med 84 000 kronor utöver vad i propositionen förordats.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 145 och II: 193, i vad de berör förevarande anslag, ävensom med avslag å motionen II: 330

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som påkallas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959 och utskottet förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	65 571 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	673 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	62 575 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	19 388 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	877 000
Summa kronor	149 084 000;

c) till *Statens sinnessjukhus: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 149 084 000 kronor.»

7:o) vid *punkten 32* (Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar) av herrar *Edström, Nestrup*, fröken *Elmén*, herrar *Nihlfors* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka yrkandet i motionerna I: 145 och II: 193 om inrättande av 11 tjänster såsom biträdande instruktionssköterska och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 57, som börjar med »Även i» och slutar med »biträdande instruktionssköterska», bort ha följande lydelse:

»Den år 1956 påbörjade grundutbildningen för sinnessjukvårdspersonal förutsätter, att eleverna under sin praktiska utbildning erhåller kunnig och omsorgsfull handledning. Utskottet har även i sitt samma år avgivna utlåtande över utbildningsförslaget framhållit nödvändigheten av att särskild, kvalificerad personal finns att tillgå för handledning av eleverna såväl under utbildningen i kroppssjukvård som vid undervisningen vid sinnessjukhusen. Mot bakgrunden av det anförda anser utskottet, att medel i förevarande sammanhang i enlighet med medicinalstyrelsens äskande bör beräknas för 11 biträdande instruktionssköterskor i Ae 11. Utskottets förslag, vilket innebär att utskottet biträder yrkandet i motionerna I: 145 och II: 193, i vad de berör denna fråga, föranleder en uppräknig av förevarande anslag med 126 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 145 och II: 193, i vad de berör förevarande anslag,

a) godkänna följande avlöningsstat för utbildning av sinnessjukvårdspersonal, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	241 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	576 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	86 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000
	<hr/>
	Summa kronor 906 000;

b) till *Utbildning av sinnessjukvårdspersonal*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 906 000 kronor.»

8:o) vid *punkten 78* (Bidrag till driften av folksanatorierna) av fröken *Elmén*.